

ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช
อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

นายมัชฌิมา จำปา

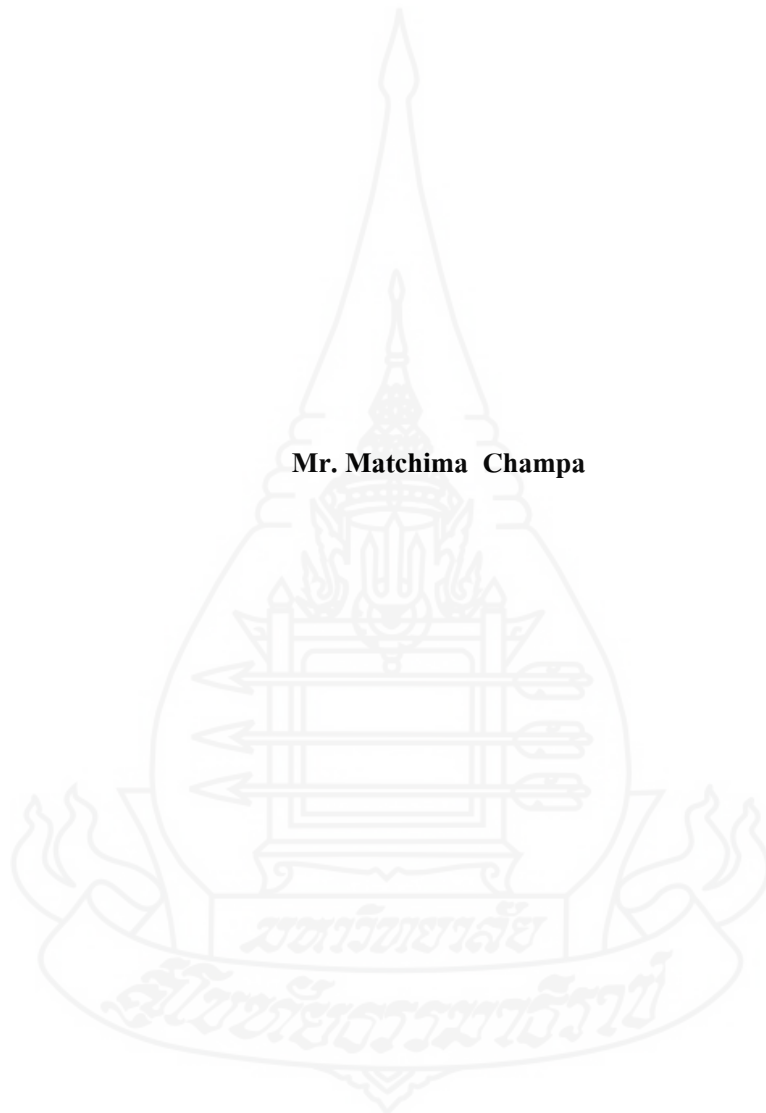

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการเมืองการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2564

**Political Relations and Budget Support in Infrastructure Development
of Tabrat Subdistrict Administrative Organization Tapraya Sakaeo**

Mr. Matchima Champa

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Local Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2021

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ทัพราช อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว

ชื่อและนามสกุล นายมัชฌิมา จำปา

วิชาเอก การเมืองการปกครองท้องถิ่น

สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ชนศักดิ์ สายจำปา

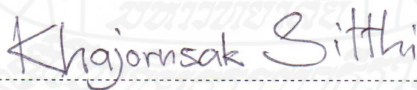
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2565

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนศักดิ์ สายจำปา)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขจรศักดิ์ สิทธิ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันส ปิยะกุลชัยเดช)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช
อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

ผู้ศึกษา นายมัชฌิมา จำปา รหัสนักศึกษ 2618001461 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ธนศักดิ์ สายจำปา

ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช 2) ศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช และ 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาจากเอกสารวิชาการต่าง ๆ และโดยการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญภายในตำบลทัพราช โดยเลือกเฉพาะเจาะจงทั้งหมด 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคณะผู้บริหาร กลุ่มข้าราชการ กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในตำบลทัพราช รวมทั้งสิ้น 22 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช เกิดจากการขาดงบประมาณดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพราะวางประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชนั้นมีอยู่อย่างจำกัดคือ งบประมาณรายจ่ายประจำปีมีมากกว่างบรายจ่ายเพื่อการลงทุน ทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชไม่สามารถดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นไปตามเป้าหมายและนโยบายได้ (2) ความสัมพันธ์ทางการเมืองเป็นไปในลักษณะเชิงอุปถัมภ์แบบต่างตอบแทนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2564 และ (3) ส่วนกลางควรมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชสามารถปรับปรุงถนนทั้งหมดให้เป็นถนนคอนกรีตหรือถนนลาดยางทุกสายทาง มีการขยายเขตไฟฟ้าให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมถึงไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะที่ชำรุดควรปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน มีการปรับปรุงระบบท่อประปาทดแทนท่อเก่าที่ชำรุดรวมถึงปรับปรุงคุณภาพน้ำประปาให้ได้มาตรฐาน

คำสำคัญ โครงสร้างพื้นฐาน, ความสัมพันธ์ทางการเมือง, การสนับสนุนงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช ตาพระยา

Independent Study title: Political Relations and Budget Support in Infrastructure Development of Tabrad Subdistrict Administrative Organization Tapraya Sakaeo.

Author: Mr. Matchima Champa; **ID:** 2618001461; **Degree:** Master of Political Science;

Independent Study advisor: Dr. Thanasak Saijampa, Associate Professor;

Academic year: 2022

Abstract

This study aims to (1) study the problem with infrastructure development of Tabrad Subdistrict Administrative Organization; (2) study political relationship and request for receipt of budget support in infrastructure development of Tabrad Subdistrict Administrative Organization; and (3) provide recommendations for guidelines for infrastructure development of Tabrad Subdistrict Administrative Organization.

This study is a qualitative research, data are collected from a variety of academic works, and questionnaires are used. Informants are residents in Tabrad Sub-district consisting of 5 groups by specific selection, namely: administrative group, government officer group, council member group, community leader group, and general people group, residing in Tabrad Sub-district, totally 22 persons. Subsequently, the data so collected shall be analyzed based on the descriptive data analysis.

The study found that: (1) the problem with infrastructure development of Tabrad Subdistrict Administrative Organization arises from insufficient budget for infrastructure development. This is because annual expenditure budget of Tabrad Subdistrict Administrative Organization is insufficient. That is annual current expenditure budget is more than investment expenditure budget. As a result, infrastructure development of Tabrad Subdistrict Administrative Organization did not meet the targets and policies; (2) political relationship is under patronage system in the form of reciprocal of mutual benefits, causing infrastructure development budget of Tabrad Subdistrict Administrative Organization to be supported by Sakaeo Provincial Administrative Organization during Budgetary Year 2018 – 2021; and (3) central government agencies ought to support the budget to enable Tabrad Subdistrict Administrative Organization to improve all of the roads to be concrete roads or macadamized roads, to expand the electricity zones in order to cover every area, including damaged public lighting system which should be urgently repaired, and repair water supply piping system to substitute the damaged old water supply piping system, including improve the water quality to meet the standard.

Keywords: Infrastructure, Political Relationship, Budget Support, Tabrad Sub-District Administrative Organization, Tapraya District

น

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จลงได้ก็ด้วยคำแนะนำเป็นอย่างดีของท่านรองศาสตราจารย์ ดร. ธนศักดิ์ สายจำปา อาจารย์ที่ปรึกษา จึงต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงและขอกล่าวถึงไว้ในเบื้องต้น และต้องขอขอบคุณครอบครัวอันเป็นที่รัก และกัลยาณมิตรของข้าพเจ้าที่คอยให้กำลังใจ และถามไถ่ถึงความคืบหน้าในการเรียนอยู่เสมอ ท้ายสุดนี้ขอขอบคุณบุคลากรทุกท่านขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลจนสำเร็จการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้

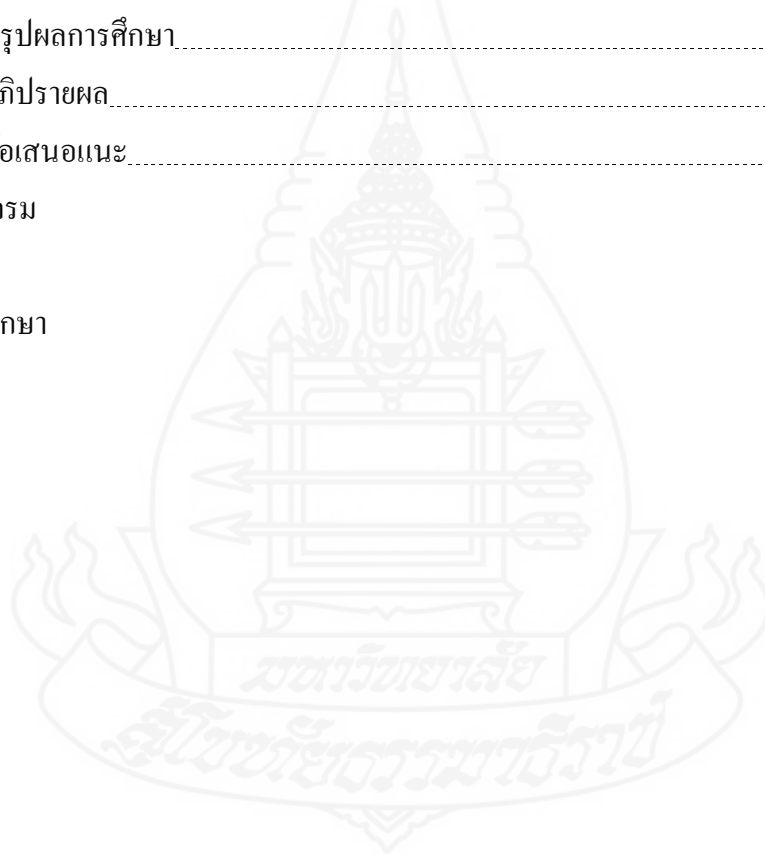

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิด และทฤษฎี	6
แนวคิดการปกครองท้องถิ่น	6
แนวคิดการเมืองท้องถิ่นไทย	10
แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์	12
แนวคิดเกี่ยวกับการงบประมาณท้องถิ่น	16
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณท้องถิ่น	21
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช	26
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	32
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช	41
ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช กับผู้บริหารต่างหน่วยงาน	44
แนวทางในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช	53
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	58
สรุปผลการศึกษา	58
อภิปรายผล	59
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	73
ประวัติผู้ศึกษา	96

ณ

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 2.1	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร	29
ตารางที่ 2.2	แสดงจำนวนช่วงอายุและจำนวนประชากร	29
ตารางที่ 2.3	แสดงข้อมูลด้านการเกษตร	34
ตารางที่ 2.4	ตำแหน่งบุคลากรสำนักปลัด	39
ตารางที่ 2.5	ตำแหน่งบุคลากรกองคลัง	40
ตารางที่ 2.6	ตำแหน่งบุคลากรกองช่าง	40
ตารางที่ 2.7	ตำแหน่งบุคลากรกองสวัสดิการสังคม	41
ตารางที่ 2.8	ตำแหน่งบุคลากรกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	41
ตารางที่ 2.9	คณะผู้บริหาร	42
ตารางที่ 2.10	ฝ่ายนิติบัญญัติ	42
ตารางที่ 2.11	สถานะทางการคลัง	44
ตารางที่ 2.12	รายจ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	46
ตารางที่ 2.13	รายจ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	47
ตารางที่ 2.14	รายจ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563	48
ตารางที่ 2.15	รายจ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564	49

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 4.1 แสดงโครงสร้างรายได้ของ อปท..... 54

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานของรัฐรูปแบบหนึ่งซึ่งมีความใกล้ชิดกับประชาชนและมีบทบาทสำคัญต่อการจัดทำและนำส่งบริการสาธารณะท้องถิ่น (Local Public Services) ให้แก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยที่ อปท. เป็นส่วนหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งจัดระเบียบการบริหารราชการตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) โดยได้รับการถ่ายโอนอำนาจ การปกครองหรือการบริหารส่วนหนึ่ง โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะจากรัฐบาลมาดำเนินการเองและมีความเป็นอิสระ (autonomy) ในระดับหนึ่งตามกรอบที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งมีรูปแบบของการใช้อำนาจตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation) ด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตปกครองของท้องถิ่นนั้น ๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเองเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นและเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ในปัจจุบัน อปท. ของไทยมีกระจายอยู่ทั่วประเทศซึ่งสามารถจำแนกประเภทเป็น 2 รูปแบบ กล่าวคือ รูปแบบทั่วไป และรูปแบบพิเศษ โดย อปท. รูปแบบทั่วไปจัดตั้งมาก่อนและตั้งกระจายอยู่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งในปัจจุบันจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับ อปท. รูปแบบพิเศษ ซึ่งมีการบริหารจัดการไม่เหมือนกับรูปแบบทั่วไป และจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะเป็นกรณี ๆ ไป และมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารในเขตเมืองใหญ่ เช่น เมืองหลวงหรือเมือง ท้องเที่ยว เป็นต้น โดยในปัจจุบันมี อปท. รูปแบบพิเศษ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตามแต่มีอำนาจหน้าที่หลักในการดูแลและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง โดยการจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่นด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายใต้หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองของตนเองและการจัดบริการสาธารณะท้องถิ่นให้แก่ประชาชนในพื้นที่อย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการปัญหา หรือประโยชน์ของท้องถิ่น โดย อปท. มีอำนาจในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นและมีอิสระในการดำเนินการด้านการบริหารงานคลังและงบประมาณในระดับหนึ่งซึ่งเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจทางการคลังและตามบทบัญญัติของกฎหมาย

ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารงานคลังและงบประมาณของ อปท. ประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นมีหลักการและวิธีปฏิบัติที่สอดคล้องเป็นระบบ ตลอดจนมีหลักประกันและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายใต้หลักการกระจายอำนาจทางการคลัง ทำให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและพระราชบัญญัติระเบียบบริหารเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงได้บัญญัติเพื่อวางหลักและกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการบริหารงานคลังและงบประมาณของ อปท. นั้น ๆ โดยจำแนกเป็น 3 ประเด็นที่สำคัญได้แก่ ด้านรายได้ ด้านรายจ่าย และด้านงบประมาณประจำปี

องค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญและยั่งยืน แต่เนื่องจากงบประมาณรายจ่ายเพื่อการลงทุนด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานยังมีขีดจำกัด ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างครอบคลุมทั่วถึงตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ องค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชจึงดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากหน่วยงานภายนอกเพื่อให้สนับสนุนงบประมาณและการพัฒนาในพื้นที่

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช ประสบปัญหาเรื่องงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่จะนำมาดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง งบประมาณรายจ่ายส่วนใหญ่จะเป็นรายจ่ายประจำมากกว่างบลงทุน ประกอบกับการพัฒนาทางด้านบริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานมีความจำเป็นและความต้องการที่พัฒนาอีกเป็นจำนวนมาก จึงทำให้งบประมาณการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอในแต่ละปี

งบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นแบบสมดุล และไม่สามารถกู้เงินจากแหล่งเงินทุนอื่นมาสนับสนุนงบลงทุนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานได้ จึงอาจส่งผลกระทบต่อในทางลบ คืออาจไม่สามารถดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นไปตามนโยบายหรือบรรลุตามเป้าหมายที่ควรจะเป็นได้ เพราะงบประมาณด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานปกติมีอยู่อย่างจำกัด จึงต้องดำเนินการนอกเหนือจากงบประมาณปกติที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วยการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากหน่วยงานภายนอกโดยอาศัยความสัมพันธ์ทางการเมืองของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาเป็นตัวขับเคลื่อน

การศึกษาวิจัยนี้ มุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เกินศักยภาพและเกินขีดความสามารถในด้านกำลังคน เครื่องจักรกล และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่พราชมไม่สามารถดำเนินการพัฒนาขับเคลื่อนด้วยตนเองได้ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 – 2564

2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พราชม
- 2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พราชม
- 2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พราชม

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พราชม อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ได้นำแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการเมืองและความเชื่อมโยงทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ดังนี้

3.1 แนวคิดการปกครองท้องถิ่น เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงด้านสิทธิการปกครองตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญภายในตำบลที่พราชม โดยเลือกเฉพาะเจาะจงทั้งหมด 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคณะผู้บริหาร กลุ่มข้าราชการ กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลที่พราชม รวมทั้งสิ้น 20 คน ที่มีต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พราชม ตามที่ควรจะเป็น

3.2 แนวคิดการเมืองท้องถิ่นไทย เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พราชมกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วว่า กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองดังกล่าวนั้นส่งผลดีต่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างไร โดยใช้แบบ

สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญภายในเขตพื้นที่ตำบลทัพราช โดยเลือกเฉพาะเจาะจงทั้งหมด 5 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 20 คน

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ทางการเมืองแบบต่างตอบแทนกันระหว่างนายองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ที่ส่งผลต่อการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2564

3.4 แนวคิดเกี่ยวกับการงบประมาณท้องถิ่น เพื่อศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช

4. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้มุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษานี้เลือกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชเป็นพื้นที่ศึกษาวิจัย เนื่องจากพิจารณาว่ายังไม่เคยมีงานศึกษาวิจัยด้านความสัมพันธ์ทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชมาก่อน

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช

4.3 ขอบเขตระยะเวลา ศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2564

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

“โครงสร้างพื้นฐาน” หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานต่าง ๆ ได้แก่ ถนน สะพาน ทางระบายน้ำ ไฟฟ้าสาธารณะ ระบบประปาหมู่บ้าน เครื่องจักรกล สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

“ความสัมพันธ์ทางการเมือง” หมายถึง ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พราชมกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว

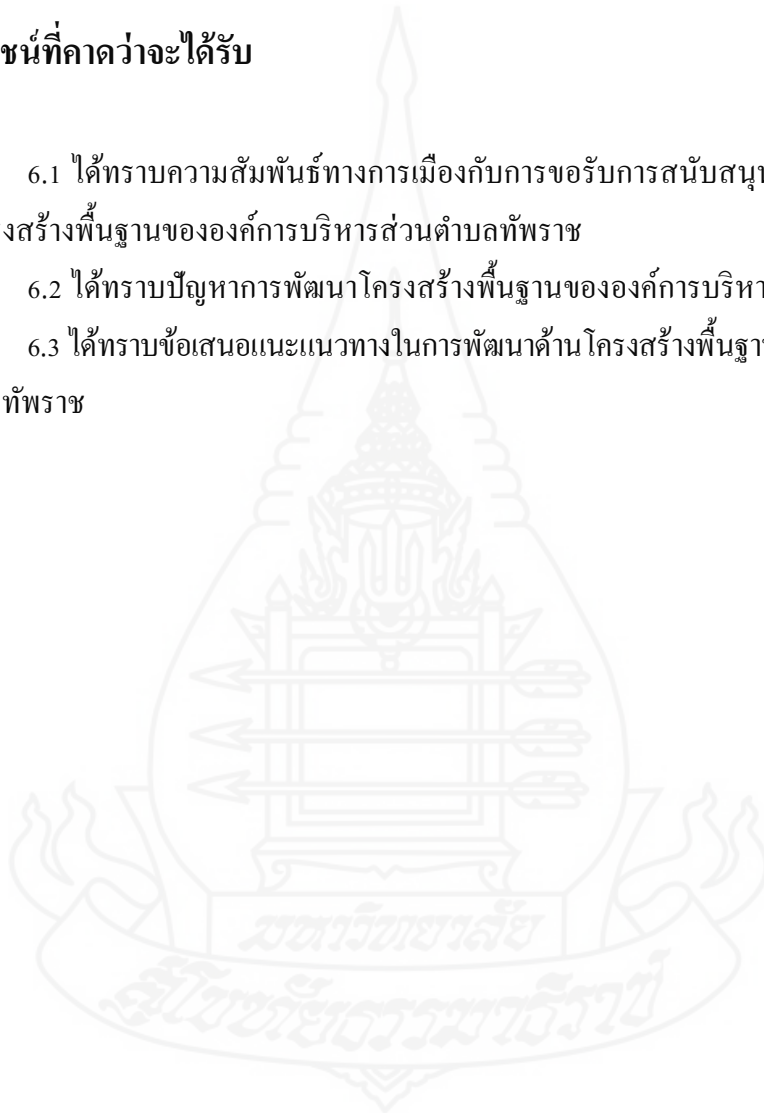
“การสนับสนุนงบประมาณ” หมายถึง การสนับสนุนเครื่องจักรกลและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ การประสานแผนพัฒนาระหว่างองค์กรปกครองท้องถิ่น

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้ทราบความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พราชม

6.2 ได้ทราบปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พราชม

6.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พราชม

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด และทฤษฎี

การศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ได้นำแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการเมืองและความเชื่อมโยงทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ดังนี้

- 1.1 แนวคิดการปกครองท้องถิ่น
- 1.2 แนวคิดการเมืองท้องถิ่นไทย
- 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์
- 1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการงบประมาณท้องถิ่น
- 1.5 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณท้องถิ่น
- 1.6 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช
- 1.7 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2. แนวคิดการปกครองท้องถิ่น

2.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้มากมาย ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วต่างมีหลักการที่คล้ายคลึงกัน จะมีต่างกันบ้างก็คือสำนวนและรายละเอียดปลีกย่อย โกวิท วัฒนกุล (2559, น. 26) เช่น

เดนิเยล วิท นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของ

ตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของ รัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

ประธาน คงฤทธิศึกษากร นิยามว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่น ๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาลแต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

อุทัย หิรัญโต นิยามว่า การปกครองท้องถิ่นคือ การปกครองที่รับบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้ มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐไม่ได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำขึ้น

จากตัวอย่างนิยามข้างต้น สามารถประมวลได้เป็นหลักการปกครองท้องถิ่นในสาระสำคัญได้ดังนี้

1. การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชาชนหรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นไทยแบ่งเป็น กรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา เป็นต้น

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ ธเนศวร์ เจริญเมือง (2551, น. 78) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอสมควรเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปจนไม่มีขอบเขตหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นก็จะกลายสภาพเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของการปกครองท้องถิ่นมีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงจะเหมาะสม

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการบริหารหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เทศบัญญัติ เป็นต้น

3.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่นคืออำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

4. มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหาร และองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่รู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชนและภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

2.2 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ประการ โกวิท พวงงาม (2559, น. 6) ดังนี้

2.2.1 สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2.2.2 พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่ต้องพิจารณาคด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และการบริหารบุคลากร เป็นต้น

2.2.3 การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่มากนักน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและกาปกครองของรัฐเป็นสำคัญ

2.2.4 องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลาง มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ

2.2.5 อิสระในการปกครองท้องถิ่น สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

2.2.6 งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

2.2.7 การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชน โดยส่วนรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้ มิได้หมายความว่ามิมีอิสระเต็มที่ทีเดียว หากแต่หมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น มิฉะนั้นแล้วท้องถิ่นก็จะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่

ทั้งนี้ สมัยนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงการบริหารการปกครองท้องถิ่น ตามคำสั่งที่ 262/2535 เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2535 โกวิทช์ พวงงาม (2559, น. 30) เพื่อศึกษาระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทยที่ดำเนินการอยู่ในทุกรูปแบบ หาแนวทางและข้อเสนอในการปรับปรุงโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การคลังและงบประมาณ ตลอดจนสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล หน่วยงานราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค กับหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกล่าวถึงองค์ประกอบการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ดังนี้

1) เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงการเมือง
2) มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นมีที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติในกฎหมายรัฐธรรมนูญ

3) มีอิสระในการปกครองตนเอง

4) มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม

5) มีงบประมาณรายได้ที่เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ

6) มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง

- 7) มีอำนาจท้องถิ่นที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
- 8) มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท
- 9) มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

2.3 วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

2.3.1 การปกครองท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมืองอันจะนำมาสู่ความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย

2.2.2 การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล

2.2.3 การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง กล่าวคือ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอันจะทำให้ประชาชนเกิดสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหา และช่วยแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นของตน

2.2.4 การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ

2.2.5 การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองของประเทศในอนาคต

2.2.6 การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง

3. แนวคิดการเมืองท้องถิ่นไทย

รูปแบบการปกครองท้องถิ่นของไทยเป็นรูปแบบที่เลียนแบบมาจากกระบวนรัฐสภาซึ่งเน้นสถาบันนิติบัญญัติเป็นหลัก และเป็นรูปแบบการปกครองที่ยอมรับความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะการรวมกลุ่มเป็นตัวแทนของประชาชนเข้ามาบริหารงานท้องถิ่น

กลุ่มการเมืองในท้องถิ่นเป็นกลุ่มการเมืองที่เกิดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ลักษณะของการรวมกลุ่มที่เกิดขึ้นแม้จะเป็นเรื่องของผลประโยชน์ทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ก็มิได้หมายความว่ากลุ่มการเมืองดังกล่าวจะเป็นกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลตามความหมายของนักวิชาการ เพราะกลุ่มการเมืองดังกล่าวต้องการที่จะเข้าไปเสนอแนะและจัดการกับนโยบายสาธารณะด้วยการจัดตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง วรพินธุ์ สุวรรณยุหะ (2535, น. 45) อ้างถึงใน อารีรัตน์ ฟองศักดิ์ (2545, น. 80)

ปัจจุบันกลุ่มการเมืองในระบบการเมืองท้องถิ่นไทยมีการแสดงกิจกรรมทางการเมืองหรือทำหน้าที่คล้ายคลึงกับพรรคการเมืองในระดับประเทศ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการหาเสียงในช่วงก่อนการเลือกตั้ง หากพิจารณาจากการจัดตั้งกลุ่มการเมืองพบว่ามีความแตกต่างจากพรรคการเมืองดังนี้

1) *โครงสร้าง* กลุ่มการเมืองไม่ซับซ้อน ประกอบด้วยผู้นำแกนนำ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของกลุ่มและผู้ติดตาม และมีลักษณะความสัมพันธ์ในแนวดิ่ง ส่วนพรรคการเมืองมีโครงสร้างที่ซับซ้อนบทบาทความสัมพันธ์ภายใต้กฎระเบียบที่กำหนดไว้และมีความสัมพันธ์ในแนวนอนระหว่างสมาชิกทั่วไปเป็นงานทางการเมือง

2) *ผู้นำ* กลุ่มการเมืองเกิดขึ้นโดยตนเองเป็นศูนย์กลางของกลุ่ม เป็นผู้สรรหาผู้ติดตาม ไม่มีกฎเกณฑ์ใดในการสืบทอดตำแหน่ง ในขณะที่พรรคการเมืองนั้นผู้นำได้รับการแต่งตั้งคัดเลือกตามระบบกฎเกณฑ์ที่วางไว้และเป็นตัวแทนพรรคเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกเท่านั้น

3) *การสรรหาผู้ติดตาม* กลุ่มการเมือง ผู้นำเป็นผู้สรรหาผู้ติดตามโดยมีกฎเกณฑ์หลายประการ การสนับสนุนของผู้ติดตามขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ที่เขาจะได้รับในช่วงเวลาหนึ่ง ในขณะที่พรรคการเมืองนั้นสมาชิกรวมตัวกันเนื่องจากมีผลประโยชน์และอุดมการณ์ร่วมกันและรวมตัวกันในระยะเวลายาวนาน

4) *กระบวนการแข่งขัน* กลุ่มการเมือง จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบในทุกด้านในสังคม เนื่องจากกลุ่มการเมืองไม่ได้เป็นกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และมักใช้กลยุทธ์แบบลับหลังในการสร้างประสิทธิภาพในการแข่งขัน ส่วนพรรคการเมืองจะจำกัดเฉพาะเรื่องทางการเมืองภายใต้กฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้และมีลักษณะค่อนข้างเปิดเผย

5) *ความสัมพันธ์ที่มีต่อระบบสังคมและการเมืองภายใน* กลุ่มการเมือง มีลักษณะไม่เป็นทางการ แบบแผนความสัมพันธ์ไม่แน่นอน ส่วนพรรคการเมืองจะมีลักษณะแบบแผนทางการเมืองมีความสัมพันธ์ที่แน่นอนในระยะเวลายาวนาน เป็นความสัมพันธ์ที่ได้รับการยอมรับทั้งภายในและภายนอกชุมชน

แม้ว่าจะมีเงื่อนไขสำคัญหลายประการที่ทำให้กลุ่มการเมืองท้องถิ่นไม่สามารถพัฒนาเป็นพรรคการเมืองได้ แต่กลุ่มการเมืองท้องถิ่นถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการเมืองในระดับท้องถิ่น เพราะนอกจากเลือกสรรบุคคลลงสมัครเลือกตั้งแล้วยังมีหน้าที่ต่าง ๆ อีกหลายประการ ทั้งนี้ สุรเชษฐ์ เนียมทัง (2538, น. 18-19) ได้กล่าวไว้ อาทิ

1) ทำหน้าที่รวบรวมความต้องการ ข้อคิดเห็น ข้อเรียกร้อง และข้อเสนอแนะของประชาชน ในฐานะที่เป็นเสมือนตัวแทนของประชาชน

2) นำเสนอความต้องการ ข้อคิดเห็น ข้อเรียกร้อง และข้อเสนอแนะของประชาชนเข้าสู่ระบบโดยผ่านทางสภาเทศบาลหรือคณะเทศมนตรี

3) กลุ่มการเมืองใดที่มีอำนาจในการบริหารจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้กำหนดเอาไว้และทำตามความต้องการของประชาชนให้สำเร็จ

4) กลุ่มการเมืองที่ไม่มีอำนาจในการบริหารหรือไม่ได้เป็นคณะเทศมนตรีต้องควบคุมดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะเทศมนตรีให้ได้ผลตามเป้าหมาย เพราะกลุ่มการเมืองเป็นเสมือนผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชนที่เลือกตั้งเข้าไปด้วย

5) กลุ่มการเมืองต้องทำหน้าที่ให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน และทำหน้าที่ในการสื่อสารทางการเมืองอีกด้วย

การรวมกลุ่มการเมืองในท้องถิ่นนั้นเป็นการรวมตัวกันขึ้นเพื่อตอบสนองต่อการเมืองในระดับท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทั้งนี้ก็พิจารณาได้จากบทบาททางการเมืองที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่าการรวมกลุ่มในสังคมไทยขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ซึ่งเป็นผลมาจากโครงสร้างระบบอุปถัมภ์ซึ่งเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่เด่นชัดในสังคม นอกจากนี้จากลักษณะโครงสร้างของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่มีลักษณะหลวม ไม่มีการจัดตั้งเป็นองค์กรที่แน่นอน การรวมตัวของกลุ่มก็เพื่อจะเข้าไปจัดตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นและเข้าไปบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นเป็นหลัก

4. แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์

4.1 ความหมายของระบบอุปถัมภ์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของคำว่า “อุปถัมภ์” หมายถึง การค้ำจุน การค้ำชู การสนับสนุน การเลี้ยงดู

นอกจากนี้ ได้มีผู้อธิบายความหมายของระบบอุปถัมภ์ไว้ดังนี้

1) เจมส์ ซี สกอตต์ ได้ให้ความหมายว่า ระบบอุปถัมภ์เป็นกรณีของความสัมพันธ์คู่ (ระหว่าง ๒ คน) ที่เป็นกลไกของความสัมพันธ์ในลักษณะที่บุคคลหนึ่งจะมีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจในระดับสูงจะเป็นผู้อุปถัมภ์ ที่จะใช้อิทธิพลและทรัพยากรของตนในการช่วยปกป้องคุ้มครองหรือให้ผลประโยชน์หรือทั้งสองอย่างแก่บุคคลที่มีสถานภาพต่ำกว่าคือ ผู้รับอุปถัมภ์ ผู้ซึ่งจะต้อง ตอบแทน โดยการให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนให้บริการแก่ผู้อุปถัมภ์ อมรา พงศาพิชญ์ (2539, น. 47)

2) ปียพจน์ สามัตติยากร ให้ความหมายระบบอุปถัมภ์ หมายถึง การใช้ความสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบเครือญาติ ความสนิทสนมส่วนตัว หรือการเป็น

หนี้บุญคุณเข้ามาเกี่ยวข้องกับงานด้านต่าง ๆ ภายในองค์กร โดยเฉพาะด้านงานบริหารงานบุคคล เช่น การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน การเลื่อนตำแหน่ง การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น ปิยพจน์ สามัตติยากร (2551, น. 10)

3) ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล กล่าวไว้ว่า ระบบอุปถัมภ์เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนสองคนที่มีฐานะและฐานะไม่เท่าเทียมกัน ฝ่ายที่อยู่เหนือกว่าจะอยู่ในฐานะอุปถัมภ์ ฝ่ายที่อยู่ต่ำกว่าจะเป็นผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ ทั้งสองฝ่ายจะมีความผูกพันกันเป็นการส่วนตัวและการแสวงหาแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กัน ผู้อุปถัมภ์ก็จะให้ประโยชน์ในความคุ้มครอง ส่วนผู้รับอุปถัมภ์ก็จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนในรูปความจงรักภักดี แรงงาน และของกำนัล มีนาวรรณ ยืนขงค์ (2546, น. 19)

4.2 ความเป็นมาของระบบอุปถัมภ์

ระบบอุปถัมภ์ หรือที่เรียกในภาษาอังกฤษว่า The Patron-Client System เป็นระบบที่อยู่ในสังคมจารีตนิยม ได้แก่ ประเทศจีน ประเทศอินเดีย ประเทศไทย ประเทศอินโดนีเซีย ฯลฯ ระบบอุปถัมภ์เกิดจากความเหลื่อมล้ำของมนุษย์ในแง่ทรัพย์สินศฤงคาร สถานะ และอำนาจ แต่ยังมีอีกส่วนหนึ่งซึ่งได้แก่ จิตใจ ศีลธรรมและจริยธรรม ผู้อุปถัมภ์จะเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะเอื้ออำนวยประโยชน์ได้ทั้งในอำนาจทางการเมือง ตำแหน่งหน้าที่ราชการ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สถานะทางสังคม และสำหรับบางกรณีผู้อุปถัมภ์ คือ บุคคลเป็นที่เคารพนับถือในคุณความดี สามารถให้ความรู้สึกที่ดีกับผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ มีลักษณะคล้ายเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ ส่วนผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ต้องอาศัยผู้อุปถัมภ์เพื่อผลประโยชน์ดังกล่าว รวมทั้งส่วนที่เป็นบวกในทางจิตใจ เป็นทั้งที่พึ่งในทางวัตถุและในทางจิตใจ (ลิขิต ชีรเวคิน [ออนไลน์] 2564)

ส่วนในทางยุโรปคำเรียกขานว่า “ผู้อุปถัมภ์” (Patron) เป็นคำที่มาจากภาษาสเปน หมายถึง บุคคลผู้มีอำนาจ สถานภาพ ฉันทานุมัติ และอิทธิพล คำนี้อาจใช้เรียกนายจ้างหรือผู้สนับสนุนการจัดพิธีกรรมต่าง ๆ และแม้กระทั่งนักบุญองค์อุปถัมภ์ โดยบุคคลเหล่านี้จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับผู้ที่มีอำนาจด้อยกว่าหรือเป็น “ผู้รับอุปถัมภ์” (Client) ที่ต้องการความช่วยเหลือและการป้องกัน ซึ่งผู้อุปถัมภ์ให้ประโยชน์โดยหวังจะได้ประโยชน์ตอบแทนในรูปของสินค้า ความภักดี การสนับสนุนทางการเมืองและบริการในรูปแบบต่าง ๆ จากผู้รับอุปถัมภ์ของตน อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่าย คือ ผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ ฝ่ายหลังมักจะเป็นผู้เสียเปรียบ เพราะโดยคำจำกัดความแล้ว ผู้รับอุปถัมภ์เป็นผู้ที่อ่อนแอกว่าทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมือง แม้ว่าผู้อุปถัมภ์อาจจะต้องอาศัยผู้ได้รับอุปถัมภ์ของตนอย่างเป็นกลุ่มก้อนในบางสถานการณ์ เช่น การหาเสียงเลือกตั้ง หรือกรณีพิพาทที่มีการแบ่งกันเป็นพวกเป็นก๊กเป็นเหล่า ทั้งนี้ แม้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์จะมีประวัติยาวนานก็ตาม ปราภฏการณ์ดังกล่าวนี้เกิดขึ้นเนื่องมาจากการเจริญเติบโตของระบบศักดินาในยุโรปตะวันตก ซึ่งความสัมพันธ์ส่วนตัวและการ

ฝากตัวเป็นผู้รับอุปถัมภ์ระหว่างเจ้าของที่นากับชาวนา ได้กลายมาเป็นรากฐานของการจัดระเบียบองค์กรทางเศรษฐกิจ สังคมการเมืองภายใต้ระบบศักดินา ข้อผูกพันระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์เป็นพื้นฐานของระบบเช่าที่นาและการผลิตทางการเกษตรและยังคงมีอยู่ในชนบททั่วไป แม้ว่าระบบศักดินาที่แท้จริงจะสูญสลายไปแล้ว แต่ประโยชน์ของระบบอุปถัมภ์ยังมีผลให้เจ้าของที่ดินสามารถใช้แรงงานราคาถูก การส่งเสริมระบบดังกล่าวจึงเท่ากับเป็นการลดค่าใช้จ่ายในระบบการเพาะปลูกขนาดใหญ่ ซึ่งโดยเนื้อแท้แล้วก็คือ ระบบทุนนิยมที่เชื่อมโยงกับระบบการค้าในระดับโลก

4.3 ประเภทของระบบอุปถัมภ์ อมรา พงศาพิชญ์ (2539, น. 30-31)

ระบบอุปถัมภ์อาจมีความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ใน 2 ระบบ คือ

4.3.1 ระบบบิดาอุปถัมภ์ เป็นความสัมพันธ์ที่ผู้รับอุปถัมภ์จะยอมรับฐานะที่ด้อยกว่าของตน เนื่องจากความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ในลักษณะนี้เป็นทางเลือกของชาวนาไรชาวนา (ผู้รับอุปถัมภ์) ในอดีตที่ต้องการการคุ้มครองจากผู้อุปถัมภ์ ซึ่งในทำนองเดียวกันผู้อุปถัมภ์ที่สามารถปกป้องคุ้มครองชาวนาไรชาวนาย่อมได้รับการยอมรับและสนับสนุนทางการเมืองจากผู้รับการอุปถัมภ์ ซึ่งในสังคมปัจจุบันประชากรส่วนใหญ่ยังคงต้องพึ่งพาระบบอุปถัมภ์โดยมีค่านิยมบางอย่างเป็นตัวสนับสนุนทำให้มีโอกาสที่ผู้มีอำนาจจะกดขี่เบียดบังยอมเป็นไปได้

4.3.2 ระบบการใช้อำนาจกดขี่ เป็นลักษณะที่ผู้อุปถัมภ์ได้ใช้วิธีการกดขี่ควบคุมและใช้ความรุนแรงกับผู้รับอุปถัมภ์มากขึ้น ซึ่งไม่ได้เกิดเฉพาะการทำร้ายร่างกาย แต่เป็นการพึ่งผู้มีอำนาจอันเกิดจากความอ่อนแอของผู้รับอุปถัมภ์เพื่อให้พ้นจากความยากจน โดยยอมรับค่านิยมที่การสร้างความปลอดภัยให้กับการใช้อำนาจนั้น ๆ เช่น การพึ่งพาในเรื่องหนี้สินที่ผู้รับการอุปถัมภ์ยอมให้มีการคิดอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น

4.4 ลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคมของระบบอุปถัมภ์

ความสัมพันธ์ที่ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของคนทั้งสองฝ่าย ถ้าทั้งสองฝ่ายเห็นว่าคุณได้รับประโยชน์จากความสัมพันธ์นั้นจะเริ่มสานความสัมพันธ์ แต่ถ้าถือว่าผู้อุปถัมภ์เรียกร้องมากเกินไป ผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์อาจมีทางเลือกโดยการอพยพไปหาที่ทำกินใหม่ เพราะว่าในอดีตไทยยังมีพื้นที่ว่างเปล่าพอที่จะทำอย่างนั้นได้ ผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์จึงมีอิทธิพลที่จะยุติความสัมพันธ์นั้นเสีย ด้วยเหตุผลนี้จึงมีกลไกบางอย่างในระบบอุปถัมภ์ซึ่งสร้างดุลยภาพให้กับความพอใจของทั้งสองฝ่าย

ความสัมพันธ์ที่มีลักษณะไม่ถาวร เดิมส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ถาวรจนกว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะตายไป หรือผู้อุปถัมภ์ที่มีโอกาสและเปลี่ยนแปลงบทบาทแห่งความสัมพันธ์ เช่น ทุนความช่วยเหลือลือคนดี หรือนายทุนให้เงินกู้ ซึ่งมีลักษณะความสัมพันธ์ที่คงที่ต่อเนื่อง กล่าวได้ว่าถ้าความสัมพันธ์ “ระบบอุปถัมภ์มีหลากหลายมากมายเพียงใด ความสัมพันธ์ก็จะมีโอกาสยืนยาวมากขึ้นไปเท่านั้น”

ความสัมพันธ์ที่มีลักษณะต่างตอบแทน แต่เป็นการแลกเปลี่ยนแบบไม่สมดุล ซึ่งผู้อุปถัมภ์มักอยู่ในฐานะที่จะให้วัตถุหรือบริการแก่ผู้อื่นได้อย่างสะดวกสบาย ผู้ที่รับวัตถุหรือบริการนี้อาจเป็นครอบครัวชาวบ้านที่ยากจนวัตถุหรือการบริการ โดยไม่สามารถตอบแทนคืนได้เต็มที่จะสร้างหนี้สินทางใจที่ผูกพันผู้นั้นเข้ากับผู้อุปถัมภ์เพื่อขอทรัพยากรเหล่านั้น ถือเป็น การเริ่มต้นกระบวนการแลกเปลี่ยนแบบไม่สมดุลขึ้น มีนาวรรณ ยืนยงค์ (2546, น. 14-15)

ทั้งนี้ ในบางครั้งการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างผู้อุปถัมภ์ต้องผ่านบุคคลผู้ที่ทำหน้าที่ “คนกลาง” หรือ “นายหน้า” บุคคลที่ทำหน้าที่เหล่านี้จะเป็นผู้จัดการแลกเปลี่ยนจากทรัพยากรของผู้อุปถัมภ์อีกทอดหนึ่ง สาเหตุที่ต้องผ่าน “นายหน้า” หรือ “คนกลาง” เพราะกับผู้อุปถัมภ์กับผู้รับอุปถัมภ์ไม่สามารถติดต่อกันได้โดยตรง

4.5 ลักษณะระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย

สนิท สมัครการ (2532, น. 25-29) แบ่งออกได้ 4 รูปแบบ คือ

4.5.1 ระบบอุปถัมภ์ที่มีอยู่ในหมู่ญาติ นับว่าเป็นระบบที่เก่าแก่มากระบบหนึ่งในสังคมไทย ตามวัฒนธรรมความสัมพันธ์ระหว่างญาติอาวุโส (ที่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ฯลฯ) กับญาติผู้น้อง (น้อง ลูก หลาน หลาน) เป็นความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์อย่างชัดเจนเป็นระบบที่เก่าแก่ที่สุดระบบหนึ่งในสังคมไทยและน่าจะเป็นระบบที่คงทนถาวรที่สุดด้วย

4.5.2 ระบบอุปถัมภ์ในหมู่มิตรสหาย ความเป็นเพื่อนในสังคมไทยปรากฏออกมาได้หลายรูปแบบ เช่น เพื่อนเล่น เพื่อนร่วมรุ่น เพื่อนร่วมชั้น เพื่อนสถานการศึกษา และเพื่อนตาย เป็นต้น ความคาดหวังระหว่างเพื่อนเป็นไปอย่างลึกซึ้งและหนักแน่นมากกว่าบางสังคม เพื่อนในสังคมไทยคาดหวังต่อกันและกันมากกว่า ความเป็นเพื่อนแท้จึงมักจะวัดกัน ได้ด้วยพฤติกรรม การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันหรือการที่เพื่อนซึ่งมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่า หากเพื่อนผู้มีฐานะสูงส่งกว่าให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนผู้คือฐานะอย่างสม่ำเสมอแล้วความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนก็จะแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นจนถึงขั้นกลายมาเป็นญาติสนิทกันก็ได้ เพื่อนผู้ให้ความอุปถัมภ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามสติปัญญาและความสามารถที่ตนมีอยู่ การตอบแทนบุญคุณบางครั้งก็แสดงออกด้วยการนำสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ มาให้ในโอกาสอันควร

4.5.3 ระบบอุปถัมภ์ในองค์กรต่าง ๆ ระบบอุปถัมภ์ที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือของเอกชนก็ตาม มักจะถูกมองในแง่ลบอยู่ตลอดเวลาว่าระบบอุปถัมภ์ทำให้การบริหารงานขาดประสิทธิภาพซึ่งก็มีส่วนจริงอยู่บ้าง การใช้ระบบอุปถัมภ์มากเกินไปก็อาจก่อให้เกิดความระส่ำระสายเกิดการเสียขวัญและเสียกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานผู้อยู่ นอกวงอุปถัมภ์ได้เช่นกัน ปัจจุบันแม้องค์กรต่าง ๆ ได้พยายามที่จะลดบทบาทและความสำคัญของ

ระบบอุปถัมภ์ลดลงและมีการใช้ระบบคุณธรรมมากขึ้น แต่ระบบอุปถัมภ์ก็ยังคงมีอยู่โดยทั่วไปอาจจะแปลงรูปแบบแฝงและดำเนินการอย่างแนบเนียนมากขึ้น

4.5.4 ระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพ เป็นระบบอุปถัมภ์ที่น่าจะมีลักษณะคงทนถาวรน้อยกว่าแบบอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้วแต่ลักษณะอื่น ๆ ของระบบอุปถัมภ์ก็ยังมีอยู่ครบไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการปฏิบัติต่างตอบแทน ความสูงศักดิ์ของผู้อุปถัมภ์และความจงรักภักดีของผู้รับอุปถัมภ์สำหรับในสังคมไทยระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพหรือข้ามอาชีพนี้อาจจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มข้าราชการกับพ่อค้า และกลุ่มนักการเมืองกับชาวไร่ชาวนา การอุปถัมภ์ระหว่างข้าราชการและพ่อค้าเป็นไปในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางด้านวัตถุระหว่างกันมากกว่า คือ ฝ่ายข้าราชการจะอำนวยความสะดวกประโยชน์บางประการให้แก่พ่อค้านักธุรกิจ ซึ่งจะเป็นฝ่ายทดแทนบุญคุณหรือตอบแทนด้วยการให้เงินทองหรือทรัพย์สินมีค่าอย่างอื่น ส่วนความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างนักการเมืองกับชาวไร่ชาวนานั้นจะเห็นได้ชัดเจนมากในระยะเวลาใกล้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักการเมืองนั้นมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าชาวไร่ชาวนา และแน่นอนที่บุคคลเหล่านี้ต้องการคะแนนเสียงจากชาวไร่ชาวนา แต่ชาวไร่ชาวนาผู้มีฐานะยากจนก็ต้องการความช่วยเหลือทางด้านวัตถุจากนักการเมืองไม่ว่าจะเป็นเรื่องน้ำ ถนนหนทาง หรือทรัพย์สินเงินทองอย่างอื่น ๆ

5. แนวคิดเกี่ยวกับการงบประมาณท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานของรัฐภายใต้การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และมีอำนาจหน้าที่หลักในการดูแลและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง โดยเฉพาะในการจัดทำบริการสาธารณะด้านต่าง ๆ ตามกรอบภารกิจที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะกฎหมายจัดตั้งท้องถิ่น เช่น รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ ป้องกันและระงับโรคติดต่อ ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล และกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. ตลอดจนกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องทำให้ อปท. มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าว เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง และค่าตอบแทนอื่น ๆ ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น เงินอุดหนุน และรายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพันหรือตามที่กฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ ดังนั้น เพื่อให้ อปท. มีการวางแผนงบประมาณสำหรับปฏิบัติงาน

ตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งรองรับค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าทำให้ อปท. ต้องมีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

5.1 การจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทุกประเภทต้องวางแผนรายได้และรายจ่ายของตนโดยจัดทำเป็นงบประมาณประจำปี โดยที่งบประมาณเป็นเอกสารคาดการณ์ล่วงหน้าที่จะจัดทำขึ้นโดยฝ่ายบริหารของ อปท. ซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาอนุมัติจากสภาท้องถิ่นก่อนจึงจะใช้บังคับได้ (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2561 : 101) ทั้งนี้ เนื่องจากรายได้ส่วนหนึ่งของท้องถิ่นมาจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาล (Intergovernmental Transfers) ซึ่งจัดสรรผ่านงบประมาณรายจ่ายประจำปี จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องยึดหลักการและวิธีการส่วนใหญ่มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล ทั้งนี้ เพื่อให้ อปท. ถือเป็นแนวทางปฏิบัติและเพื่อให้การบริหารงานด้านการงบประมาณสิ้นสุดที่จังหวัด กระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นต้นสังกัดของ อปท. จึงวางระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ.2543 สำหรับใช้เป็นกรอบและแนวทางเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) เพื่อให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรการเงินมารองรับ โดยมีการวางแผนล่วงหน้าและทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่ารายจ่ายต่างๆ อยู่ภายใต้กรอบของเงินที่มีอยู่ และการใช้จ่ายเงินเพื่อการทำงานจะเป็นไปอย่างประหยัด คุ่มค่า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2) เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการจัดสรรและกระจายทรัพยากรระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดระดับและทิศทางของการทำงานในแต่ละปีงบประมาณ

3) เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการจัดลำดับความสำคัญในการทำงานของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกระดับ

5.1.2 ลักษณะงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ.2543 หมวด 2 จำแนกงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) งบประมาณรายจ่ายทั่วไปเป็นงบประมาณที่จัดทำขึ้นสำหรับใช้จ่ายในการบริหารด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยรายจ่ายงบกลาง และรายจ่ายตามแผนงาน

2) งบประมาณรายจ่ายเฉพาะการเป็นงบประมาณที่จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดวงเงินสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานเฉพาะอย่างเป็นพิเศษ ซึ่งมีความแตกต่างจากงบประมาณรายจ่ายทั่วไป เช่น งบประมาณของสถานธนาฑูบาล กิจการประปา และหรือเทศบาลิษย์อื่น ๆ เป็นต้น

5.1.3 กระบวนการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ.2543 ได้วางแนวปฏิบัติของกระบวนการหรือวิธีการงบประมาณ เพื่อให้ดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ด้านการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นระบบและสิ้นสุดที่จังหวัด ทั้งนี้ กระบวนการงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขั้นตอนหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับกระบวนการงบประมาณรายจ่ายประจำปีของประเทศ โดยประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1) **ขั้นการจัดทำหรือการจัดเตรียมงบประมาณ (Budget preparation)** เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการงบประมาณซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณของ อปท. หมวด 3 ข้อ 22 – 25 โดยให้ใช้แผนพัฒนาของ อปท. เป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณ และให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยหรือฝ่ายบริหารของ อปท. ทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายราชการประจำ โดยเจ้าหน้าที่งบประมาณของ อปท. ซึ่งได้แก่ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเป็นการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้อำนวยการกองคลัง ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ เป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงบประมาณของ อปท. และมีหน้าที่ในการจัดเตรียมงบประมาณ ดังนี้

(1) หัวหน้าหน่วยงานและเจ้าหน้าที่งบประมาณของ อปท. จัดเตรียมงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยใช้แผนพัฒนาของ อปท. เป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณ

(2) แจ้างเวียนแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อปท. ของกระทรวงมหาดไทยให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของ อปท. ที่เกี่ยวข้องทราบ โดยแนวทางดังกล่าวจะกำหนดยุทธศาสตร์และหรือจุดเน้นที่สอดคล้องตามสภาพแวดล้อมทางการบริหารในแต่ละปี และกระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะมีการแจ้างเวียนเป็นประจำทุกปีเพื่อให้ อปท. ทั่วประเทศถือปฏิบัติ

(3) การทบทวนแผนและกำหนดนโยบายการดำเนินงานของอปท. รวมทั้งรวบรวมข้อมูลทางการเงินและสถิติต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานสำหรับใช้ประกอบการคำนวณขอตั้งงบประมาณเสนอต่อเจ้าหน้าที่งบประมาณ

(4) จัดเตรียมข้อมูลประมาณการรายรับ

(5) จัดประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและความต้องการในท้องถิ่นจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง

(6) ตรวจสอบภาระผูกพันที่ อปท. มีอยู่ เช่น เงินกู้ เงินทุนการศึกษา ภาระผูกพันตามกฎหมาย

(7) เสนอร่างงบประมาณรายจ่ายเบื้องต้นให้เจ้าหน้าที่งบประมาณเพื่อพิจารณาตรวจสอบ วิเคราะห์ และแก้ไขงบประมาณในขั้นต้น แล้วเสนอต่อคณะผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้ เมื่อคณะผู้บริหารท้องถิ่นได้พิจารณาอนุมัติให้ตั้งงบประมาณยอดใดเป็นงบประมาณประจำปีแล้ว ให้เจ้าหน้าที่งบประมากรวบรวมและจัดทำเป็นร่างงบประมาณรายจ่ายเสนอต่อคณะผู้บริหารท้องถิ่นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อคณะผู้บริหารท้องถิ่นได้นำเสนอต่อสภาท้องถิ่นภายในวันที่ 15 สิงหาคม

2) **ขั้นการอนุมัติงบประมาณ (Budget adoption)** เป็นขั้นตอนถัดจากการจัดเตรียมงบประมาณการจัดเตรียมงบประมาณ โดยในขั้นตอนนี้ผู้บริหารท้องถิ่นจะเสนอร่างงบประมาณรายจ่ายในรูปแบบร่างข้อบัญญัติหรือร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามประเภทของท้องถิ่น โดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ หมวด 3 ข้อ 23 วรรคสอง กำหนดให้เสนอต่อสภาท้องถิ่นภายในวันที่ 15 สิงหาคมของปีงบประมาณนั้นๆ

ทั้งนี้ ในกรณีที่เสนอไม่ทันตามกำหนดเวลาข้างต้น ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณของ อปท. หมวด 3 ข้อ 24 กำหนดให้เสนอขออนุมัติต่อสภาท้องถิ่นแล้วรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ สำหรับ อบต. ให้รายงานนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ และสำหรับเทศบาลรูปแบบนายกเทศมนตรีหากไม่สามารถเสนอร่างงบประมาณรายจ่ายของปีถัดไปได้ทันตามกำหนดเวลา ให้คณะผู้บริหารชี้แจงเหตุผลความจำเป็นต่อประธานสภาเทศบาลก่อนวันที่ 15 สิงหาคมของปีงบประมาณปัจจุบัน

เมื่อสภาท้องถิ่นได้รับร่างงบประมาณรายจ่ายในรูปแบบของร่างข้อบัญญัติหรือร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามประเภทของท้องถิ่นแล้ว สภาท้องถิ่นจะพิจารณาร่างข้อบัญญัติหรือร่างเทศบัญญัติฯ โดยจะพิจารณา 3 วาระ กล่าวคือ วาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการ วาระที่สอง ขึ้นแปรญัตติ และวาระที่สาม ขึ้นเห็นชอบ ทั้งนี้ ในกรณีที่สภาท้องถิ่นพิจารณาเห็นชอบร่างข้อบัญญัติหรือร่างเทศบัญญัติฯแล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นนำเสนอร่างที่ผ่านความเห็นชอบให้ผู้มีอำนาจในการอนุมัติเพื่อลงนามอนุมัติร่างงบประมาณรายจ่ายและประกาศเป็นข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีแล้วแต่กรณี โดยให้มีผลใช้บังคับต่อไปภายใน 15 วัน หลังประกาศโดยเปิดเผย

3) *ขั้นการบริหารงบประมาณ (Budget execution)* โดยเริ่มต้นเมื่อข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีผ่านการอนุมัติแล้ว และได้รับการนำไปใช้เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตามหากคณะผู้บริหารท้องถิ่นมีเหตุผลและความจำเป็นไม่สามารถปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ คณะผู้บริหารท้องถิ่นสามารถการ โอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณได้ โดยต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ หมวด 4 การโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ เพื่อให้การปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแก้ไขปัญหาประชาชนได้

4) *ขั้นการควบคุมงบประมาณ (Budget Control)* เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญและต้องดำเนินการควบคู่ไปกับขั้นการบริหารงบประมาณ โดยมุ่งให้คณะผู้บริหารท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่งบประมาณรับผิดชอบร่วมกันในการควบคุมงบประมาณรายจ่ายและเงินนอกงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งหรือหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎ และหรือระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง

5.2 งบประมาณท้องถิ่นกับหลักการกระจายอำนาจการปกครอง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งและมีอำนาจการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) จากรัฐ สำหรับนำไปใช้จัดทำภารกิจหลักที่เกี่ยวกับการดูแลและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง โดยเฉพาะในการจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่น (Local public goods) ดังนั้น จึงต้องมีการใช้ทรัพยากรทางการเงินสำหรับดำเนินการตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันทำให้มีฐานทางเศรษฐกิจที่มีขนาดจำกัด (Restricted Economic Bases) และส่งผลให้ อปท. ในพื้นที่เกิดข้อจำกัดในการระดมทรัพยากรทางการเงินให้เพียงพอต่อความต้องการทางด้านรายจ่ายของตนเอง ด้วยเหตุดังกล่าวจึงมีเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีการกำหนดมาตรการทางการคลังและงบประมาณสำหรับให้ความช่วยเหลือหรือการอุดหนุนทางการเงินแก่ อปท. ที่ประสบปัญหาข้อจำกัดดังกล่าว หรือต้องมีการจัดสรรเงินอุดหนุนจากรัฐบาลให้แก่ อปท. โดยยึดหลักความเสมอภาคทางการคลัง (Fiscal Equality) เพื่อเป็นหลักประกันว่าประชาชนในพื้นที่ที่มีห่างไกลจากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมจะได้รับบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐาน

โดยสรุปการจัดทำงบประมาณของ อปท. เป็นการจัดทำแผนงานสำหรับประมาณการด้านรายรับและรายจ่ายซึ่งแสดงในรูปตัวเลขจำนวนเงิน และการตั้งงบประมาณของ อปท. ต้องดำเนินการตามที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทยกำหนด โดยมีระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ.2543 ได้วางแนวปฏิบัติของกระบวนการงบประมาณของ อปท. ให้เป็นระบบและสิ้นสุดที่จังหวัด ทั้งนี้ การจัดทำงบประมาณของ อปท. เริ่มต้นจากฝ่ายบริหารต้องนำเสนอขอความเห็นชอบจากฝ่ายสภาท้องถิ่น ซึ่งเป็นไปตามหลักรัฐศาสตร์และหลักการบริหารราชการแผ่นดินซึ่งว่าด้วยการคานอำนาจ (Checks and Balances) และต้องมีการควบคุมงบประมาณ เนื่องจากงบประมาณรายจ่ายของ อปท. เป็น เงินสาธารณะ (Public Money) ซึ่งมาจากรายรับของท้องถิ่น ทั้งที่เป็นรายได้จากภาษีอากรและรายได้อื่นของท้องถิ่น ตลอดจนมาจากเงินอุดหนุนของรัฐบาล เพื่อให้เกิดกำกับดูแลและป้องกันไม่ให้เกิดการรั่วไหล มีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายและยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณท้องถิ่น

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ตลอดจนกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

6.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 20 ซึ่งประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้เป็นการเฉพาะในหมวด 14 จำนวน 6 มาตรา คือ มาตรา 249 - 254 โดยในส่วนของ

จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

มาตรา 249 วรรคแรก บัญญัติหลักการพื้นฐานของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า ภายใต้บังคับมาตรา 1 การจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

มาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

เพื่อสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น รัฐธรรมนูญฯ มาตราเดียวกัน วรรคสี่จึงได้บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองโดยจัดระบบภาษีหรือการจัดสรรภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพลางก่อน

6.2 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือเรียกว่ากฎหมายกระจายอำนาจ มีสาระสำคัญที่ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ได้รับการกระจายอำนาจมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โดยต้องรับผิดชอบจัดบริการสาธารณะเพิ่มขึ้น ตลอดจนได้รับการจัดสรรภาษีอากรและรายได้สูงขึ้น เพื่อที่จะสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะของ อปท. (รศนทร์ รัตนเสริมพงศ์ และนราธิป ศรีราม, 2558 : 17-18) โดยมาตรา 16 กำหนดให้ อปท. ที่เป็นเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา มีภารกิจและอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง รวม 31 ประการ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ เป็นต้น

มาตรา 17 ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นรวม 29 ประการ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่

คณะรัฐมนตรีกำหนด การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น การประสาน และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น เป็นต้น

มาตรา 18 ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่สำหรับกรุงเทพมหานคร โดยให้มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 และมาตรา 17 โดยอำนาจและหน้าที่ต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ต่าง ๆ ดังกล่าว รัฐบาลจะต้องดำเนินการถ่ายโอนภารกิจในการจัดบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนการกระจายอำนาจ จนกระทั่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดอย่างครบถ้วนภายในระยะเวลา 10 ปี

มาตรา 30 (4) กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 และโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 โดยการจัดสรรสัดส่วนที่เป็นธรรมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคำนึงถึงรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นด้วย

การเพิ่มสัดส่วนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลตามวรรคหนึ่งให้เพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการบริการสาธารณะได้ด้วยตนเอง และให้เป็นไปตามภารกิจที่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถ่ายโอนเพิ่มขึ้นภายหลังปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 เป็นต้นไป แต่ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใดเงินอุดหนุนที่จัดสรรให้ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าเงินอุดหนุนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 กล่าวโดยสรุปจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวทำให้รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี 3 แห่ง ได้แก่ ภาษีท้องถิ่น ภาษีที่รัฐจัดเก็บและแบ่งให้ และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

6.3 พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นใหม่เพื่อใช้ทดแทนพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2561 และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือตั้งแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน 2561 เป็นต้นไป โดยสำนักงบประมาณในฐานะส่วนราชการผู้เสนอกฎหมายให้เหตุผลว่ากฎหมายวิธีการงบประมาณได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน

สมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดหางบประมาณการบริหารงบประมาณรายจ่าย การควบคุมงบประมาณ รวมทั้งการประเมินผลและการรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดสรรงบประมาณของประเทศมีลักษณะที่มุ่งเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงบประมาณเป็นสำคัญ และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณยิ่งขึ้น (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560 : 2) และกฎหมายดังกล่าวมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัตินิยาม “หน่วยรับงบประมาณ” โดยให้หมายความถึงหน่วยงานของรัฐที่ขอรับหรือได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่าย และให้หมายความรวมถึงสภาเทศบาลด้วย นอกจากนี้ ได้ให้ความหมายของ “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า (6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ จากบทบัญญัติมาตรา 4 ดังกล่าว ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานของรัฐและเป็นหน่วยรับงบประมาณ ซึ่งขอรับหรือได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายได้

มาตรา 29 การขอตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเงินอุดหนุนสำหรับการดำเนินการ โดยทั่วไปหรือสำหรับการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณกำหนดขึ้น

การจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนสำหรับการดำเนินการ โดยทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สำนักงานงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยสรุป พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดหางบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเพิ่มเติมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานของรัฐและเป็นหน่วยรับงบประมาณซึ่งขอรับหรือได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายได้ และกำหนดรูปแบบและวิธีการขอตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเงินอุดหนุนสำหรับการดำเนินการ โดยทั่วไป หรือสำหรับการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงาน

6.4 พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 เป็นกฎหมายใหม่ที่ตรากฎหมายดังกล่าวขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 62 และลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2561 และมีผลใช้บังคับในวันถัดไป

คือวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2561 เป็นต้นไป โดยที่กฎหมายดังกล่าวมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

มาตรา 17 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่หน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึง

- (1) ความจำเป็นและภารกิจของหน่วยงานของรัฐที่ขอรับจัดสรรงบประมาณ
- (2) ฐานะเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานของรัฐที่สามารถใช้จ่ายได้ รวมตลอดถึงรายได้ หรือเงินอื่นใดที่หน่วยงานของรัฐนั้นมีอยู่หรือสามารถนำมาใช้จ่ายได้
- (3) ความสามารถในการใช้จ่ายและก่อหนี้ผูกพันของหน่วยงานของรัฐภายในปีงบประมาณนั้น
- (4) การปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการ

(5) กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเป็นไปเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการทำหน้าที่ดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ

มาตรา 65 การจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย การก่อหนี้ผูกพัน และการบริหารทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยต้องพิจารณาผลสัมฤทธิ์ ความคุ้มค่า ความประหยัด และภาระทางการคลังที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย

มาตรา 66 การจัดทำงบประมาณประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้พิจารณาฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความจำเป็นที่ต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณการจัดเก็บรายได้ในงบประมาณนั้น โดยให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

กล่าวโดยสรุป พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ได้รับการตราขึ้นตามมาตรา 62 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มุ่งให้ภาครัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ฐานะการเงินการคลังของรัฐมีเสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืน ดังนั้น ในฐานะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของภาครัฐย่อมอยู่ภายใต้การบังคับใช้ของกฎหมายดังกล่าวด้วย โดยการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายต้องเป็นไปเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการทำหน้าที่ดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งต้องคำนึงถึงความสามารถในการหารายได้ ตลอดจนความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ

7. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช

7.1 งบประมาณ

การจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน และอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 มาตรา 87 งบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนตำบลให้จัดทำเป็นข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล และจะเสนอได้ก็แต่โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ถึงแม้ว่าการจัดทำงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกฎหมายจัดตั้งระบุแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามระเบียบวิธีการและหรือหนังสือสั่งการ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ... ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละปีงบประมาณที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ข้อบัญญัติงบประมาณ คือ เครื่องมือของผู้บริหารท้องถิ่นในการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่า คือ “งบประมาณ” ให้แก่กลุ่มคนในสังคมว่าใคร จะได้อะไร ที่ไหน เท่าไร นั่นเอง ซึ่งต้องผ่านกระบวนการต่อรองประนีประนอมกันทั้งภายในและภายนอกสภาท้องถิ่นจนกว่าจะผ่านสภาและใช้งบประมาณได้ จึงเป็นการยากที่ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นจะยึดหลักการทางเศรษฐศาสตร์หรือหลักความคุ้มค่าในการจัดทำงบประมาณเพียงอย่างเดียวโดยไม่สนใจหลักการทางการเมืองต่างตอบแทนกัน (ปธาน สุวรรณมงคล 2554: 67) จากคำกล่าวที่ว่านั้น ก็นับว่ามีส่วนที่เป็นจริงอยู่อย่างมาก สำหรับการเมืองการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช เพราะความต้องการที่เกิดจากสมาชิกที่ดี ผู้นำชุมชนและประชาชนภายในตำบลมีมากกว่างบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตามปกติ

ผู้ศึกษาวิจัยขอเสนอข้อมูลสถานะทางการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชย้อนหลังสี่ปี เพื่อแสดงข้อมูลสถิติของงบประมาณประจำปีที่ได้รับจริงและจ่ายจริงของแต่ละปีงบประมาณที่ผ่านมา รวมถึงงบประมาณรายจ่ายประจำปีของแต่ละปีในแต่ละด้าน รวม 4 ด้าน 11 แผนงาน เพื่ออธิบายรายละเอียดและชี้ให้เห็นว่างบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชนั้นยังเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการให้บริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช ดังนี้

7.1.1 สถานะทางการคลัง

ตารางที่ 2.1 สถานะทางการคลัง

หมวด	รายรับจริง		ประมาณการ	
	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
หมวดภาษีอากร				
ภาษีโรงเรือนและที่ดิน	130,854.00	1,193.00	0.00	3000.00
ภาษีบำรุงท้องที่	167,773.90	6,300.00	190,000.00	15,000.00
ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	0.00	102,690.96	125,000.00	120,000.00
ภาษีป้าย	3,400.00	4,472.00	5,000.00	10,000.00
อากรการฆ่าสัตว์	1,574.00	320.00	0.00	2,000.00
รวมหมวดภาษีอากร	303,601.97	114,976.80	320,000.00	150,000.00
หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และ				
ใบอนุญาต				
ค่าธรรมเนียมการรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์	0.00	0.00	1,000.00	0.00
ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการขายสุรา	3,230.10	2,871.20	0.00	5,000.00
ค่าธรรมเนียมปิด โปรง ดัดตั้งแผ่นประกาศหรือแผ่นปลิว เพื่อการโฆษณา	30.00	0.00	0.00	0.00
ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการควบคุมอาคาร	1,865.00	406.00	0.00	2,000.00
ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับทะเบียนพาณิชย์	1,620.00	1,310.00	2,300.00	2,500.00
ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง	0.00	1,000.00	0.00	3,000.00
ค่าธรรมเนียมอื่นๆ	101,820.00	460.00	0.00	2,500.00
ค่าปรับผู้กระทำความผิดกฎหมายจราจรทางบก	10,200.00	8,500.00	9,000.00	15,000.00
ค่าปรับการผิดสัญญา	74.40	0.00	12,500.00	5,000.00
ค่าใบอนุญาตประกอบการค้าสำหรับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	4,200.00	2,000.00	200.00	10,000.00
ค่าใบอนุญาตเกี่ยวกับการควบคุมอาคาร	0.00	1,981.00	0.00	5,000.00
ค่าใบอนุญาตอื่นๆ	0.00	868.00	0.00	3,000.00
ค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์	0.00	480.00	0.00	0.00

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

หมวด	รายรับจริง		ประมาณการ	
	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
ค่าธรรมเนียมโรงพักสัตว์	0.00	96.00	0.00	0.00
รวมหมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต	123,039.50	19,972.20	25,000.00	53,000.00
หมวดรายได้จากทรัพย์สิน				
ดอกเบียร์	136,391.28	139,177.75	150,000.00	150,000.00
รวมหมวดรายได้จากทรัพย์สิน	136,391.28	139,177.75	150,000.00	150,000.00
หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด				
เงินที่มีผู้อุทิศให้	0.00	1.30	0.00	1,000.00
ค่าขายเอกสารการจัดซื้อจัดจ้าง	0.00	0.00	100,000.00	0.00
รายได้เบ็ดเตล็ดอื่นๆ	20,650.00	124,650.00	30,000.00	150,000.00
รวมหมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	20,650.00	124,651.30	130,000.00	151,000.00
หมวดภาษีจัดสรร	33,031,457.35	30,274,586.50	32,375,000.00	31,163,000.00
หมวดเงินอุดหนุนทั่วไป	49,054,980.00	50,811,790.00	50,000,000.00	51,333,000.00
รวมทุกหมวด	82,670,120.10	81,485,154.55	83,000,000.00	83,000,000.00

ที่มา : กองคลัง ตุลาคม 2564

7.1.2 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช เรื่อง งบประมาณรายจ่าย

ประจำปี พ.ศ. 2561

องค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2561 รวมทั้งสิ้น 76,000,000 บาท โดยแยกเป็น 3 ด้าน รวม 9 แผนงาน ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชให้ความเห็นชอบ และนายอำเภอตาพระยาลงนามอนุมัติ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชลงนามประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2560 เป็นต้นไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2.2 รายจ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

แผนงาน	ยอดรวม/บาท
ด้านบริหารทั่วไป	
แผนงานบริหารงานทั่วไป	16,231,520.00
แผนงานการรักษาความสงบภายใน	750,000.00
ด้านบริการชุมชนและสังคม	
แผนงานการศึกษา	18,915,406.00
แผนงานสาธารณสุข	460,000.00
แผนงานสังคมสงเคราะห์	2,012,280.00
แผนงานเคหะและชุมชน	8,934,600.00
แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	70,000.00
แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ	430,000.00
ด้านการดำเนินการอื่นๆ	
แผนงานงบกกลาง	28,196,194.00
งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น	76,000,000.00

ที่มา : ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2561

7.1.3 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2562

องค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2562 รวมทั้งสิ้น 76,000,000 บาท โดยแยกเป็น 3 ด้าน รวม 9 แผนงาน ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชให้ความเห็นชอบ และนายอำเภอตาพระยาลงนามอนุมัติ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชลงนามประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2561 เป็นต้นไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2.3 รายจ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

แผนงาน	ยอดรวม/บาท
ด้านบริหารทั่วไป	
แผนงานบริหารงานทั่วไป	16,231,520.00
แผนงานการรักษาความสงบภายใน	750,000.00

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

แผนงาน	ยอดรวม/บาท
ด้านบริการชุมชนและสังคม	
แผนงานการศึกษา	18,915,406.00
แผนงานสาธารณสุข	460,000.00
แผนงานสังคมสงเคราะห์	2,012,280.00
แผนงานเคหะและชุมชน	8,934,600.00
แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	70,000.00
แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ	430,000.00
ด้านการดำเนินการอื่นๆ	
แผนงานงบกลาง	28,196,194.00
งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น	76,000,000.00

ที่มา : ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2562

7.1.4 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2563

องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 รวมทั้งสิ้น 76,000,000 บาท โดยแยกเป็น 3 ด้าน รวม 9 แผนงาน ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชให้ความเห็นชอบ และนายอำเภอตาพระยาลงนามอนุมัติ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชลงนามประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2562 เป็นต้นไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2.4 รายจ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

แผนงาน	ยอดรวม/บาท
ด้านบริหารทั่วไป	
แผนงานบริหารงานทั่วไป	16,231,520.00
แผนงานการรักษาความสงบภายใน	750,000.00
ด้านบริการชุมชนและสังคม	
แผนงานการศึกษา	18,915,406.00
แผนงานสาธารณสุข	460,000.00

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

แผนงาน	ยอดรวม/บาท
แผนงานสังคมสงเคราะห์	2,012,280.00
แผนงานเคหะและชุมชน	8,934,600.00
แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	70,000.00
แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ	430,000.00
ด้านการดำเนินการอื่นๆ	
แผนงานงบกลาง	28,196,194.00
งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น	76,000,000.00

ที่มา : ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563

7.1.5 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2564

องค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2564 รวมทั้งสิ้น 83,000,000 บาท โดยแยกเป็น 3 ด้าน รวม 9 แผนงาน ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชให้ความเห็นชอบ และนายอำเภอตาพระยาลงนามอนุมัติ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชลงนามประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2563 เป็นต้นไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2.5 รายจ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

แผนงาน	ยอดรวม/บาท
ด้านบริหารทั่วไป	
แผนงานบริหารงานทั่วไป	18,603,700.00
แผนงานการรักษาความสงบภายใน	676,000.00
ด้านบริการชุมชนและสังคม	
แผนงานการศึกษา	18,656,297.00
แผนงานสาธารณสุข	460,000.00
แผนงานสังคมสงเคราะห์	1,909,120.00
แผนงานเคหะและชุมชน	11,115,800.00

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

แผนงาน	ยอดรวม/บาท
แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	70,000.00
แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ	278,000.00
ด้านการดำเนินการอื่นๆ	
แผนงานงบกลาง	31,231,083
งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น	83,000,000.00

ที่มา : ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2564

7.2 โครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว

องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วในด้าน โครงสร้างพื้นฐานและด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องจักรกลในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 – 2564 ดังนี้

7.2.1 งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2561 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างถนนลาดยางผิวจราจรแบบ cape ceal ณ บ้านเจริญสุข หมู่ที่ 6 ตำบลทัพราช อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว กว้าง 6 เมตร ระยะทาง 2,800 เมตร งบประมาณ 12,280,000 บาท

7.2.2 งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2562 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก บ้านทวงศ์สมบูรณ์ (ข้ามคลองยาง) หมู่ที่ 10 ตำบลทัพราช อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว กว้าง 6 เมตร ยาว 25 เมตร งบประมาณ 2,878,000 บาท

7.2.3 งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2563 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณโครงการก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้าน หมู่ที่ 3 บ้านหนองปรือ ตำบลทัพราช อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว งบประมาณ 2,500,000 บาท

7.2.4 งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2564 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณโครงการขุดลอกสระน้ำประปา หมู่ที่ 7 บ้านโคกไพล ตำบลทัพราช อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว พื้นที่ประมาณ 18 ไร่ งบประมาณ 5,200,000 บาท

8. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์ (2554) ศึกษาเรื่องนักรบเมืองฉิ่นจังหวัดสระแก้ว พบว่า นักรบเมืองฉิ่นจังหวัดสระแก้วทั้งหมดตกอยู่ภายใต้การดูแลของ “ตระกูลเทียนทอง” มาเป็นเวลานานกว่า 30 ปี แล้ว และยังมีแนวโน้มว่าจะคงอยู่ต่อเนื่องไปอีกนาน จนกว่าที่กลุ่มเทียนทองจะเลิกเล่นการเมืองหรือมีกลุ่มการเมืองอื่นที่จะสามารถเข้ามาแข่งขัน แต่ก็ยากนัก เพราะคงจะต้องใช้เวลาอีกยาวนาน กว่าที่นักรบเมืองกลุ่มอื่นที่ต้องการจะลงแข่งกับกลุ่มเทียนทองนั้น จะสามารถเข้ามาประสานเชื่อมโยงผลประโยชน์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายทหาร นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หอการค้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ภาคเอกชนต่าง ๆ ภาคประชาชน องค์กรเอกชน ตลอดจนต้องสามารถประสานประโยชน์กับเวทีการเมืองในระดับประเทศ และสมาชิกรัฐสภาในระดับจังหวัดเพื่อแข่งขันกับกลุ่มเทียนทองให้ได้ อันเป็นไปตามลักษณะ “โครงสร้างทางการเมืองแบบขั้วเดียวหรือแบบรวมศูนย์”

จิรวิทย์ ไทภูวไพบูลย์ (2545, บทคัดย่อ) วิทยานิพนธ์เรื่อง พัฒนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น : กรณีศึกษากลุ่มการเมือง “อานันท์ภูมิ” ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะการกำเนิด องค์กรประกอบ และ โครงสร้างของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น “อานันท์ภูมิ” ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาถึงการคงอยู่ของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น “อานันท์ภูมิ” ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และ 3) เพื่อศึกษาถึงการสูญเสียอำนาจทางการเมืองของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น “อานันท์ภูมิ” ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การก่อกำเนิดของกลุ่มอานันท์ภูมิเกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลผู้มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันเป็นส่วนตัว โดยมีผู้นำกลุ่มเป็นแกนนำสำคัญในการรวบรวมและก่อตั้งกลุ่ม สำหรับด้านองค์ประกอบและ โครงสร้างพบว่า ในด้านองค์ประกอบ ประกอบด้วย สมาชิกกลุ่มพลังมวลชนในท้องถิ่นและกลุ่มทุนท้องถิ่น โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ส่วนตัว ในด้าน โครงสร้างของกลุ่มอานันท์ภูมิพบว่า มีการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่หัวหน้ากลุ่ม และการดำเนินการของกลุ่มขึ้นอยู่กับหัวหน้ากลุ่มและสมาชิกกลุ่มที่เป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ การรวมตัวของสมาชิกกลุ่มอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์ส่วนตัวตามระบบอุปถัมภ์ โครงสร้างการบริหารมีการจัดสรรตำแหน่งและบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน รวมถึงการกระจายฐานสมาชิกของกลุ่มไปยังประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ในประเด็นการคงอยู่ของกลุ่มอานันท์ภูมิ พบว่า การคงอยู่ของกลุ่มอานันท์ภูมิอยู่ภายใต้เงื่อนไข 2 ประการคือ ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ และการจัดสรรผลประโยชน์ของสมาชิกภายในกลุ่มอานันท์ภูมิ ในด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งใน โครงสร้างทางสังคมไทย ความสัมพันธ์ภายใต้กลุ่มอานันท์ภูมิเป็นแบบไม่เท่าเทียมกัน กล่าวคือ หัวหน้ากลุ่มจะอยู่ในฐานะ

ของผู้อุปถัมภ์ และสมาชิกกลุ่มจะอยู่ในฐานะของผู้รับอุปถัมภ์ โดยที่ผู้อุปถัมภ์จะมีสถานภาพสูงกว่า ผู้รับอุปถัมภ์ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์นี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ ส่วนตัว เช่น การเป็นเพื่อน การเป็นญาติ เป็นพี่-น้อง การเป็นพรรคพวกเดียวกัน เป็นหลัก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มพวกพ้องของตน เนื่องจากความใกล้ชิดสนิทสนมกัน ซึ่งเกิดจากการเป็นเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมอาชีพ ก่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการคงอยู่ของกลุ่มอานันทภูมิไว้ได้

ในประเด็นการสูญเสียอำนาจทางการเมืองของกลุ่มอานันทภูมิ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มอานันทภูมิสูญเสียอำนาจทางการเมือง คือ การแพ้การเลือกตั้ง 2 สมัย ติดต่อกัน ซึ่งการแพ้ดังกล่าวมีสาเหตุจากปัญหาทางด้านการบริหารงานของกลุ่มอานันทภูมิที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาเรื่องการคอร์รัปชันของข้าราชการประจำ และปัญหาในเรื่องของการปลูกฝังจิตสำนึกทางการเมืองเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้ รวมถึงปัญหาในด้านโครงสร้างทางการเมืองของกลุ่มอานันทภูมิ ที่มีผู้มีอำนาจในการตัดสินใจดำเนินงานของกลุ่มอยู่ที่หัวหน้ากลุ่มแต่เพียงผู้เดียว และปัจจัยด้านการเงินก็มาจากตัวหัวหน้ากลุ่มแต่เพียงผู้เดียวเช่นกัน ดังนั้น เมื่อกลุ่มอานันทภูมิมีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้ากลุ่มก็จะส่งผลกระทบต่อดำเนินงานของกลุ่ม และส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้ากลุ่มกับสมาชิกกลุ่มและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกันเอง

พวงน้อย สัตโยภาส (2538) ศึกษาเรื่อง “ปัญหาการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้การจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ไม่ได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ รวมถึงศึกษาถึงบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและข้าราชการประจำที่มีผลต่อการจัดสรรงบประมาณ พบว่าสมาชิกสภาจังหวัดสามารถอาศัยกลไกของสภาจังหวัดในการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามความต้องการของสมาชิกสภาจังหวัดมากกว่าการจัดสรรงบประมาณตามหลักเกณฑ์ นอกจากนี้ สมาชิกสภาจังหวัดยังมีบทบาทสำคัญในการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าฝ่ายบริหาร เพราะกฎระเบียบต่าง ๆ ที่กำหนดให้สมาชิกสภาจังหวัดนำปัญหาความต้องการของประชาชนสู่การพิจารณาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด จนกระทั่งเป็นข้อบัญญัติจังหวัดประกาศใช้ แม้กฎระเบียบจะให้อำนาจฝ่ายบริหารเพื่อถ่วงดุลสมาชิกสภาจังหวัดแต่ในทางปฏิบัติฝ่ายบริหารมิได้ใช้อำนาจนั้นอย่างเต็มที่ แต่ใช้วิธีการหลีกเลี่ยงเพื่อมิให้เกิดความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้น คือ โดยวิธีการประนีประนอม ในขณะที่สมาชิกสภาจังหวัดมีแนวโน้มที่จะหาวิธีและแนวทางที่ทำให้พื้นที่เขตเลือกตั้งของตนเองได้รับการจัดสรร

งบประมาณให้มากที่สุดโดยมิได้คำนึงถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่อื่น และมิได้คำนึงถึงหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณที่ได้ร่วมกับฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นมาแต่อย่างใด

ภูสิต สมจิตต์ (2534) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเมืองในกระบวนการกำหนดงบประมาณของท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร” ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ในกระบวนการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตรเป็นไปได้ยากที่ฝ่ายบริหารจะยึดบรรทัดฐานในการจัดสรรงบประมาณอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดสรรในลักษณะเช่นนี้อาจจะไม่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทำให้การจัดสรรงบประมาณไม่ลงตัว ด้วยเหตุนี้การจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตรจึงให้ความสำคัญกับการสร้างข้อยุติซึ่งเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้งบประมาณเป็นรูปเป็นร่างและสามารถนำมาใช้ได้ตามกำหนด กลวิธีอย่างหนึ่งที่ฝ่ายบริหารเลือกนำมาใช้คือการต่อรองและการประนีประนอมในการแบ่งสรรงบประมาณตลอดจนการสร้างกติกาหรือข้อตกลงที่เป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย ข้อตกลงดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานของการจัดสรรงบประมาณให้เท่าเทียมกันอย่างเป็นธรรม และในขณะเดียวกันฝ่ายบริหารก็จะต้องใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการแสวงหาการสนับสนุนจากฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ร่างข้อบัญญัติงบประมาณจะสามารถผ่านการพิจารณาจากสภาจังหวัดได้ ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า การกำหนดงบประมาณของฝ่ายบริหาร องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร ฝ่ายบริหารคำนึงถึงเหตุผลในทางการเมืองในการจัดสรรงบประมาณมากกว่าการใช้หลักวิชาการ

ฉนิษฐา พิธิษฐ ราชสิงห์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีการจัดเก็บ การรับจัดสรร และการกู้ยืมเงิน โดยการศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล ระบบการจัดเก็บรายได้ และการกู้เงินขององค์การบริหารส่วนตำบล และศึกษาระบบการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และนำเสนอประเด็นปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในกรณีของการจัดเก็บรายได้ การรับจัดสรรรายได้ และการกู้ยืมเงิน พร้อมเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ดังกล่าว ด้วยการปรับปรุงโครงสร้างภาษีและค่าธรรมเนียมที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจัดเก็บได้ การอาศัยอำนาจของคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดสัดส่วนภาษีอย่างเหมาะสม การยกสถานะของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ให้เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจในการจัดเก็บรายได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการจัดระบบหมวดหมู่ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้โดยการออกประมวลกฎหมายรายได้ท้องถิ่น ซึ่งนอกจากจะมีส่วนในการช่วยเพิ่ม

รายได้ให้แก่องค์กรบริหารส่วนตำบลแล้ว แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาบทบาททางด้านการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยขององค์กรบริหารส่วนตำบลอีกทางหนึ่งด้วย

สิริร่ำไพ พวงเสรี (2539, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การกำกับดูแลเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย ได้ข้อสรุปว่า ในปัจจุบันรัฐบาลกลางโดยกระทรวงมหาดไทยจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่ท้องถิ่นจากเงินงบประมาณแผ่นดินของรัฐ จำแนกออกเป็น 3 ลักษณะ ที่สำคัญคือเงินอุดหนุนทั่วไป เงินอุดหนุนเฉพาะกิจและเงินอุดหนุน เฉพาะกิจกรณีพิเศษ และจากการศึกษาทำให้มองเห็นได้ว่าองค์กรปกครองท้องถิ่นของไทย ต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และนับวันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสวนทางกับรายได้ที่แท้จริงของท้องถิ่นที่ยังคงมีอัตราส่วนไม่พอเพียงกับการบริหารกิจการของท้องถิ่นเอง จึงทำให้เกิดปัญหาที่ว่าเงินอุดหนุนที่รัฐบาลกลางจัดสรรให้แก่ท้องถิ่นเช่นนี้ไม่เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจทางการคลัง ซึ่งก็ตรงกับแนวคิดของผู้เขียนที่ว่าเท่ากับรัฐบาลกลางใช้เงินอุดหนุนเป็นเครื่องมือกำกับดูแลกำหนดทิศทาง และนโยบายของท้องถิ่นนั่นเอง และในจำนวนเงินอุดหนุนดังกล่าวก็จะอยู่ในลักษณะของเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเสียเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระและก่อให้เกิดปัญหาตามมา คือ ปัญหาจากหนังสือเวียนหรือหนังสือสั่งการในเรื่องเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ที่เข้ามาควบคุมการใช้ดุลยพินิจการตัดสินใจของท้องถิ่นจนเกินอำนาจกำกับดูแล และปัญหาในทางปฏิบัติจากกรณีระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคก่อให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานของท้องถิ่น

วิรัชศักดิ์ เกรือเทพ และคณะ (2557, ข-1) พบว่าภาพรวมของการกระจายอำนาจให้แก่อปท. 15 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2540 – 2554) ประสบผลสำเร็จมากพอสมควร เช่น มีความสามารถจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนได้อย่างกว้างขวางและช่วยลดความเหลื่อมล้ำในโอกาสเข้าถึงบริการสาธารณะของประชาชนในพื้นที่ต่างจังหวัดและพื้นที่ห่างไกลได้มากขึ้น เป็นต้น ขณะเดียวกันภาคประชาชนพอใจในผลงานของ อปท. มีความรู้สึกเป็นเจ้าของเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน แต่สำหรับบางเรื่องที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จอย่างชัดเจน ก็คือ การถ่ายโอนภารกิจ ทรัพยากรบุคคล และงบประมาณลงสู่ อปท. การถ่ายโอนงาน เงิน และคน ได้หยุดชะงักไปในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ส่งผลทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการบริหารจัดการเมืองและชุมชนท้องถิ่นในขอบเขตที่จำกัดเป็นอย่างมาก ในขณะที่ภูมิภาคต่าง ๆ กำลังขยายตัวและเติบโตอย่างรวดเร็ว (urbanization) พร้อมกับมีปัญหาการบริหารจัดการเมืองที่เพิ่มทวีขึ้น แต่ อปท. ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถจัดการกับปัญหาดังกล่าวได้อย่างลุล่วง เนื่องจากขาดอำนาจตัดสินใจและขาดแคลนทรัพยากรทางการเงินและบุคลากรในการดำเนินงาน

พิชิต รัชตพิบูลภพ และ ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2557, น.52) พบว่าการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มิได้สอดคล้องกับหลักความเสมอภาค กล่าวคือ อบจ. ยิ่งมีรายได้มาก ยิ่งได้รับเงินอุดหนุนมากตามไปด้วย ผู้วิจัยเสนอแนะให้เปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเงินอุดหนุนให้ อบจ. โดยรัฐบาลควรคำนึงถึงหลักความเสมอภาค โดยการจัดสรรควรในลักษณะผูกพันเพื่อเพิ่มโอกาสให้ อบจ. ที่มีรายได้น้อย หรือพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (GPP per capita) ต่ำ ซึ่งสนับสนุนกระบวนการไล่กวดทางเศรษฐกิจ (catching-up hypothesis)

บรรเจิด สิงคะเนติ และ ดารุณี พุ่มแก้ว (2560, น. 3-4) พบว่าการคลังส่วนท้องถิ่นมีปัญหาที่สำคัญคือ (1) ปัญหาโครงสร้างรายได้ของ อปท. (2) ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับรายได้ของ อปท. (3) ปัญหาความสามารถของ อปท. ในการพัฒนาทางการคลัง (4) ปัญหาการจัดสรรงบประมาณกรณีเงินอุดหนุน ให้แก่ อปท. และ (5) ปัญหาด้านการจ่ายและงบประมาณของ อปท. ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการสำหรับการคลังท้องถิ่น คือ ในอนาคตต้องมีการพัฒนาไปสู่การจัดทำงบประมาณโดยอาศัยฐานจังหวัดเป็นหลัก ในขณะที่การจัดทำงบประมาณฐานกรมเป็นเพียงส่วนเสริม เป็นการจัดทำงบประมาณที่กลับกับหลักการในปัจจุบันที่อาศัยฐานกรมเป็นหลัก ส่วนระดับพื้นที่เป็นเพียงส่วนเสริม การปรับเปลี่ยนฐานคิดใหม่โดยอาศัยฐานพื้นที่เป็นเป้าหมายในการทำภารกิจ นำไปสู่การจัดทำงบประมาณโดยอาศัยจังหวัดเป็นฐาน และนำไปสู่การประเมินโดยใช้จังหวัดเป็นฐานในการประเมินจะทำให้เกิดความชัดเจนทั้งเป้าหมาย งบประมาณ บุคลากร การบริหารจัดการและการประเมินผลความสำเร็จ

ดารุณี พุ่มแก้ว (2559, น. 49) พบว่า 1) การจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่ อปท. ไม่แปรผันตามรายได้ของ อปท. โดย อปท. ที่มีรายได้น้อย ได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนในจำนวนที่น้อย ในขณะที่ อปท. ที่มีรายได้สูงได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนมาก 2) การจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการคลังของ อปท. ได้เพียงเล็กน้อย ซึ่งทำให้ความเหลื่อมล้ำทางการคลังระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงมีอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงก่อนการจัดสรรเงินอุดหนุน 3) การจัดสรรเงินอุดหนุนเพิ่มความเหลื่อมล้ำทางการคลังระหว่างชนิดของ อปท. และระหว่างภาค 4) อปท. ที่มีความเหลื่อมล้ำทางการคลังสูงที่สุด คือ เทศบาลตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเหลื่อมล้ำทางการคลังมากที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ศึกษา วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสาร (Document) ทางวิชาการ จากข้อมูลเอกสารชั้นต้น (Primary Document) และสืบค้นจากเอกสารชั้นรอง (Secondary Document) และการเก็บข้อมูลภาคสนามซึ่งใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่ออธิบายและพรรณนาวิเคราะห์ในรายละเอียดของการศึกษาวิจัยโดยการสังเกต และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญภายในตำบลทพรราช โดยเลือกเฉพาะเจาะจงทั้งหมด 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) กลุ่มข้าราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) กลุ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 4) กลุ่มผู้นำชุมชนตำบลทพรราช และ 5) กลุ่มอื่น ๆ รวมทั้งสิ้น 22 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ที่มีเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ (Interview Guide)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลจากเอกสาร (Document)

3.1.1 ข้อมูลเอกสารชั้นต้น (Primary Document) เช่น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช แผนพัฒนาท้องถิ่น ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมถึงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง เป็นต้น

3.1.2 ข้อมูลจากเอกสารชั้นรอง (Secondary Document) ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร บทความทางวิชาการ รวมทั้งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ที่เกี่ยวข้อง โดยเอกสารเหล่านี้ได้มาจากศูนย์วิทยบริการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และหน่วยงานอื่น ๆ เป็นต้น

3.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การวิจัยนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ที่มีการเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ (Interview Guide) อันประกอบด้วยคำถามปลายเปิด เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับด้านความสัมพันธ์ทางการเมืองของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย

3.2.1 กลุ่มคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลทัพราช รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลทัพราช และเลขานุการนายกองค้การบริหารส่วนตำบลทัพราช รวม 3 คน

3.2.2 กลุ่มข้าราชการประจำในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช 1 คน รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช 1 คน หัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช 1 คน และผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม 1 คน รวม 4 คน

3.2.3 กลุ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช 1 คน รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช 1 คน เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช 1 คน รวม 3 คน

3.2.4 กลุ่มผู้นำชุมชนตำบลทัพราช ได้แก่ กำนันตำบลทัพราช ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน รวม 5 คน

3.2.5 กลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ ข้าราชการต่างหน่วยงาน และประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว รวม 5 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพรรณนาให้หาสาเหตุของปรากฏการณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสาร (Document) ทางวิชาการ จากข้อมูลเอกสารชั้นต้น (Primary Document) ได้แก่ แผนพัฒนาสามปี ปิงบประมาณ พ.ศ. 2559-2561 แผนพัฒนาสามปี ปิงบประมาณ พ.ศ. 2560-2562 แผนพัฒนาบุคลากร 3 ปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2566 แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ปิงบประมาณ พ.ศ. 2561-2565 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2561 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2562 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2564 รวมถึงระเบียบคำสั่งต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช และสืบค้นจากเอกสารชั้นรอง (Secondary Document) ได้แก่ ข้อมูลหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร บทความทางวิชาการ รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการเก็บข้อมูลภาคสนามซึ่งใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่ออธิบายและพรรณนาวิเคราะห์ในรายละเอียดของการศึกษาวิจัยโดยการสังเกต และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญภายในตำบลทพรราช โดยเลือกเฉพาะเจาะจงทั้งหมด 5 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 22 คน ดังนี้

1) กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช 1 คน รองนายองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช 1 คน และเลขานุการนายองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช 1 คน รวม 3 คน

2) กลุ่มข้าราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช 1 คน รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช 1 คน หัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช 1 คน และผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม 1 คน รวม 4 คน

3) กลุ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช 1 คน รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช 1 คน เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช 1 คน รวม 3 คน

4) กลุ่มผู้นำชุมชนตำบลทัพราช ได้แก่ กำนันตำบลทัพราช ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน รวม 5 คน

5) กลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ ข้าราชการต่างหน่วยงาน และประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว รวม 7 คน

1. ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช

องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชมีพื้นที่ประมาณ 406.234 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 246,715.25 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขา และบางพื้นที่เป็นที่ราบสูงมีภูเขาล้อมรอบ ลักษณะดิน เป็นดินปนทรายไม่อุ้มน้ำ พื้นที่ป่าส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง จึงเหมาะแก่การทำนา หรือการเกษตรพืชล้มลุก

โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช ประกอบด้วย ถนน สะพาน ไฟฟ้าส่องสว่าง และระบบประปาหมู่บ้าน โดยเฉพาะด้านการคมนาคมนั้นถนนส่วนใหญ่เป็นถนนดินลูกรังซึ่งมีไว้สำหรับสัญจรในการขนถ่ายผลผลิตทางการเกษตร เช่น ข้าวเปลือก มันสำปะหลัง เป็นต้น สำหรับถนนที่ใช้สัญจรไปมานั้นส่วนใหญ่เป็นถนนปูนซีเมนต์ คสล. หรือถนนลาดยางมะตอยซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น เช่น กรมทางหลวงชนบท องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว กองทัพอากาศ 1 เป็นต้น ซึ่งโครงการก่อสร้างถนนที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภายนอกนี้ ส่วนใหญ่เป็นโครงการตามนโยบายระดับมหภาค หรือตามนโยบายของรัฐบาลในขณะนั้น อย่างไรก็ตาม โครงการก่อสร้างถนนบางสายทางก็เกิดจากการประสานขอรับเงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วผ่านทางความสัมพันธ์ของผู้บริหารท้องถิ่นในพื้นที่ สำหรับโครงสร้างพื้นฐานด้านอื่น ๆ เช่น ระบบประปาหมู่บ้าน หรือระบบประปาหมู่บ้านนั้นก็เป็ปัจจัยที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนในตำบลทัพราชเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลทัพราชเป็นดินร่วนปนทรายทำให้ไม่มีความสามารถในการกักเก็บน้ำได้เท่าที่ควร จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชรวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งอันอาจเกิดขึ้นในพื้นที่ได้ โดยได้จัดทำโครงการก่อสร้างพื้นที่กักเก็บน้ำไว้โดยมีโครงการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยยาง ของกรมชลประทาน ซึ่งทำให้ประชาชนในพื้นที่ตำบลทัพราชและพื้นที่ใกล้เคียงได้มีน้ำไว้สำหรับดำรงชีพตามสมควร อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพื้นที่ตำบลทัพราชมีขนาดกว้างใหญ่จึงทำให้ยังมีประชาชนในพื้นที่ห่างไกลไม่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำดังกล่าวได้ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงได้จัดทำโครงการขุดสระน้ำขนาดเล็กและขนาดกลางสำหรับกักเก็บน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้งไว้โดยครอบคลุม

ทั่วบริเวณตำบลทพรราช รวมไปถึงการที่ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชได้ประสานงานในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่อีกด้วย

การศึกษาวิจัยในประเด็นปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2564 มีปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ดังนี้

1.1 ปัญหาที่เกิดจากภัยธรรมชาติ ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดจากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง เป็นต้น

1.1.1 ปัญหาภัยแล้ง เนื่องจากพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบร้อนชื้นและมีลักษณะภูมิประเทศเป็นทุ่งราบ โล่งกว้างโดยที่ไม่มีแนวสันเขาหรือผืนป่าและลำน้ำขนาดใหญ่คอยกักเก็บความชุ่มชื้นเอาไว้ ประกอบกับสภาพของพื้นดินนั้นเป็นดินร่วนปนทรายที่ไม่สามารถกักเก็บความชื้นทำให้ไม่มีน้ำผิวดินมากเพียงพอต่อความต้องการในการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ทำให้ในแต่ละปีประชาชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชต้องประสบพบเจอกับปัญหาภัยแล้งอยู่เสมอ

1.1.2 ปัญหาอุทกภัย แม้ว่าพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชจะตั้งอยู่ในภูมิประเทศที่อาจเกิดภัยแล้งได้ง่าย แต่เนื่องจากสภาพพื้นดินเป็นดินร่วนปนทรายซึ่งไม่สามารถอุ้มน้ำไว้ได้ ทำให้ในบางครั้งเมื่อมีมรสุมความกดอากาศต่ำ ติดต่อกันเป็นระยะเวลาาน ก็จะทำให้เกิดฝนตกหนักเป็นจำนวนมาก ประกอบกับพื้นดินในบริเวณพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชไม่สามารถที่จะกักเก็บน้ำฝนที่ตกลงมาอย่างหนักได้ ก็จะทำให้มวลน้ำดังกล่าวไหลบ่าเข้าท่วมบ้านเรือนหรือพื้นที่ทำการเกษตรของประชาชนให้ได้รับความเสียหาย ในขณะเดียวกันปริมาณน้ำฝนดังกล่าวก็จะส่งผลกระทบต่อสร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นแก่โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การกัดเซาะพื้นผิวดิน การกัดเซาะคอสะพาน การชะล้างเอาผิวดินลงสู่สระน้ำประปาหมู่บ้าน เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะเกิดขึ้นอยู่เป็นประจำหลังจากที่มีฝนตกลงในพื้นที่เป็นระยะเวลาานติดต่อกัน ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากในการบำรุงดูแลรักษาและซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐานต่างๆให้อยู่ในสภาพปกติเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างเหมาะสม

1.2 ปัญหาที่เกิดจากความต้องการที่เพิ่มมากขึ้น ในอดีตพื้นที่ของตำบลทพรราชรวมถึงพื้นที่ตำบลใกล้เคียงในอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว มีประชาชนอยู่อาศัยทำมาหากินเป็นจำนวนน้อย แต่เมื่อทางรัฐบาลได้มีนโยบายในการก่อสร้างทางคมนาคมเส้นใหม่เพื่อระบายการสัญจรจากทางภาคอีสานผ่านไปทางภาคตะวันออก โดยพื้นที่ที่ถนนตัดผ่านนั้นได้แก่บริเวณอำเภอตาพระยา และอำเภอโคกสูงของจังหวัดสระแก้ว ส่งผลให้พื้นที่ที่ไม่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์นี้

ได้กลายเป็นพื้นที่ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมากขึ้น จึงทำให้มีประชาชนจำนวนไม่น้อยหลังไหลกันเข้ามาจับจองพื้นที่ทำกินอยู่ตลอดเวลา ทำให้โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ที่มีอยู่เดิมไม่สามารถรองรับความต้องการของประชาชนได้ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการทำประชาคมเพื่อสอบถามความต้องการในด้านต่างๆของประชาชนในพื้นที่ตำบลทพรราช ก็จะพบว่ามีการเสนอให้บรรจุโครงการที่เกี่ยวกับการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆเป็นจำนวนมาก รวมถึงการเสนอให้ซ่อมแซมบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆที่มีอยู่เดิมควบคู่กันไปด้วยเสมอ

1.3 ปัญหาจากการขาดแคลนงบประมาณ จากกรณีที่พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชต้องประสบพบเจอกับปัญหาภัยแล้งและปัญหาอุทกภัยอยู่ตลอดเวลา นั้น ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายงบประมาณไปกับการซ่อมแซมบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานอยู่เป็นประจำทุกปี แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชจะได้รับรายได้เป็นเงินอุดหนุนจากส่วนกลางเป็นจำนวนมาก แต่รายได้เหล่านั้นส่วนใหญ่จะเป็นค่าใช้จ่ายประจำสำหรับอุดหนุนให้แก่ส่วนราชการอื่นๆในพื้นที่ เช่น ค่าใช้จ่ายสำหรับอาหารกลางวันของเด็กนักเรียนในพื้นที่ ค่าใช้จ่ายสำหรับเป็นเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นต้น ทำให้เหลือเงินงบประมาณในการนำมาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆไม่มากนัก ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2564 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดำเนินการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานอยู่ที่ร้อยละ 12.19 ต่อปี แต่เมื่อเทียบกับขนาดพื้นที่และจำนวนประชากรนั้น อาจกล่าวได้ว่าไม่เพียงพอต่อความต้องการมากนัก ดังตารางแสดงการเปรียบเทียบรายละเอียดของงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2561 – 2564 ในด้านแผนงานเคหะและชุมชน ซึ่งเป็นแผนงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ดังนี้

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบรายละเอียดงบประมาณ

ปีงบประมาณ	ประมาณการรวม	งบประมาณ	
		แผนงานเคหะและชุมชน	คิดเป็นร้อยละ
2561	76,000,000.-	8,934,600.-	11.76
2562	76,000,000.-	8,934,600.-	11.76
2563	76,000,000.-	8,934,600.-	11.76
2564	83,000,000.-	11,115,800.-	13.40
เฉลี่ย 4 ปี	311,000,000.-	37,919,600.-	12.19

หากจะกล่าวในภาพรวม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พระราชมีลักษณะการดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป และในบางครั้งอาจจะไม่ค่อยทันต่อความต้องการของประชาชนมากนัก ซึ่งอาจเกิดจากข้อจำกัดในหลายๆประการ เช่น ข้อจำกัดของงบประมาณรายจ่ายเพื่อการลงทุน หรือปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรบุคคล รวมไปถึงสภาพการเกิดภัยธรรมชาติอยู่บ่อยครั้ง เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พระราชไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างสะดวกนักตามที่ได้ตั้งเป้าหมายหรือตามที่ผู้บริหารได้วางนโยบายเอาไว้

2. ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พระราช

จากการค้นคว้าและเก็บข้อมูลในประเด็นความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พระราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วนั้น พบว่า ในอดีตก่อนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อปี พ.ศ. 2540 การเมืองท้องถิ่นในจังหวัดปราจีนบุรีมีเทศบาลเพียง 3 แห่งเท่านั้น คือ เทศบาลเมืองปราจีนบุรี เทศบาลเมืองกบินทร์บุรี และเทศบาลเมืองอรัญญูประเทศ ในเวลาต่อมาเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2536 ได้มีการยกฐานะให้อำเภอสระแก้วเป็น “จังหวัดสระแก้ว” จึงเริ่มมีเทศบาลเมืองสระแก้วขึ้นในปี พ.ศ. 2538 นอกจากนั้นก็ยังมีเพียงสุขาภิบาลเล็ก ๆ ทั่วไปกระจายอยู่เพียงเล็กน้อยในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัด โดยขึ้นตรงกับนายอำเภอ ซึ่งหากเทียบเคียงพื้นที่ของจังหวัดสระแก้วในปัจจุบันแล้ว เท่ากับว่ามีเพียงเทศบาลเมืองอรัญญูประเทศ และเทศบาลเมืองสระแก้วเพียง 2 แห่งที่ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่จังหวัดสระแก้ว มิหนำซ้ำการเมืองในระดับท้องถิ่นในอดีตได้รับงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นน้อย โดยส่วนมากงบประมาณจะลงตรงที่จังหวัด หรือลงมาในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่า ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ในอดีตการเมืองในระดับท้องถิ่นมักไม่ค่อยเป็นที่สนใจของบุคคลต่าง ๆ ในพื้นที่มากนัก หากแต่จะสนใจที่จะลงเล่นการเมืองท้องถิ่นในตำแหน่งของสมาชิกสภาจังหวัด กำนันผู้ใหญ่บ้านมากกว่า เพราะสามารถที่จะดูแลประชาชนในพื้นที่ได้อย่างใกล้ชิดเพราะมีการกระจายตัวไปยังทุก ๆ หมู่บ้าน มิใช่การกระจายตัวเพียงเล็กน้อยแก่เทศบาลเมืองอรัญญูประเทศ หรือสุขาภิบาลบางส่วนเท่านั้น อีกทั้งเมื่อสมาชิกสภาจังหวัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ก็ย่อมเป็นฐานเสียงให้กับนักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย จนถึงสมัยที่รัฐบาลมีนโยบายกระจายอำนาจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา งบประมาณต่าง ๆ ก็ถูกถ่ายโอนลงมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การ

บริหารส่วนตำบล กลุ่มเทียนทองก็ยังได้ส่งสมาชิกของกลุ่มคนลงเล่นบทบาทในการเมืองระดับท้องถิ่นอีกด้วย เพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองถิ่น (ส.ส.ระดับจังหวัด) กับนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสระแก้วผสานสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์, 2554)

สำหรับในพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลที่พรานั้น นายพรพงษ์ เสาวคนธ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พรานั้น ได้เคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัดสระแก้วมาก่อนโดยถือเป็นสมาชิกของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลที่พรานั้น อำเภอตาพระยา เมื่อนโยบายของภาครัฐจากส่วนกลางมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ฐานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นและลดบทบาทของการพัฒนาโดยหน่วยงานส่วนภูมิภาคลง ทำให้กลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสระแก้วให้ความสำคัญกับการเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมากขึ้น ดังกรณีของนายพรพงษ์ เสาวคนธ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พรานั้น ที่ยุติบทบาทของการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว และได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พรานั้นเมื่อปี 2557 เป็นต้นมา ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ตำบลที่พรานั้น ดังนี้

2.1 กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พรากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พรากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วนั้นได้มีความรู้จักคุ้นเคยกันดี เนื่องจากในอดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พรานั้นเคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัดสระแก้วมาก่อน¹ (สัมภาษณ์ 1 ตุลาคม 2564) ซึ่งเป็นที่รู้กันดีว่าระบบการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ของจังหวัดสระแก้วนั้นเป็นระบบ “บ้านใหญ่” ที่มีผลประโยชน์ต่างตอบแทนการไม่มากนักน้อย² (สัมภาษณ์ 3 ตุลาคม 2564) ดังจะเห็นได้จากในเวทีการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านหรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ผ่านมา ก็จะมีการประสานงานหรือติดต่อให้ผู้นำท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่เข้ามาเป็นหัวคะแนนให้กับผู้ลงสมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมไปถึงการเป็นหัวคะแนนให้กับนายกองค์การบริหารส่วน

เสริมศักดิ์ สัตตบุษย์.(2564, 1 ตุลาคม) รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พรานั้น คนที่ 1 [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พรากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว.]

ประทีป ศรีบุญเรือง.(2564, 3 ตุลาคม) เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พรานั้น. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พรากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว.]

จังหวัดสระแก้วคนปัจจุบันด้วย³ (สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2564) นายกองค้การบริหารส่วนตำบลทัพราช คนปัจจุบันนี้ในอดีตก็เคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัดสระแก้วมาก่อน ถือได้ว่าเป็นคนที่คุ้นเคยกันมา อย่างดีกับกลุ่มการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว⁴ (สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2564) เรียก ง่าย ๆ ว่าเป็นคนที่ “บ้านใหญ่” ให้การสนับสนุนให้มาเป็นผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลทัพราช⁵ (สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2564) แต่ว่าการที่บ้านใหญ่สนับสนุนนี้ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการการันตีว่าจะได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค้การบริหารส่วนตำบลแน่นอน เพราะส่วนหนึ่ง ก็ขึ้นอยู่กับ “บารมี” ของผู้สมัครคนนั้นในพื้นที่นั้น ๆ ด้วย ที่สำคัญคือผู้นำท้องถิ่นโดยเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้การยอมรับมากแค่ไหน⁶ (สัมภาษณ์วันที่ 6 ตุลาคม 2564) แต่สำหรับนายกองค้การ บริหารส่วนตำบลทัพราชคนปัจจุบันนี้ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีทั้งจากทางกลุ่มการเมืองของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วและกลุ่มผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่⁷ (สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2564) จึง ทำให้สามารถที่จะประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ หรือกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ในการต่อรองผลประโยชน์ หรือการประสานโครงการต่าง ๆ เพื่มาดำเนินการในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช⁸ (สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2564) เพราะต้องไม่ลืมว่างบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว นั้นมีไม่เพียงพอต่อความต้องการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

ชัยรัตน์ หอมประไพ. (2564, 4 ตุลาคม) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค้การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด สระแก้ว.]

รัชฎา ปานใจ. (2564, 4 ตุลาคม) รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค้การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด สระแก้ว.]

ศิริเพ็ญ ภูมิวิจิตร. (2564, 6 ตุลาคม) ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลทัพราช. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทาง การเมืองระหว่างนายกองค้การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว.]

นพดล เพ็ชร โกลม. (2564, 6 ตุลาคม) ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 ตำบลทัพราช. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทาง การเมืองระหว่างนายกองค้การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว.]

พิมพ์สร ชาญกร. (2564, 10 ตุลาคม) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 3 ตำบลทัพราช. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค้การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด สระแก้ว.]

ชนิษฐา ศิริลิก. (2564, 4 ตุลาคม) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 3 ตำบลทัพราช. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค้การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด สระแก้ว.]

ทั้งหมด^๙ (สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2564) แต่โชคดีที่ว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชคนปัจจุบันนี้สามารถที่จะบริหารคนและบริหารงบประมาณจากโครงการได้ดี ไม่ก่อให้เกิดเรื่องของการทุจริตงบประมาณให้เป็นข่าวเสียหาย จึงทำให้ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วสนับสนุนงบประมาณมาให้อย่างสม่ำเสมอ¹⁰ (สัมภาษณ์ 7 ตุลาคม 2564)

กล่าวโดยสรุป กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วนั้นเกิดจากการที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชเคยเป็นอดีตสมาชิกสภาจังหวัดสระแก้วมาก่อน หรือในอีกความหมายหนึ่ง ก็เป็นสมาชิกของกลุ่มการเมืองของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วคนปัจจุบัน ทำให้มีความสนิทสนมคุ้นเคยกันดี เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชอยากเปลี่ยนแปลงบทบาทจากสมาชิกสภาจังหวัดสระแก้วมาทำหน้าที่เป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จึงได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ประกอบกับกลุ่มผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลทัพราชให้การยอมรับทำให้การบริหารงานและการประสานงาน โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆเป็นไปอย่างเรียบร้อย

สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ซึ่งว่าด้วยความสัมพันธ์ของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป ที่มีเป้าหมายต่าง ๆ กันไปแต่ต้องมาทำงานหรือมาประสานงานร่วมกันเพื่อที่จะให้กลุ่มของตนได้บรรลุเป้าหมาย โดยในระหว่างนั้นก็จะมีผลประโยชน์ต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน อันเป็นลักษณะของความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการและกึ่งทางการในบางกรณี สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วนี้มีลักษณะของความสัมพันธ์กึ่งทางการเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วคนปัจจุบันนี้มีความอาวุโสทั้งทางด้านวัยวุฒิและความอาวุโสทางการเมืองเป็นอย่างยิ่ง ทำให้เป็นที่เคารพยำเกรงของกลุ่มการเมืองต่างๆในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว รวมไปถึงกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลทัพราชด้วย กล่าวคือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชจะมีลักษณะของผู้รับผลประโยชน์จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว และจะให้ผลประโยชน์ต่างตอบแทนแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วในลักษณะของการอำนวยความสะดวกให้กลุ่มการเมืองต่างๆเข้ามาทำกิจกรรมทางการเมืองในพื้นที่ รวมไปถึงการเป็นผู้สนับสนุนทางการเมือง

บุญนำ พงษ์สุริยะ. (2564, 7 ตุลาคม) หัวหน้าสำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว.]

นิตยา สมัคคี. (2564, 7 ตุลาคม) รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช. [กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว.]

ให้แก่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วด้วย เพื่อแลกกับการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วจะสนับสนุนงบประมาณลงมาก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆในพื้นที่

2.2 ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช

โครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชนั้น มีทั้งโครงการที่สามารถดำเนินการได้เองและโครงการที่จะต้องอาศัยหน่วยงานภายนอกมาช่วยดำเนินการให้ หรือที่เรียกว่าโครงการเกินศกยภาพ¹¹ (สัมภาษณ์ 11 ตุลาคม 2564) ซึ่งโครงการเหล่านี้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชจะต้องนำไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นทั้งหมด หลังจากนั้นจึงค่อยไปประสานหน่วยงานภายนอก เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ในการที่จะมาร่วมกันประชุมเพื่อประสานแผนพัฒนาของทั้ง 2 หน่วยงาน แล้วนำโครงการเกินศกยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด¹² (สัมภาษณ์ 13 ตุลาคม 2564) ซึ่งกระบวนการประสานแผนพัฒนาเหล่านี้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่ได้ให้อำนาจแก่ผู้บริหารท้องถิ่นในการที่จะบรรจุโครงการต่าง ๆ ไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น¹³ (สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2564) จึงกลายเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่ละแห่งใช้ความสัมพันธ์ทางการเมืองที่มีต่อกันในการที่จะพิจารณาบรรจุโครงการเกินศกยภาพของตนไว้ในแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ¹⁴ (สัมภาษณ์ 14 ตุลาคม 2564) สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชนั้นเนื่องจากผู้บริหารท้องถิ่นคือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชนั้นเคยเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วมาก่อนจึงทำให้มีความสนิทสนมคุ้นเคยเป็นอย่างดีกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ทำให้เมื่อมีการประชุมเพื่อประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้นโครงการเกินศกยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชก็จะได้รับการบรรจุไว้ในแผนพัฒนา

พรพงษ์ เสาวคนธ์. (2564, 11 ตุลาคม) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช. [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช.]

รัชชาติ นาคี. (2564, 13 ตุลาคม) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช. [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช.]

วิไลวรรณ อุตสาหะ. (2564, 12 ตุลาคม) ผู้อำนวยการกองคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช. [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช.]

ประมุท หอมหวาน. (2564, 14 ตุลาคม) เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช. [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช.]

ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วอยู่เสมอ¹⁵ (สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2564) เมื่อโครงการเหล่านั้นได้รับการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นแล้วหากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วมีงบประมาณเพียงพอก็จะพิจารณาทำโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นโครงการเกื้อหนุนการพัฒนาในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช หรือในพื้นที่ของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นซึ่งมีความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว¹⁶ (สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2564)

ผู้วิจัยได้รวบรวมโครงการเกื้อหนุนการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วได้อุดหนุนงบประมาณมาเพื่อดำเนินการในแต่ละปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ดังนี้

1) งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2561 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างถนนลาดยางผิวจราจรแบบ cape seal ณ บ้านเจริญสุข หมู่ที่ 6 ตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว กว้าง 6 เมตร ระยะทาง 2,800 เมตร งบประมาณ 12,280,000 บาท

2) งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2562 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก บ้านทวงศ์สมบูรณ์ (ข้ามคลองยาง) หมู่ที่ 10 ตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว กว้าง 6 เมตร ยาว 25 เมตร งบประมาณ 2,878,000 บาท

3) งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2563 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณโครงการก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้าน หมู่ที่ 3 บ้านหนองปรือ ตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว งบประมาณ 2,500,000 บาท

4) งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2564 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณโครงการขุดลอกสระน้ำ ประปา หมู่ที่ 7 บ้านโคกไพล ตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว พื้นที่ประมาณ 18 ไร่ งบประมาณ 5,200,000 บาท

จะเห็นได้ว่าโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณข้างต้นต้องใช้งบประมาณสูงในการดำเนินการและคิดเป็นสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับงบประมาณสำหรับพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานในแต่ละปีงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช ดังนี้

เจริญ หอมทอง. (2564, 15 ตุลาคม) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 ตำบลทัพราช [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช.]

โกเมศ เพชรโกมล. (2564, 16 ตุลาคม) กำนันตำบลทัพราช [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช.]

ตารางที่ 4.2 แสดงสัดส่วนงบประมาณแผนงานเคหะและชุมชนเทียบกับเงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว

ปีงบประมาณ	งบประมาณ แผนงานเคหะและชุมชน	งบประมาณจาก อบจ.	คิดเป็นร้อยละ
2561	8,934,600.-	12,280,000.-	137.44
2562	8,934,600.-	2,878,000.-	32.21
2563	8,934,600.-	2,500,000.-	27.98
2564	11,115,800.-	5,200,000.-	46.78
เฉลี่ย 4 ปี	37,919,600.-	22,858,000.-	60.28

นอกจากการสนับสนุนโครงการเกินศักยภาพในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชแล้ว ยังมีการสนับสนุนในรูปแบบอื่นๆ อีกได้แก่ การสนับสนุนรถชุด รถบรรทุก เครื่องจักรขนาดใหญ่ เครื่องสูบน้ำ เป็นต้น¹⁷ (สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2564) ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นอุปกรณ์ที่มีมูลค่ามากทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กไม่สามารถที่จะจัดซื้อไว้ได้ทั้งหมด จึงจำเป็นต้องมีการประสานขอความอนุเคราะห์จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วในการสนับสนุนครุภัณฑ์เหล่านี้อยู่เสมอ¹⁸ (สัมภาษณ์ 19 ตุลาคม 2564) ซึ่งการประสานงานเหล่านี้จำเป็นต้องใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในการขอเครื่องจักรเหล่านี้มาใช้ก่อนในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เช่น เกิดพายุฝนขนาดใหญ่ทำให้น้ำท่วมทางระบายน้ำ ก็จะต้องมีการประสานหาเครื่องจักรหรือรถชุดขนาดใหญ่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วซึ่งอยู่ในละแวกใกล้เคียงเข้ามาทำการระบายน้ำท่วมเป็นการด่วน¹⁹ (สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2564) ในขณะที่เดียวกันการสนับสนุนเครื่องจักรเหล่านี้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ก็ส่งผลดีต่อตัวผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วเอง

สมพิศ สิงห์พรม. (2564, 18 ตุลาคม) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 ตำบลทัพราช [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช.]

เรวัตร์ สีไทย. (2564, 19 ตุลาคม) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 3 ตำบลทัพราช [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช.]

คำพอง เพ็ชรรัตน์. (2564, 20 ตุลาคม) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 3 ตำบลทัพราช [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช.]

เนื่องจากจะทำให้ประชาชนได้เห็นถึงความใส่ใจจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วลงไปในพื้นที่ต่างๆของจังหวัด กลายเป็นการสร้างผลงานทางการเมืองที่ได้รับผลประโยชน์ต่างตอบแทนทั้งสองฝ่าย²⁰ (สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2564)

ความสัมพันธ์ทางการเมืองในลักษณะต่างตอบแทนแบบนี้ทำให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาพื้นที่ในตำบลที่พราชเป็นอย่างมาก เนื่องจากไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือการแก้ไขปัญหาเดือดร้อนเฉพาะหน้า เพียงแต่อาศัยความสัมพันธ์คุณเคยเป็นส่วนตัวของผู้บริหารท้องถิ่น ก็สามารถแก้ไขปัญหาของพื้นที่ได้แล้ว

อาจกล่าวได้ว่า มุมมองที่มีต่อความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พราชของผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ต่าง ๆ เมื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์แล้วจะพบว่ามีความสอดคล้องตอกัน คือ การที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่พราชได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนั้น เป็นเพราะว่าผู้บริหารองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นคือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วนั้นมีความสัมพันธ์ทางการเมืองที่รู้จักสนิทสนมกันดีกล่าวคือเป็นกลุ่มการเมืองเดียวกัน จึงทำให้มีการสนับสนุนงบประมาณหรือการประสานผลประโยชน์ร่วมกันอยู่เสมอ

2.3 ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วกับองค์การปกครองท้องถิ่นอื่น

จากการที่ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ให้เห็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว และได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์ทางการเมืองที่มีการช่วยเหลือต่างตอบแทนซึ่งกันและกันในการบริหารงานในท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐานหรือการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่นั้น เมื่อศึกษาถึงรายละเอียดการจัดสรรเงินอุดหนุนโครงการเกื้อหนุนสภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วพบว่า มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งในพื้นที่อำเภอตาพระยาที่ไม่ได้รับการอุดหนุนโครงการเกื้อหนุนสภาพจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว โดยเฉพาะเทศบาลตำบลตาพระยาซึ่งไม่ได้รับการจัดสรรโครงการเกื้อหนุนสภาพจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วเลย (แผนพัฒนา อบจ. 4 ปี 2561–2564) ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา

โสพล อุดสาหะ. (2564, 21 ตุลาคม) ปลัดอำเภอตาพระยา [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พราช.]

และวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกเทศมนตรีตำบลตาพระยากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วว่ามีความสัมพันธ์ทางการเมืองต่อกันในลักษณะใด

ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่เทศบาลตำบลตาพระยามีขนาดเล็กประมาณ 10 ตารางกิโลเมตร มีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 1,000 คน โดยประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย หรือมีกิจการส่วนตัวในตลาดเทศบาลตำบลตาพระยา โดยประชากรเหล่านี้เป็นประชากรกลุ่มใหม่ซึ่งไม่ใช่ประชากรกลุ่มหลักของอำเภอตาพระยา และเป็นประชากรกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานในพื้นที่ (สำนักทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลตำบลตาพระยา, 2564) ทำให้มีความคิดเห็นทางการเมืองแตกต่างไปจากประชาชนโดยทั่วไปในพื้นที่อำเภอตาพระยา กล่าวคือมีวัฒนธรรมทางการเมืองในแบบที่ “มีส่วนร่วม” ทำให้การขึ้นทางการเมืองเกิดขึ้นได้ยาก ดังจะเห็นได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีในคราวเลือกตั้งปี 2564 ที่ผ่านมา ไม่มีใครนำเสนอตนเองว่าเป็นคนของ “บ้านใหญ่” เนื่องจากคำว่า “บ้านใหญ่” ไม่ได้มีบริบทหรือมีอิทธิพลต่อการทำมาหากินของประชาชนในตลาดมากนัก เพราะคนในตลาดเขาก็ทำงานซื้อมาขายไปมีกิจการส่วนตัวไม่ได้ประกอบอาชีพทำงานเกษตรกรรมที่ต้องพึ่งพาแหล่งน้ำ ถนนหนทาง หรือ โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เหมือนในตลาดอื่น หากผู้บริหารเทศบาลกลุ่มใดตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่หรือในตลาดเทศบาลได้ เขาก็จะได้รับเลือกเป็นนายกเทศมนตรีของเทศบาลตำบลตาพระยา โดยปกติกลุ่มการเมืองในเขตเทศบาลนั้นจะมีอยู่ 2 กลุ่ม ก็จะมีการผลัดกันแพ้กันชนะแบบนี้ตลอด จะเห็นได้ว่านายกเทศมนตรีตำบลตาพระยาคนปัจจุบันนี้ก็เป็นคนละกลุ่มกับกลุ่มก่อนหน้านี้ แม้ว่าทั้งสองกลุ่มจะอ้างว่ามีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับกลุ่มบ้านใหญ่ที่สระแก้วก็ตาม แต่คำของคำว่า “บ้านใหญ่” ในพื้นที่เทศบาลตำบลตาพระยาก็เท่ากับศูนย์ เนื่องจากไม่ว่ากลุ่มใดก็อ้างกันแบบนี้ประชาชนในพื้นที่จึงสนใจที่นโยบายและการแก้ไขปัญหาความต้องการในพื้นที่มากกว่า²¹ (สมบัติ พูลมงคล, สัมภาษณ์ 5 มีนาคม 2565)

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ในเขตเทศบาลตำบลตาพระยาแล้วพบว่า เทศบาลมีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่าง ๆ อย่างเพียงพอแล้ว ไม่ว่าจะเป็นถนนหนทาง ไฟส่องสว่างสาธารณะ รวมถึงครุภัณฑ์ขนาดใหญ่ที่ใช้สำหรับการแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย หรือ อื่นๆ เช่น เทศบาลมีรถดับเพลิง รถกระเช้าขนาดใหญ่ รถบรรทุกขนาดใหญ่ เป็นต้น ซึ่งงบประมาณสำหรับการก่อสร้างหรือการจัดซื้อครุภัณฑ์เหล่านี้มาจากรายได้จัดเก็บเองของเทศบาลตำบลตาพระยาและรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เทศบาลตำบลตาพระยา (รายงานผลการ

²¹ สมบัติ พูลมงคล. (2565, 5 มีนาคม) นายกเทศมนตรีตำบลตาพระยา [ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกเทศมนตรีตำบลตาพระยากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว]

ปฏิบัติงานประจำปี เทศบาลตำบลตาพระยา, 2564) เนื่องจากในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลตาพระยานั้น มีหน่วยงานธุรกิจและร้านค้าต่าง ๆ ตั้งประกอบกิจการอยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับส่วนราชการที่สำคัญของอำเภอตาพระยา กล่าวคือเป็นศูนย์รวมความเจริญในพื้นที่อำเภอตาพระยา ดังนั้น เทศบาลตำบลตาพระยาจึงมีรายได้เพียงพอต่อความต้องการพัฒนาพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชน ผู้บริหารท้องถิ่นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องอาศัย “บารมี” ของบ้านใหญ่ในการหาเสียงเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นนายกเทศมนตรีตำบลตาพระยามากนัก แต่ก็ไม่ใช่จะตัดขาดความสัมพันธ์กับกลุ่มบ้านใหญ่ออกไปทั้งหมด เนื่องจากรักษาความสัมพันธ์กับกลุ่มบ้านใหญ่ก็เท่ากับเป็นการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ในพื้นที่อำเภอตาพระยาเอาไว้ด้วย เพื่อให้การประสานงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความสะดวกราบรื่น จึงจำเป็นต้องรักษาสถานะความสัมพันธ์ของการเป็นพวกเดียวกันเอาไว้²² (นายวิทย์ แก่นทองแดง, สัมภาษณ์ 5 มีนาคม 2565)

อาจกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกเทศมนตรีตำบลตาพระยากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วนั้นเป็นไปในลักษณะผิวเผิน คือไม่ได้มีการพึ่งพาอาศัยกันอย่างเป็นกิจจะลักษณะ เนื่องจากเทศบาลตำบลตาพระยามิงบประมาณเพียงพอต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่จึงพิจารณาเลือกผู้สมัครนายกเทศมนตรีที่มีนโยบายในการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในเทศบาลที่ไม่ใช่ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน แต่ผู้บริหารเทศบาลตำบลตาพระยาจำเป็นต้องรักษาความสัมพันธ์กับ “บ้านใหญ่” เอาไว้ในลักษณะของการให้ความเคารพที่ผู้น้อยมีต่อผู้อาวุโสกว่า ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดการยอมรับและง่ายต่อการประสานงานในระหว่างกลุ่มผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นอันได้แก่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ในพื้นที่อำเภอตาพระยา

3. แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลในประเด็นของความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วพบว่า สาเหตุของการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองนั้นก็เพื่อการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในตำบลทัพราช เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล

²² นายวิทย์ แก่นทองแดง. (2565, 5 มีนาคม) ประธานสภาเทศบาลตำบลตาพระยา [ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกเทศมนตรีตำบลตาพระยากับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว]

ที่พระราชไม่มีงบประมาณที่เพียงพอต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยมีสาเหตุมาจากการได้รับการจัดสรรรายได้จากส่วนกลางที่ไม่เพียงพอ กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบลที่พระราชมีฐานะทางการคลังที่มีรายได้น้อยเกินไป ดังนั้น วิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดคือการเพิ่มรายได้ให้องค์การบริหารส่วนตำบลที่พระราช โดยสามารถสรุปโครงสร้างรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พระราชได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.1 แสดงโครงสร้างรายได้ของ อปท.

จากแผนภาพข้างต้นได้แหล่งรายได้สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1) **รายได้จัดเก็บเอง** ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมผู้เข้าพักโรงแรม ภาษีน้ำมัน ภาษียาสูบ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับ การหาประโยชน์ จากทรัพย์สิน กิจการพาณิชย์ เป็นต้น

2) **รายได้ที่รัฐจัดเก็บและจัดสรรให้** เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่มตามกฎหมายท้องถิ่น (1 ใน 5) ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต ภาษีธุรกิจเฉพาะ ค่าภาคหลวงแร่ ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน สิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ เป็นต้น

3) รายได้ที่รัฐจัดเก็บและแบ่งให้ ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒

4) เงินอุดหนุน

(1) เงินอุดหนุนทั่วไป ซึ่งแบ่งเป็น

ก. เงินอุดหนุนตามอำนาจหน้าที่ เป็นเงินส่วนที่ให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นที่แท้จริง

ข. เงินอุดหนุนตามภารกิจถ่ายโอน เป็นเงินส่วนที่รัฐบาลกำหนดนโยบายให้ท้องถิ่น ทำโดยใช้เงินจากเงินอุดหนุนที่ได้รับจัดสรรไป

(2) เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เป็นเงินส่วนที่รัฐบาลมอบให้เพื่อให้ท้องถิ่นทำภารกิจเฉพาะเรื่อง

หากพิจารณาตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 30 (4) กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน และรายได้อื่น ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป ให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละสี่สิบห้า และโดยมีเป้าหมายให้เพิ่มเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบห้า ซึ่งในข้อเท็จจริงปรากฏว่าตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 รัฐบาลได้จัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ในขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ออกมาเรียกร้องขอเพิ่มสัดส่วนรายได้ เนื่องจากรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สัมพันธ์กับภารกิจและอำนาจหน้าที่ในการบริการสาธารณะ รวมทั้งภารกิจที่รัฐถ่ายโอนไปให้ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องใช้งบประมาณของท้องถิ่นสนับสนุนนอกเหนือจากเงินเดือนและสวัสดิการที่รัฐจัดสรร แต่รัฐบาลก็ไม่สามารถสนองต่อข้อเรียกร้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวได้ (คณะกรรมการการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น สภาปฏิรูปแห่งชาติ, 2558)

ในประเด็นการเพิ่มรายได้ให้แก่องค์กรบริหารส่วนตำบลที่พระราชนี้ นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลที่พระราชให้ข้อมูลว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลที่พระราชมีแผนปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่นอกเหนือจากอาชีพหลัก เช่น การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น แต่เนื่องจากความไม่แน่นอนของผลผลิตทางการเกษตรในแต่ละปี ทำให้โครงการวิสาหกิจชุมชนเหล่านี้เกิดความไม่แน่นอนตามไปด้วย ทำให้มีปัญหาที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องประสบคือการแบกรับต้นทุนที่มากเกินไป เมื่อมีปัญหาหนักมากๆ

เข้าชาวบ้านที่รวมตัวกันก็มีแนวโน้มที่จะเลิกกลุ่มวิสาหกิจนั้น แต่อย่างไรก็ตาม หน้าที่ในการพัฒนาแหล่งรายได้ใหม่ ๆ ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ก็ต้องถือเป็นหน้าที่สำคัญเพื่อที่จะพัฒนาให้กลายเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พรากในระยะยาว ซึ่งจะมีรายได้เข้ามาในรูปแบบของภาษีและค่าธรรมเนียมท้องถิ่นต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เมืองมีรายได้จัดเก็บที่สามารถพึ่งตนเองได้โดยไม่ต้องรอรายได้จัดสรรจากรัฐบาล²³ (พรพงษ์ เสาวคนธ์, สัมภาษณ์ 11 ตุลาคม 2564)

อย่างไรก็ตาม กระบวนการจัดเก็บรายได้และจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรัฐบาลกลางนั้นก็มีความสำคัญ เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้รัฐบาลเป็นผู้จัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมต่างๆแล้วนำมาจัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกทอดหนึ่ง โดยมีหลักเกณฑ์ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นเจ้าของทรัพยากรนั้นโดยตรง ก็จะได้รับ การจัดสรรงบประมาณมากกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้เป็นเจ้าของทรัพยากรนั้น จึงทำให้ในบางพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประชากรตามฐานข้อมูลอาศัยอยู่มาก หรือมีบริษัทห้างร้านจดทะเบียนในพื้นที่อยู่มาก ได้รับการจัดสรรเงินรายได้เป็นจำนวนมาก ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจำนวนประชากรอยู่น้อย หรือมีการจดทะเบียนห้างร้านธุรกิจต่างๆอยู่ ก็ได้รับการจัดสรรรายได้ น้อยลงไปด้วย ดังนั้น รัฐบาลจึงควรปรับปรุงวิธีการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยคำนึงถึงความต้องการในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในพื้นที่เป็นหลัก²⁴ (รักษาดิ นาคี, สัมภาษณ์ 13 ตุลาคม 2564)

อาจกล่าวได้ว่า จำนวนเงินรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พรากเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลที่พรากไม่มีทั้งเครื่องมือหรือทรัพยากรบุคคลในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น ถนน สะพาน จึงจำเป็นต้องพึ่งพาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วในการสนับสนุนทรัพยากรเหล่านี้ จึงก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางการเมืองในรูปแบบอุปถัมภ์ขึ้นระหว่างหน่วยงาน หากองค์การบริหารส่วนตำบลที่พรากสามารถพัฒนาแหล่งรายได้จัดเก็บเองของตนให้มากเพียงพอต่อความต้องการ ก็จะทำให้ความสัมพันธ์ทางการเมืองในรูปแบบอุปถัมภ์ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พรากกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วอ่อนคลายลงไป ดังจะเห็นได้จากกรณีของเทศบาลตำบลตาพระยา ที่มีความสัมพันธ์ทางการเมืองกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วในลักษณะผิวเผิน

²³ พรพงษ์ เสาวคนธ์. (2564, 11 ตุลาคม) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พราก. [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พราก.]

²⁴ รักษาดิ นาคี. (2564, 13 ตุลาคม) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่พราก. [ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พราก.]

หรือไม่มีความผูกพันต่อกันมากนัก เนื่องจากเทศบาลตำบลตาพระยาไม่มีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาการสนับสนุนโครงการเกินศักยภาพจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว เพราะเทศบาลตำบลตาพระยามีรายได้จัดเก็บจากพื้นที่มากเพียงพอตนเอง

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช 2) ศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช และ 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารวิชาการต่าง ๆ และโดยการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญภายในตำบลทพรราช โดยเลือกเฉพาะเจาะจงทั้งหมด 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคณะผู้บริหาร กลุ่มข้าราชการ กลุ่มสมาชิกสภา กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในตำบลทพรราช รวมทั้งสิ้น 22 คน โดยสามารถสรุปผลการศึกษานี้ได้ ดังนี้

1.1 ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชเกิดจากการขาดงบประมาณดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชนั้นมีอยู่อย่างจำกัด กล่าวคืองบรายจ่ายประจำปีมีมากกว่างบรายจ่ายเพื่อการลงทุน ทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชไม่สามารถดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นไปตามเป้าหมายและนโยบายของผู้บริหารได้

1.2 ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว มีความใกล้ชิดกันดีเนื่องจากเป็นกลุ่มการเมืองท้องถิ่นกลุ่มเดียวกันอันเป็นลักษณะเฉพาะที่เรียกว่า “บ้านใหญ่” ซึ่งความสัมพันธ์ทางการเมืองดังกล่าวเป็นไปในลักษณะอุปถัมภ์แบบต่างตอบแทนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชโดยเฉพาะตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา

1.3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช ได้แก่ การพัฒนาระบบการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชให้มากเพียงพอต่อความต้องการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยรายได้จัดเก็บขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมาจากการชำระภาษีหรือค่าธรรมเนียมธุรกิจต่าง ๆ ในพื้นที่ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานจัดเก็บเอง และให้รัฐบาลจัดเก็บให้แล้วจัดสรรกลับมาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามสัดส่วนที่เหมาะสม

2. อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช 2) ศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช และ 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารวิชาการต่างๆ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญภายในตำบลทพรราช โดยเลือกเฉพาะเจาะจงทั้งหมด 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช กลุ่มข้าราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช กลุ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช กลุ่มผู้นำชุมชนในตำบลทพรราช และกลุ่มประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในตำบลทพรราช รวมทั้งสิ้น 22 คน โดยมีผลการศึกษาวิจัย ดังนี้

2.1 ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชเกิดจากการขาดงบประมาณดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชนั้นมีอยู่อย่างจำกัด กล่าวคือ งบรายจ่ายประจำปีมีมากกว่างบรายจ่ายเพื่อการลงทุน ทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชนั้นไม่สามารถดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นไปตามเป้าหมายและนโยบายของผู้บริหารได้

ปัญหาข้างต้นนี้หากพิจารณาผ่านแนวคิดเกี่ยวกับการงบประมาณท้องถิ่นนั้นอาจกล่าวได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชไม่มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาโดยการนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับการงบประมาณท้องถิ่นมาปรับใช้ในการจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมไปถึงการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ โดยเฉพาะการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ในตำบลทพรราชได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ตามความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชนั้นจะพบว่า ปัญหาทางด้านภูมิศาสตร์และปัญหาเชิงกายภาพของสภาพพื้นที่ในตำบลมีส่วนสำคัญที่ทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่เป็นไปอย่าง

ล่าช้า เนื่องจากเป็นพื้นที่ห่างไกลจากวัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ประกอบกับมีถนนสายหลักเพียงเส้นเดียวในการคมนาคมขนส่ง อีกทั้งสภาพพื้นดินนั้นไม่สามารถรองรับการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่หากไม่มีการจัดการที่ดีพอ จึงทำให้ปรากฏว่าถนนบางสายที่มีการบดอัดผิวดินที่ไม่ได้มาตรฐานทำให้ถนนเหล่านั้นทรุดตัวไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากหากต้องการให้ถนนเกิดความคงทนถาวรจริงๆ ต้องใช้จ่ายงบประมาณเป็นจำนวนมาก ซึ่งหากทำอย่างนั้นก็จะก่อสร้างถนนได้น้อยสาย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องวางแนวทฤษฎศาสตร์ในการพัฒนาพื้นที่ให้รอบคอบ และให้เกิดความครอบคลุมพื้นที่ทั้งตำบล และในระยะยาวจะต้องแก้ไขปัญหาที่โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากสภาพภูมิประเทศหรือภูมิอากาศที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา

2.2 ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างระหว่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพรราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว นั้นมีความสัมพันธ์ทางการเมืองที่มีความใกล้ชิดกันดี เนื่องจากเป็นกลุ่มการเมืองท้องถิ่นเดียวกันของจังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่เรียกว่า “บ้านใหญ่” อันหมายถึงกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่มีอำนาจนำในการตัดสินใจต่างๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับตัวบุคคลและคนสนิทจำนวนหนึ่งซึ่งไม่มากนัก ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางการเมืองเป็นไปในลักษณะเชิงอุปถัมภ์ (Patron) แบบแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ในสังคมของประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้ถูกอุปถัมภ์ (Patron-Client Relationship) เป็นระบบที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่พึ่งพิงกันอย่างแนบแน่นแต่เป็นลักษณะที่ไม่เป็นทางการหรือกึ่งทางการ คือการผูกพันด้วยการพึ่งพิงหรือการสร้างบุญคุณและการตอบแทนบุญคุณแก่กัน โดยผู้อุปถัมภ์จะเป็นคนที่มีทรัพยากรอำนาจมาก เช่น ความมั่นคง ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือตำแหน่งหน้าที่การงาน และจะใช้ทรัพยากรอำนาจในการอุปถัมภ์ผู้คนที่อยู่ในเครือข่ายของตนเอง ในขณะที่ผู้ได้รับการอุปถัมภ์ก็ต้องหาโอกาสตอบแทน “บุญคุณ” ต่างๆ เมื่อมีโอกาสให้แก่ผู้อุปถัมภ์ของตน

ในด้านของความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพรราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วนั้น นายโกเมศ เพชร โภมล กำนันตำบลทัพรราช กล่าวว่ามีความสัมพันธ์ (Relations) ในระดับหนึ่ง คือสามารถเป็นฐานเสียงในการเลือกตั้งได้ แม้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการเลือกตั้งวาระละ 4 ปี แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเมื่อหมดสิ้นการเลือกตั้งแล้วการสร้างฐานคะแนนเสียงจะหยุดลง คือนักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีการทำผลงานอยู่ตลอดเพื่อให้ประชาชนเกิดความยอมรับและจดจำภาพลักษณ์ของตนอยู่เสมอ

ดังนั้นการประสานผลประโยชน์ของโครงการหรือการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือในการอำนวยความสะดวกหรือแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ไม่จำเป็นจะต้องมีการสนับสนุนกันอยู่ตลอดเวลา

สอดคล้องกับที่นายโสพล อุดสาหะ ปลัดอำเภอตาพระยา กล่าวว่า ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วนั้น มีความใกล้ชิดกันดีเนื่องจากเป็นกลุ่ม “บ้านใหญ่” เหมือนกัน ทำให้มีเป้าหมายเดียวกันในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่ของตำบลทัพราชรวมถึงพื้นที่ต่าง ๆ ในอำเภอตาพระยาด้วย

และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของนพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์ ที่ได้ศึกษาเรื่องนักการเมืองถิ่นจังหวัดสระแก้ว โดยให้ข้อสรุปว่า นักการเมืองถิ่นจังหวัดสระแก้วทั้งหมดตกอยู่ภายใต้การดูแลของ “ตระกูลเทียนทอง” มาเป็นเวลาเนิ่นนานกว่า 30 ปี แล้ว และยังมีแนวโน้มว่าจะคงอยู่ต่อเนื่องไปอีกนาน จนกว่าที่กลุ่มเทียนทองจะเลิกเล่นการเมืองหรือมีกลุ่มการเมืองอื่นที่จะสามารถเข้ามาแข่งขัน แต่ก็ยากนัก เพราะคงจะต้องใช้เวลาอีกยาวนาน กว่าที่นักการเมืองกลุ่มอื่นที่ต้องการจะลงแข่งกับกลุ่มเทียนทองนั้น จะสามารถเข้ามาประสานเชื่อมโยงผลประโยชน์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายทหาร นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หอการค้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ภาคเอกชนต่าง ๆ ภาคประชาชน องค์กรเอกชน (นพรัตน์, 2554) กล่าวคือ จากลักษณะของการเป็นทีมงานเดียวกันของผู้บริหารท้องถิ่นทั้งสองแห่ง จึงนำไปสู่ความสัมพันธ์ทางการเมืองในลักษณะเชิงอุปถัมภ์แบบแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน จึงส่งผลในแง่ดีในด้านของการสนับสนุนงบประมาณให้แก่โครงการเกินศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชซึ่งมีการดำเนินงานดังกล่าวตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จนถึงปัจจุบัน

อาจกล่าวได้ว่า การรวมกลุ่มการเมืองในท้องถิ่นนั้นเป็นการรวมตัวกันขึ้นเพื่อตอบสนองต่อการเมืองในระดับท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทั้งนี้ก็พิจารณาได้จากบทบาททางการเมืองที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่า การรวมกลุ่มในสังคมไทยขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ซึ่งเป็นผลมาจากโครงสร้างระบบอุปถัมภ์ซึ่งเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่เด่นชัดในสังคม โดยหากพิจารณาในแง่สภาพสังคมที่ยังเป็นชนบทอยู่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช การมีความสัมพันธ์ทางการเมืองในลักษณะอุปถัมภ์เช่นนี้นับว่าส่งผลดีไม่น้อยต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่สำคัญในพื้นที่ตำบลทัพราช แม้ว่าในด้านหนึ่งอาจจะเป็นการปิดกั้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ของประชาชนก็ตาม แต่หากความสัมพันธ์ทางการเมืองนำมาซึ่งการพัฒนาพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ความสัมพันธ์ในลักษณะอุปถัมภ์เช่นนี้ก็อาจดำรงอยู่ได้ต่อไปจนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางการเมืองในระดับบนของพื้นที่

2.3 แนวทางในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลที่พรชนั้น ต้องทำให้องค์กรมีรายได้เพียงพอที่จะหล่อเลี้ยงตนเองในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการจัดสรรรายได้จากรัฐบาลมากนัก ซึ่งจากการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การกำหนดภาษีจัดเก็บเองประเภทใหม่ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะในพื้นที่ โดยการจัดเก็บภาษีจากประชาชนหรือผู้ประกอบการเชิงพาณิชย์ตามหลักผลประโยชน์ที่ได้รับ (benefit principle) จากบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในชุมชนท้องถิ่น และเพื่อส่งเสริมการกระจายการถือครองที่ดินและทรัพย์สิน ดังเช่นการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างแทนภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ ซึ่งภาษีทั้งสองประเภทนี้ได้ใช้มาเป็น เวลานานและอัตราภาษีไม่สะท้อนสถานะปัจจุบัน

ประเด็นที่ 2 การแบ่งรายได้จากภาษีประเภทใหม่ โดยหลักการพื้นฐานที่ว่ากิจการนิติบุคคลที่มีที่ตั้งในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ย่อมต้องใช้ทรัพยากรในพื้นที่นั้น จึงควรต้องร่วมรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการจัดสรรภาษีเงินได้กลับคืนพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วยจึงเสนอให้จัดสรรรายได้บางส่วนจากภาษีเงินได้นิติบุคคลที่มีที่ตั้งในพื้นที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสัดส่วนที่เหมาะสม เช่น ร้อยละ 10 หรือร้อยละ 20 นอกจากนี้ การให้นิติบุคคลเสียภาษีให้กับท้องถิ่นที่กิจการนั้นไปตั้งอยู่ยังจะเป็นการเพิ่มความผูกพันและความรับผิดชอบต่อกันและกัน ทั้งระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นิติบุคคล และประชาชนในพื้นที่อีกด้วย

ประเด็นที่ 3 การปรับปรุงหรือทบทวนหลักเกณฑ์การจัดสรรภาษีที่รัฐจัดเก็บและจัดสรร เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ดังนี้

1) **เพิ่มส่วนแบ่งในภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะให้แก่ภาคธุรกิจ/สถานประกอบการตามหลักผู้ใช้ประโยชน์จากบริการในท้องถิ่นเป็นผู้จ่าย (users pay) และเป็นการกระจายภาษีสู่พื้นที่อย่างเป็นธรรมตามหลักการแหล่งกำเนิดรายได้ภาษีอากร (source generation principle)

2) **เพิ่มส่วนแบ่งรายได้ภาษีจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเพิ่มส่วนแบ่งรายได้ภาษีจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากภาษีการพนัน ภาษีการศึกษา ค่าธรรมเนียมสนามบิน ค่าใช้น้ำบาดาล ฯลฯ และเสนอให้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี

อำนาจออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติจัดเก็บภาษีเพิ่มในภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีสุรา และภาษี สรรพสามิต และให้มีส่วนแบ่งรายได้ภาษีอากรของรัฐจากค่าภาคหลวงปิโตรเลียม เป็นต้น

นอกจากนี้ ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นให้มีความทันสมัย เช่น ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ อากรรังนกอีแอ่น และควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติเพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียม/ค่าบริการใด ๆ จากผู้ใช้หรือผู้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีขึ้นด้วย

ประเด็นที่ 4 การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1) การจัดทำฐานข้อมูลภาษี เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดข้อมูลสำคัญในการจัดเก็บภาษีโดยเฉพาะข้อมูลผู้อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีทำให้การจัดเก็บภาษีไม่ครอบคลุมฐานข้อมูลภาษีที่สำคัญ

2) การพัฒนาให้องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสามารถเป็นหน่วยสนับสนุนการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในแต่ละจังหวัด รวมทั้งสนับสนุนการเพิ่มความเข้มแข็งของบุคลากรด้านการคลังของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดเก็บภาษี รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรเหล่านั้น

3) การเพิ่มช่องทางในการชำระภาษี เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษี เช่น การชำระ ภาษีผ่านธนาคาร บัตรเครดิต หรือผ่าน โมเดิร์นเทรด

4) มาตรการอื่น ๆ เช่น การจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่ การประชาสัมพันธ์

ประเด็นที่ 5 การแก้ไข/ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียม ดังนี้

1) ควรปรับปรุงให้การกำหนดอัตราภาษีต่าง ๆ ที่ให้ท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บ เป็นอำนาจการกำหนดระเบียบโดยมติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยตรง เพื่อให้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ แทนที่จะอิงหน่วยงานระดับชาติ (กระทรวง/กรม) เนื่องจากเป็นคนละส่วนกัน

2) ควรปรับอัตราภาษีให้เหมาะสมกับสภาวะปัจจุบัน

3) ควรทบทวนกฎหมายที่ยกเว้นภาษีหรือลดหย่อนภาษีท้องถิ่นให้แก่หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เช่น พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งห้าประเด็นข้างต้นนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของคณะสภานิติบัญญัติฯ ราชสิงห์ (2557, บทคัดย่อ) ในประเด็นปัญหา

ทางกฎหมายเกี่ยวกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีการจัดเก็บ การรับจัดสรร และการ กู้ยืมเงิน โดยการศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล ระบบการ จัดเก็บรายได้และการกู้เงินขององค์การบริหารส่วนตำบล และศึกษาระบบการจัดเก็บรายได้ของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในต่างประเทศ ซึ่งคณะสภิสัญญ์ได้เสนอให้มีการปรับปรุงโครงสร้าง ภาษีและค่าธรรมเนียมที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจัดเก็บได้ โดยการอาศัยอำนาจของ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดสัดส่วนภาษี อย่างเหมาะสม การยกสถานะของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ให้เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจในการจัดเก็บรายได้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการจัดระบบหมวดหมู่ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ โดยการออกประมวลกฎหมายรายได้ท้องถิ่น (คณะสภิสัญญ์ ราชสิงห์, 2557) ซึ่งนอกจากจะมีส่วนใน การช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวยังเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพในการจัดทำบริการสาธารณะและพัฒนาบทบาททางด้านการเมือง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลอีกทางหนึ่งด้วย

ข้อเสนอแนวทางในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ข้างต้น หากพิจารณาผ่านแนวคิดเกี่ยวกับการงบประมาณท้องถิ่นก็จะพบว่า รัฐบาลหรือผู้มีอำนาจที่ เกี่ยวข้องสามารถนำวิธีการดังกล่าวไปปรับใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้ เพราะองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเป็นหน่วยงานของรัฐภายใต้การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และมีอำนาจหน้าที่หลักในการ ดูแลและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง โดยเฉพาะในการจัดทำ การบริการสาธารณะด้านต่าง ๆ ตามกรอบภารกิจที่กฎหมายกำหนด ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าว จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลหรือหน่วยงาน กำกับดูแลที่จะต้องให้ความช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดเก็บรายได้ที่ เพียงพอรวมถึงมีสถานะทางการคลังที่มั่นคงได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิรัชศักดิ์ เครือเทพ และคณะ (2557) พบว่าภาพรวมของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2554 นั้นประสบผลสำเร็จมากพอสมควร แต่ยังมีปัญหาในด้านการถ่ายโอน ภารกิจ ทรัพยากรบุคคล และงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการบริหารจัดการเมืองและชุมชนท้องถิ่นในขอบเขตที่จำกัดเป็นอย่างมาก ในขณะที่ภูมิภาคต่าง ๆ กำลังขยายตัวและเติบโตอย่างรวดเร็ว (urbanization) พร้อมกับมีปัญหาการ บริหารจัดการเมืองที่เพิ่มทวีขึ้น แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่สามารถจัดการกับ ปัญหาดังกล่าวได้อย่างคล่อง เนื่องจากขาดอำนาจตัดสินใจและขาดแคลนทรัพยากรทางการเงินและ บุคลากรในการดำเนินงาน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.1.1 การดำเนินโครงการก่อสร้างถนนหรือการคมนาคมในพื้นที่ตำบลทัพราช

ผู้จัดทำโครงการควรต้องศึกษาลักษณะของพื้นที่ โดยเฉพาะลักษณะพื้นผิวดินก่อนที่จะทำการรังวัดเพื่อวางแนวดถนน เนื่องจากลักษณะชั้นดินในพื้นที่ตำบลทัพราชรวมถึงพื้นที่ส่วนอื่น ๆ ของอำเภอตาพระยามีลักษณะเป็นดินร่วนปนทราย ทำให้ต้องมีการวางรากถนนที่แน่นหนาเพียงพอเพื่อให้ถนนที่จะก่อสร้างนั้นมีความมั่นคงแข็งแรง รองรับการสัญจรไปมาได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่ต้องใช้งบประมาณในการบำรุงรักษาเป็นประจำ รวมไปถึงการทำประชาคมเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เป็นผู้เสนอความเห็นว่าจะทำถนนสัญจรไปในทิศทางใดบ้างเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

3.1.2 การดำเนินโครงการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างถนนหนทางสาธารณะ ควรมีการ

สำรวจความต้องการของประชาชนในพื้นที่รวมถึงจุดเสี่ยงอันตรายต่างๆ โดยควรจัดให้มีการจัดลำดับความสำคัญจำเป็นในแต่ละเส้นทางที่จะดำเนินโครงการ เนื่องจากโครงการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างนี้จะต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการจัดหาครุภัณฑ์มาติดตั้ง รวมไปถึงการใช้งบประมาณในการบำรุงรักษาอยู่เสมอ ดังนั้นจึงควรมีการวางแผนให้มีการติดตั้งและการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบต่อไป

3.1.3 การดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตน้ำประปาหรือน้ำอุปโภคบริโภคใน

ครัวเรือนของประชาชน ควรมีการสำรวจระบบน้ำประปาที่มีว่าเป็นระบบการผลิตแบบใด หลังจากนั้นจึงวางแผนพัฒนาโครงการส่งน้ำให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่ตำบล เนื่องจากในบางพื้นที่มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่สามารถนำมาผลิตน้ำประปาได้ง่าย ในขณะที่บางพื้นที่ไม่มีแหล่งน้ำ จึงจำเป็นต้องวางแผนให้ความสำคัญในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันไป รวมไปถึงการจัดหาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดูแลระบบน้ำประปาต่างๆอย่างเป็นกิจจะลักษณะ โดยที่ไม่ควรหวังพึ่งอาสาสมัครในแต่ละหมู่บ้านเพียงฝ่ายเดียว

3.1.4 การดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรม ควรมี

การทำแผนที่แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรมในภาพรวมที่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของตำบล เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาภัยแล้งที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาว รวมถึงการวางแผนแนวทางการพัฒนาให้เป็นไปในทางเดียวกันกับหน่วยงานพัฒนาอื่นๆในพื้นที่ โดยอาจเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำระหว่างหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดใหญ่ กับหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการบำรุงรักษาบ่อน้ำ ซึ่งได้ดำเนินการก่อสร้างเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้เกิดผลดีในระยะยาวในพื้นที่ต่อไป

3.2 ข้อเสนอสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลที่พรหมควรดำเนินการปรับปรุงถนนหนทางภายในเขตพื้นที่ให้ได้มาตรฐานทุกสายทาง

3.2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลที่พรหมควรดำเนินการขยายเขตไฟฟ้าให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านในพื้นที่ รวมถึงการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างถนนหนทางตามจุดเสี่ยงต่างๆให้ครอบคลุมเพื่อเป็นการป้องกันอุบัติเหตุและอาชญากรรมในยามวิกาล

3.2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลที่พรหมควรดำเนินการปรับปรุงพัฒนาระบบน้ำประปาหมู่บ้านเพื่อยกระดับให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกับการประปาส่วนภูมิภาคเพื่อสุขอนามัยของประชาชนในพื้นที่ต่อไป

3.2.4 องค์การบริหารส่วนตำบลที่พรหมควรดำเนินการขุดลอกบ่อน้ำสาธารณะเพื่อป้องกันภัยแล้งที่อาจเกิดขึ้นได้ รวมไปถึงควรเร่งสำรวจพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาภัยแล้งและดำเนินการขุดลอกบ่อน้ำสาธารณะเพื่อป้องกันภัยแล้งในพื้นที่นั้นๆต่อไป

3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นด้านความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พรหมกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างอยู่ร่วมกันในกลุ่มการเมืองท้องถิ่นเดียวกันของจังหวัดสระแก้ว จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาพบว่ามีข้อมูลบางประการไม่ครอบคลุม โดยเฉพาะข้อมูลจากฝ่ายตรงข้ามของกลุ่มการเมืองอื่นๆในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ดังนั้น จึงควรศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ทางการเมืองที่ทั้งสองฝ่ายอยู่คนละกลุ่มการเมืองด้วยในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- โกวิทย์ พวงงาม. (2559). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- โกเมศ เพชรโกมล. (2564, 16 ตุลาคม). *กำนันตำบลทัพราช [บทสัมภาษณ์]. ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช*.
- ขนิษฐา ศิริลิก. (2564, 4 ตุลาคม). *ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 3 ตำบลทัพราช. [บทสัมภาษณ์]. กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว*.
- คำพอง เพ็ชรรัตน์. (2564, 20 ตุลาคม). *ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 3 ตำบลทัพราช. [บทสัมภาษณ์]. ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช*.
- เจริญ หอมทอง. (2564, 15 ตุลาคม). *ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 ตำบลทัพราช. [บทสัมภาษณ์]. ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช*.
- ชัยรัตน์ หอมประไพ. (2564, 4 ตุลาคม). *ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช. [บทสัมภาษณ์]. กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว*.
- พิชิต รัชตพิบูลภพ และ ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2557). ความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัด. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 12(2), 15-20.
- คารุณี พุ่มแก้ว. (2559). ความเหลื่อมล้ำทางการคลังและการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์*, 14(2), 49-62.
- ชนสวรรค์ เจริญเมือง. (2551). *ทฤษฎีและแนวคิด : การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น ภาคแรก*. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ
- นพดล เพ็ชรโกมล. (2564, 6 ตุลาคม). *ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 ตำบลทัพราช. [บทสัมภาษณ์]. กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว*.
- นันท์วัฒน์ บรมานันท์. (2561). *การปกครองท้องถิ่นฝรั่งเศส*. กรุงเทพฯ: บริษัท อัมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด มหาชน.

- นิตยา สมัคคี. (2564, 7 ตุลาคม). รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช. [บทสัมภาษณ์].
กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ทัพราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว.
- บรรเจิด สิงคะเนติ และ ดารุณี พุ่มแก้ว. (2560). "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในมิติปัญหา
ทางการเมือง" *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์* 15, 2 (เมษายน-มิถุนายน)
- บุญนำ พงษ์สุริยะ. (2564, 7 ตุลาคม). หัวหน้าสำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช.
[บทสัมภาษณ์]. กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การ
บริหารส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว.
- "ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ตั้งและเปลี่ยนแปลงเขตตำบลในท้องที่อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอ
สระแก้วและอำเภอตาพระยา จังหวัดปราจีนบุรี" (2527, 23 ตุลาคม) *ราชกิจจานุเบกษา*
เล่ม 101 ตอนที่ 150 หน้า 3952
- ประทีป ศรีบุญเรือง. (2564, 3 ตุลาคม). เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช. [บท
สัมภาษณ์]. กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว.
- ประมุท หอมหวาน. (2564, 14 ตุลาคม). เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช. [บท
สัมภาษณ์]. ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณของ
องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช.
- ปิยพจน์ สามัตถิยากร. (2551). *ทัศนะของพนักงานด้านระบบอุปถัมภ์ต่อผลของประสิทธิภาพใน
การปฏิบัติงาน*. (วิทยานิพนธ์พัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหามบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- พรพงษ์ เสาวคนธ์. (2564, 11 ตุลาคม). นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช. [บทสัมภาษณ์].
ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลทัพราช.
- พิมพ์สร หาญกร. (2564, 10 ตุลาคม). ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 3 ตำบลทัพราช. [บท
สัมภาษณ์]. กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว.
- มินาวรรณ ยืนยงค์. (2546). *ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อระบบอุปถัมภ์ และระบอบประชาธิปไตย
ในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานต้อนรับภาคพื้น บริษัท การบินไทย
จำกัด (มหาชน)*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
กรุงเทพมหานคร.

- รศคนธ์ รัตนเสริมพงศ์ และ นราธิป ศรีราม. (2558). "วิวัฒนาการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย". ใน *15 ปี กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- รักษาติ นาคี. (2564, 13 ตุลาคม). ปลัดองค์กรบริหารส่วนตำบลพัทลุง. [บทสัมภาษณ์]. ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลพัทลุง.
- รัชทา ปานใจ. (2564, 4 ตุลาคม). รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพัทลุง. [บทสัมภาษณ์]. กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพัทลุงกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว.
- เรวัตร์ สีไทย. (2564, 19 ตุลาคม). ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 3 ตำบลพัทลุง. [บทสัมภาษณ์]. ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลพัทลุง.
- ลิขิต ชีรเวคิน. (2564). "ระบบอุปถัมภ์กับการเมืองการบริหารในสังคมไทย". ค้นคืนวันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 จาก <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9500000135236>
- วรพันธุ์ สุวรรณยุหะ. (2535). *การรักษาอำนาจของกลุ่มการเมืองในระบบการเมืองท้องถิ่นไทย ศึกษาเฉพาะกลุ่มการเมือง "พลังสังคม" เทศบาลเมืองสงขลา*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- วิไลวรรณ อุดสาหะ. (2564, 12 ตุลาคม). ผู้อำนวยการกองคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลพัทลุง. [บทสัมภาษณ์]. ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลพัทลุง.
- วิรัชศักดิ์ เครือเทพ และคณะ. (2557). *โครงการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการกระจายอำนาจของไทย. รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ (Final Report)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- ศิริเพ็ญ ภูมิวิจิตร. (2564, 6 ตุลาคม). ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลพัทลุง. [บทสัมภาษณ์]. กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพัทลุงกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว.
- สนิท สมัครการ. (2532). *การพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชมบทของผู้นำท้องถิ่นระดับกำนัน โดยการใช้เรื่องจริงเฉพาะกรณี*. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- สมพิศ สิงห์พรม. (2564, 18 ตุลาคม). ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 ตำบลทัพราช. [บทสัมภาษณ์].
ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลทัพราช.
- สุรเชษฐ์ เนียมทัง. (2538). *ลักษณะและพัฒนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นเทศบาลนครเชียงใหม่
ระหว่าง พ.ศ. 2517-2537*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
เชียงใหม่.
- เสริมศักดิ์ สัตตบุษย์. (2564, 1 ตุลาคม). รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช คนที่ 1. [บท
สัมภาษณ์]. กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลทัพราชกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว.
- โสพล อุตสาหะ. (2564, 21 ตุลาคม). ปลัดอำเภอตาพระยา. [บทสัมภาษณ์]. ความสัมพันธ์ทาง
การเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช.
หนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0503/37748 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน 2560
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ....
- อมรา พงศาพิชญ์. (2539). "ระบบอุปถัมภ์" ใน ปรีชา คูวินทร์พันธุ์ บรรณาธิการ *ระบบอุปถัมภ์*
กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารีรัตน์ ฟองศักดิ์. (2545). *กำเนิดและพัฒนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในเชียงใหม่*
(วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช

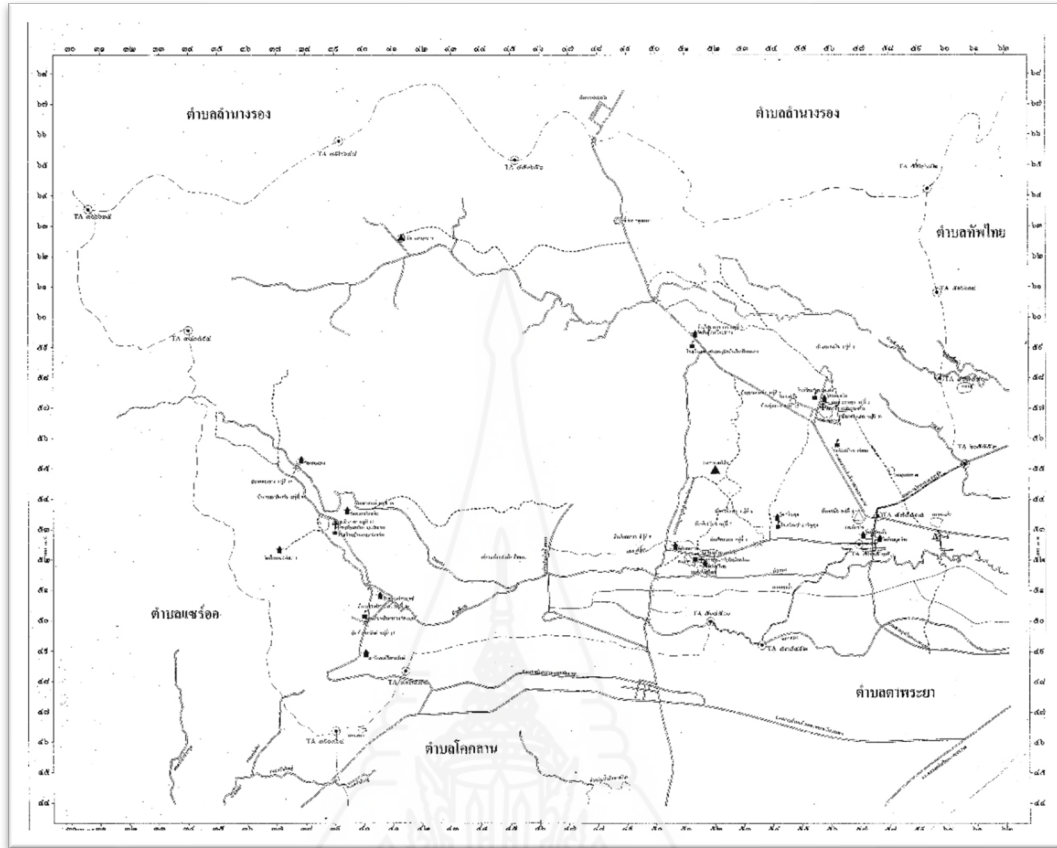
1. สภาพทั่วไป

ตำบลทัพราชจัดตั้งเป็นตำบลเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2527 โดยให้มีเขตการปกครองรวม 10 หมู่บ้าน ซึ่งได้รับโอนหมู่บ้านมาจากตำบลตาพระยา อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว สำหรับรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 10 หมู่บ้าน ตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการปกครองส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 111 ตอนที่ 53 ก. ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2537 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ปัจจุบันฝ่ายสภาพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น หอมประไพ ดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีนายพรพงษ์ เสาวคนธ์ ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

1.1 ที่ตั้ง และอาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช มีสำนักงานอยู่ที่ 99 หมู่ที่ 4 ถนนชนะวิถี ตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอตาพระยาประมาณ 14 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 406.234 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 246,715.25 ไร่ โดยมีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลลานางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลตาพระยา อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว
ทิศตะวันออก	ตำบลทัพไทย อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว
ทิศตะวันตก	ตำบลแซออร์ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ภาพที่ 1 แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช

ที่มา : แผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565)

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง และมีภูเขาล้อมรอบเหมาะแก่การเพาะปลูก ส่วนพื้นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา สภาพบ้านเรือนปลูกอยู่กันเป็นกลุ่ม ๆ

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

อากาศในเขตพื้นที่ตำบลทัพราช มีอากาศร้อนชื้น

1.4 ลักษณะดิน

ดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทรายไม่อุ้มน้ำ บางพื้นที่เป็นดินเหนียวและดินดาน

1.5 ลักษณะแหล่งน้ำ

ตำบลทัพราชมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น คลอง หนอง ส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น อาทิเช่น สระน้ำขนาดใหญ่ ฝาย บาดาล ฯลฯ

1) แหล่งน้ำธรรมชาติ

ลำห้วย/คลอง	จำนวน 14 สาย
หนองน้ำ	จำนวน 21 สาย

2) แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นและสามารถใช้งานได้

อ่างเก็บน้ำห้วยยาง	จำนวน 1 แห่ง
ฝาย	จำนวน 13 แห่ง
บ่อบาดาล	จำนวน 17 แห่ง
ประปาหมู่บ้าน	จำนวน 22 แห่ง
สระน้ำ	จำนวน 22 แห่ง

1.6 จำนวนประชากรและหมู่บ้าน

1) ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร ข้อมูลเปรียบเทียบย้อนหลัง 3-5 ปี และที่
คาดการณ์ในอนาคต

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)		
		ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
1	บ้านหนองคิม	703	703	712
2	บ้านตะลุงพุก	833	833	849
3	บ้านหนองปรือ	1,627	1,627	1,643
4	บ้านเหนือ	518	518	525
5	บ้านใหม่ไทยถาวร	1,140	1,140	1,144
6	บ้านเจริญสุข	675	675	689
7	บ้านโคกไพล	1,030	1,030	1,036
8	บ้านโคกกราด	1,086	1,086	1,098
9	บ้านหนองผักแว่น	858	858	844
10	บ้านทดวงศรีสมบูรณ์	901	901	908
11	บ้านเนินขาม	910	910	894
12	บ้านคลองยาง	1,413	1,413	1,399
13	บ้านทุ่งทะเล	598	598	598
14	บ้านไพลงาม	661	661	650
15	บ้านเขาวงศ์	763	763	755
16	บ้านหนองกก	732	732	728

17	บ้านไพรอนันต์	699	699	704
	รวม	15,147	15,147	15,176

ตารางที่ 2.1 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร

2) ช่วงอายุและจำนวนประชากร

ประชากร	หญิง	ชาย	ช่วงอายุ
จำนวนประชากรเยาวชน	1,957	1,975	อายุต่ำกว่า 18 ปี
จำนวนประชากร	1,427	4,636	อายุ 18-60 ปี
จำนวนประชากรผู้สูงอายุ	1,051	908	อายุมากกว่า 60 ปี
รวม	7,435	7,519	ทั้งสิ้น 14,954 คน

ตารางที่ 2.2 แสดงช่วงอายุและจำนวนประชากร

2. สภาพทางสังคม

2.1 การศึกษา ตำบลทัพราชมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน 6 แห่ง ประกอบด้วย

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองปรือ
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเจริญสุข
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกไพล
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านใหม่ไทยถาวร
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองผักแว่น
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทดวงค์สมบูรณ์

2.2 สถานศึกษาในเขตพื้นที่ตำบลทัพราช

1. โรงเรียนวัดหนองติม
2. โรงเรียนกองทัพบกอูทศบ้านใหม่ไทยถาวร
3. โรงเรียนบ้านเจริญสุข
4. โรงเรียนบ้านโคกไพล (ขยายโอกาส)
5. โรงเรียนบ้านทดวงค์สมบูรณ์
6. โรงเรียนบ้านหนองผักแว่น (ขยายโอกาส)
7. โรงเรียนทัพราชวิทยา (มัธยม)

2.3 สถาบันและองค์กรทางศาสนา ตำบลทัพราชมีวัด/สำนักสงฆ์ 18 แห่ง ดังนี้

1. วัดหนองคิม
2. สำนักวิปัสสนากรรมฐานบ้านเหนือ
3. วัดบ้านใหม่ไทยถาวร
4. ศูนย์ปฏิบัติธรรมเขาย้อยผาแดง
5. ศูนย์ปฏิบัติธรรม ร.5 ช่องตะโก
6. วัดเจริญสุข
7. ที่พักสงฆ์ปราสาทเขาโล้น
8. วัดโคกไพล
9. ที่พักสงฆ์บ้านระเบิกขาม
10. วัดโลกกรด
11. ที่พักสงฆ์เขาน้อยแสงเทียน
12. วัดป่าหนองผักแว่น
13. สำนักสงฆ์บ้านทดวงศ์สมบูรณ์
14. สำนักสงฆ์ประชาสุขสันต์ (บ้านเนินขาม)
15. สำนักสงฆ์บ้านคลองยาง
16. สำนักสงฆ์วังรีทอง
17. สำนักสงฆ์ป่าร้าง
18. ที่พักสงฆ์วัดใหม่ไพรอนันต์

3. สาธารณสุข

ตำบลทัพราชมีหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านสาธารณสุขจำนวน 3 แห่ง ดังนี้

1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองคิม
2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโคกไพล
3. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองผักแว่น

4. อาชญากรรม

7.4.1 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- 1) สถานีตำรวจชุมชนตำบลทัพราช จำนวน 1 แห่ง
- 2) ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน 1 ศูนย์

3) หน่วยกู้ชีพ กู้ภัย ของตำบล จำนวน 1 หน่วย

4.2 มวลชนจัดตั้ง

1) ลูกเสือชาวบ้าน	2 รุ่น	414 คน
2) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	3 รุ่น	285 คน

5. การแข่งขันทางการเมือง

องค์การบริหารส่วนตำบลทพรามมีหมู่บ้านทั้งหมด 17 หมู่บ้าน ประชาชนให้ความร่วมมือด้านการเลือกตั้งเป็นอย่างดี ปัญหาคือการแข่งขันทางการเมืองค่อนข้างสูง มีจุดที่น่าสังเกต คือ มีการย้ายเข้าย้ายออกช่วงที่จะมีการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภา นายก องค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะ การคัดเลือกผู้ใหญ่บ้าน การแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ ขอความร่วมมือ ผู้นำ เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบให้ระมัดระวัง สอดส่อง พฤติกรรมและให้รายงานอำเภอทราบ การณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลที่ต้อง เกี่ยวกับข้อกฎหมายของการเลือกตั้งที่กระทำได้และทำไม่ได้ให้ประชาชนได้รับทราบ ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้พยายามแก้ไข โดยเรื่องจากการประชุมประชาคมท้องถิ่นทุกหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

6. การสังคมสงเคราะห์

องค์การบริหารส่วนทพราม มีหน้าที่ความรับผิดชอบที่ต้องดูแลด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์
- 2) รับลงทะเบียนและประสานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
- 3) ประสานการทำบัตรผู้พิการ
- 4) ดำเนินโครงการการจ้างนักเรียน/นักศึกษาทำงานช่วงปิดภาคเรียน
- 5) ดำเนินการโครงการฝึกอบรมทักษะอาชีพให้กับประชาชนทั่วไป
- 6) ดำเนินโครงการสงเคราะห์ครอบครัวผู้ยากไร้ที่ตกเกณฑ์ จปฐ.
- 7) ดำเนินโครงการสร้างและซ่อมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ รายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาส

ไว้ที่พึง

- 8) อุดหนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน

9) ประสานการให้ความช่วยเหลือของจังหวัด อำเภอ หน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุน

7. ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน

7.7.1 การคมนาคมขนส่ง (ทางบก,ทางน้ำ,ทางราง ฯลฯ)

เนื่องจากตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา เป็นพื้นที่ติดต่อระหว่างจังหวัดสระแก้ว-บุรีรัมย์ จึงทำให้มีเส้นทางคมนาคมสะดวกสามารถเดินทางได้ ดังนี้

- 1) รถโดยสารประจำทางสายบุรีรัมย์-จันทบุรี วิ่งผ่านบ้านใหม่ไทยถาวร บ้านหนองปรือ และบ้านเหนือ
- 2) รถโดยสารประจำทางสายมุกดาหาร-พัตยา-ระยองวิ่งผ่านบ้านใหม่ไทยถาวร และบ้านโคกกราด
- 3) รถโดยสารประจำทาง สายนครราชสีมา-ตลาดโรงเกลือ วิ่งผ่านบ้านใหม่ไทยถาวร และบ้านโคกกราด

7.2 ไฟฟ้า

การขยายเขตไฟฟ้า ปัจจุบันมีไฟฟ้าใช้เกือบทุกครัวเรือน คิดเป็น 95 เปอร์เซ็นต์ ปัญหาคือไฟฟ้าส่องสว่างทางหรือที่สาธารณะยังไม่สามารถดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ได้ทั้งหมด เนื่องจากพื้นที่ที่มีความต้องการให้ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างนั้นยังไม่เป็นที่สาธารณะ องค์กรบริหารส่วนตำบลจึงไม่สามารถดำเนินการได้เช่นเดียวกับถนน การแก้ปัญหาคือ ประสานความร่วมมือกันในหลายๆ ฝ่าย เพื่อที่จะทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ และวิธีการที่จะดำเนินการแก้ไขอย่างไร ทั้งนี้ องค์กรบริหารส่วนตำบลก็ได้ตั้งงบประมาณในส่วนนี้ไว้แล้ว และได้แจ้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงเหตุผลเพื่อที่จะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน

7.3 การประปา

องค์กรบริหารส่วนตำบลทัพราช มีประปาใช้เกือบทุกครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90 และที่เหลือจะเป็นการใช้น้ำบาดาล แต่จะมีปัญหาในทุกๆปีมีบางหมู่บ้านที่เกิดปัญหาภัยแล้งซึ่งทำให้น้ำไม่เพียงพอสำหรับใช้ในการอุปโภคบริโภคได้ในฤดูแล้ง

7.4 โทรศัพท์

ปัจจุบันในพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลทัพราช ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ เนื่องจากประชาชนได้นิยมใช้โทรศัพท์ส่วนบุคคลแทน ซึ่งสามารถติดต่อสื่อสารได้รวดเร็ว และ

สามารถใช้ระบบอินเทอร์เน็ตได้ เช่น โทรศัพท์มือถือ สำหรับสถานที่ราชการยังคงใช้ระบบโทรศัพท์พื้นฐานในการติดต่อสื่อสารอยู่

7.5 ไปรษณีย์หรือการสื่อสารหรือการขนส่ง และวัสดุ ครุภัณฑ์

องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช ไม่มีไปรษณีย์ แต่มีบริการไปรษณีย์จากไปรษณีย์ประจำอำเภอซึ่งมีจำนวน 1 แห่ง ให้บริการ เวลา 08.00 – 16.00 น. ในวันจันทร์ – เสาร์ (วันเสาร์ครึ่งวัน) หยุดวันอาทิตย์

8. ระบบเศรษฐกิจ

8.1 การเกษตร

ในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังนี้

1. ทำนา	83,641.47	ไร่	2,258	ครัวเรือน
2. ทำไร่	17,020.75	ไร่	987	ครัวเรือน
3. ทำสวน	333	ไร่	29	ครัวเรือน
4. เลี้ยงสัตว์	8,654	ไร่	646	ครัวเรือน

ข้อมูลด้านการเกษตร

หมู่ ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ทำนา		ทำสวน		ทำไร่
		ในเขต ชลประทาน	นอกเขต ชลประทาน	ลำไย	มะนาว	มัน สำปะหลัง
1	บ้านหนองติม	-	9,400	-	-	3,700
2	บ้านตะลุมพุก	-	4,600	-	-	1,590
3	บ้านหนองปรือ	-	9,500	-	-	-
4	บ้านเหนือ	1,300	2,500	-	-	500
5	บ้านใหม่ไทย ถาวร	-	8,100	-	-	400
6	บ้านเจริญสุข	-	7,300	-	-	165
7	บ้านโคกไพล	2,720	2,170	-	-	43
8	บ้านโคกกรด	2,099	4,616	-	-	193

9	บ้านหนอง ผักแว่น	-	2,539	11	-	-
10	บ้านทดวงส์ สมบูรณ์	2,061	2,234	-	-	721
11	บ้านเนินขาม	-	3,800	-	-	1,355
12	บ้านคลองยาง	1,000	2,193	20	-	1,795
13	บ้านทุ่งทะเล	-	1,000	-	-	1,000
14	บ้านไพลงาม	2,000	1,100	-	-	53
15	บ้านเขาวงศ์	-	1,325	-	-	800
16	บ้านหนองกก	-	1,300	-	-	1,300
17	บ้านไผρονันต์	1,000	600	30	3	300
	รวม	12,240	64,277	61	3	13,915

ตารางที่ 2.3 แสดงข้อมูลด้านการเกษตร

8.2 การประมง

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชไม่มีการประมง เป็นการจับปลาตามธรรมชาติ
ในบริเวณในครัวเรือนตามฤดูกาลเท่านั้น

8.3 การปศุสัตว์

การปศุสัตว์ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช เป็นการประกอบการในลักษณะ
เลี้ยงในครัวเรือนเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม เช่น การเลี้ยงโค กระบือ เป็ด สุกร ไก่ เพื่อจำหน่าย
และบริโภคเองในครัวเรือน

8.4 การบริการ

มีผู้ประกอบการให้บริการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช ดังนี้

1. สถานีบริการน้ำมันขนาดใหญ่	7	แห่ง
2. สถานีบริการน้ำมันขนาดเล็ก	12	แห่ง
3. โรงสีข้าว	52	แห่ง
4. ร้านค้าทั่วไป	130	แห่ง
5. ร้านอาหาร	20	แห่ง
6. ร้านซ่อมรถยนต์และรถจักรยานยนต์	11	แห่ง
7. ร้านรับซื้อข้าว	5	แห่ง

8. ร้านวัสดุก่อสร้าง 1 แห่ง

8.5 การท่องเที่ยว

1. ละลุ	7. ละเลิงบ้านใหม่ไทยถาวร
2. อุทยานแห่งชาติตาพระยา	8. ละเลิงบ้านหนองปรือ
3. อ่างเก็บน้ำห้วยยาง	9. จุดชมวิวกาแดง
4. ปราสาทเขาโล้น	10. ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรครบวงจร
5. ภาพแกะสลักหินเขายักษ์	ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
6. จารึกรัชกาลที่ห้า	

8.6 อุตสาหกรรม

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชนั้นไม่มีเขตอุตสาหกรรมใด ๆ จัดตั้งขึ้น
ในพื้นที่เลย

8.7 การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

1. กลุ่มอาชีพ	จำนวน	33	กลุ่ม	ประกอบด้วย
- กลุ่มส่งเสริมหัตถกรรมกำพร้า	จำนวน	1	กลุ่ม	
- กลุ่มเย็บจักร	จำนวน	3	กลุ่ม	
- กลุ่มเลี้ยงโค	จำนวน	11	กลุ่ม	
- กลุ่มปลูกพริก	จำนวน	1	กลุ่ม	
- กลุ่มปลูกมันสำปะหลัง	จำนวน	1	กลุ่ม	
- กลุ่มธนาคารหมู่บ้าน	จำนวน	3	กลุ่ม	
- กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	จำนวน	2	กลุ่ม	
- กลุ่มเศรษฐกิจชุมชนพัฒนาตนเอง	จำนวน	1	กลุ่ม	
- กลุ่มเลี้ยงปลา	จำนวน	2	กลุ่ม	
- กลุ่มสตรีตำบลทัพราช	จำนวน	1	กลุ่ม	
- กลุ่มผลิตภัณฑ์ต่อไม้และทอผ้า	จำนวน	1	กลุ่ม	
- กลุ่มลดพลังงานไฟฟ้า	จำนวน	1	กลุ่ม	
- กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด	จำนวน	1	กลุ่ม	
- กลุ่มศิลปหัตถกรรมต่อไม้และรากไม้	จำนวน	1	กลุ่ม	
- กลุ่มส่งเสริมการเลี้ยงสุกร	จำนวน	1	กลุ่ม	
- กลุ่มจัดซื้อปุ๋ยให้กู้ยืม	จำนวน	1	กลุ่ม	
- กลุ่มกองทุนส่งเสริมอาชีพ	จำนวน	1	กลุ่ม	

2. กลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 17 กลุ่ม ประกอบด้วย

- กลุ่มออมทรัพย์บ้านหนองคิม หมู่ที่ 1
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านตะลุมพุก หมู่ที่ 2
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านหนองปรือ หมู่ที่ 3
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านเหนือ หมู่ที่ 4
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านใหม่ไทยถาวร หมู่ที่ 5
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านเจริญสุข หมู่ที่ 6
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านโคกไพล หมู่ที่ 7
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านโคกกรด หมู่ที่ 8
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านหนองฝักแว่น หมู่ที่ 9
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านทดวงศ์สมบูรณ์ หมู่ที่ 10
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านเนินขาม หมู่ที่ 11
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านคลองยาง หมู่ที่ 12
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านทุ่งทะเล หมู่ที่ 13
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านไพลงาม หมู่ที่ 14
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านเขาวงศ์ หมู่ที่ 15
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านหนองกก หมู่ที่ 16
- กลุ่มออมทรัพย์บ้านไพรอนันต์ หมู่ที่ 17

8.8 แรงงาน

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชากรที่มีอายุ 15-60 ปี อยู่ในช่วงวัยกำลังแรงงาน ร้อยละ 80 มีค่าแรงในพื้นที่ต่ำกว่าระดับจังหวัด โดยเฉพาะแรงงานด้านการเกษตร ประชากรอายุระหว่าง 25-50 ปี บางส่วน ไปรับจ้างทำงานนอกพื้นที่ รวมทั้งแรงงานที่ไปทำงานต่างประเทศ ปัญหาที่พบคือ ประชากรต้องไปทำงานนอกพื้นที่ในเมืองที่มีโรงงานอุตสาหกรรม บริษัท ห้างร้านใหญ่ ๆ เพราะในพื้นที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการจ้างแรงงานเยอะ เพราะพื้นที่ส่วนมากเป็นที่อยู่อาศัย ปัญหานี้ยังไม่สามารถแก้ไขได้

9. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

9.1 การนับถือศาสนา

ประชาชนในตำบลทพรราชส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ คริสต์

9.2 ประเพณีและงานประจำปี

ประเพณีวัฒนธรรมภายในตำบลทพรราช ได้แก่ ประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะ
ณ ปราสาทเขาโล้น วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ ฯลฯ

9.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น

ภาษาที่ใช้ในตำบลทพรราชมีอยู่ 4 ภาษา คือ ภาษาไทย ภาษาไทยโคราช ภาษาลาว
และภาษาเขมร

9.4 สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

เมล่อนของตำบลทพรราช เป็นผลไม้ที่ได้รับความนิยมนำไปเป็นของฝากในเทศกาล
ต่างๆ

10. ทรัพยากรธรรมชาติ

10.1 น้ำ

ทรัพยากรน้ำในตำบลทพรราชส่วนใหญ่จะเป็นคลองและหนองน้ำ

10.2 ป่าไม้

ป่าส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ

10.3 ภูเขา

ตำบลทพรราชมีพื้นที่ติดเขตรอยต่อกับประเทศกัมพูชาและติดกับเทือกเขาบรรทัด

10.4 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชส่วนมากเป็นพื้นที่สำหรับเพาะปลูก
เป็นที่นา ไร่ สวน ที่อยู่อาศัย ร้านค้า ตามลำดับ และมีพื้นที่เพียงเล็กน้อยที่เป็นพื้นที่สาธารณะ
ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ก็ได้แก่ ดิน น้ำ ต้นไม้ อากาศที่ไม่มีมลพิษ ปัญหาคือ การประสบ
ปัญหาภัยแล้งเกือบทุกปี ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล มีแหล่งน้ำใช้ในการเกษตรไม่เพียงพอ ปัญหา
คือยังไม่สามารถหาแหล่งน้ำสำหรับการเกษตรได้เพิ่มขึ้น

11. โครงสร้างบุคลากร

องค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง แบ่งการ
บริหารราชการภายในองค์กรออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ 1) สำนักปลัด 2) กองคลัง 3) กองช่าง 4) กอง
สวัสดิการสังคม และ 5) กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยในแต่ละส่วนราชการมีพนักงาน

เจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานตามตำแหน่งหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติ โดยตรงอย่างชัดเจน ดังนี้

11.1 สำนักปลัด มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น 30 คน ตามกรอบแผนอัตรากำลัง 3 ปี ตำแหน่ง พนักงานส่วนตำบลรวม 7 ตำแหน่ง โดยมีพนักงานส่วนตำบลที่ครองตำแหน่งอยู่ 5 ตำแหน่ง และมี ตำแหน่งว่าง 2 ตำแหน่ง นอกจากนั้นเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป

11.2 กองคลัง มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น 11 คน ตามกรอบแผนอัตรากำลัง 3 ปี ตำแหน่ง พนักงานส่วนตำบลรวม 8 ตำแหน่ง โดยมีพนักงานส่วนตำบลที่ครองตำแหน่งอยู่ 2 ตำแหน่ง และมี ตำแหน่งว่าง 6 ตำแหน่ง นอกจากนั้นเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป

11.3 กองช่าง มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น 8 คน ตามกรอบแผนอัตรากำลัง 3 ปี ตำแหน่ง พนักงานส่วนตำบลรวม 5 ตำแหน่ง โดยมีพนักงานส่วนตำบลที่ครองตำแหน่งอยู่ 2 ตำแหน่ง และมี ตำแหน่งว่าง 3 ตำแหน่ง นอกจากนั้นเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป

11.4 กองสวัสดิการสังคม มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น 4 คน ตามกรอบแผนอัตรากำลัง 3 ปี ตำแหน่งพนักงานส่วนตำบลรวม 2 ตำแหน่ง โดยมีพนักงานส่วนตำบลที่ครองตำแหน่งอยู่ 1 ตำแหน่ง และมีตำแหน่งว่าง 1 ตำแหน่ง นอกจากนั้นเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป

11.5 กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น 27 คน ตามกรอบ แผนอัตรากำลัง 3 ปี ตำแหน่งพนักงานส่วนตำบลรวม 10 ตำแหน่ง โดยมีพนักงานส่วนตำบลที่ครอง ตำแหน่งอยู่ 8 ตำแหน่ง และมีตำแหน่งว่าง 2 ตำแหน่ง นอกจากนั้นเป็นพนักงานจ้างทั่วไป

12. โครงสร้างทางการบริหาร

โครงสร้างทางการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย นายกองค้การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค้การบริหารส่วน ตำบล 2 คน และเลขานุการนายกองค้การบริหารส่วนตำบลอีก 1 คน ทำหน้าที่ด้านการบริหาร และ 2) ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สภากองค้การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช มีจำนวนทั้งหมด 17 คน มาจาก 17 หมู่บ้าน ซึ่งสมาชิก สภากองค้การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ใน พื้นที่ โดยจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดนี้ได้มีการคัดเลือกจากสมาชิกสภา ด้วยกันเอง ในการทำหน้าที่ประธานสภา 1 คน รองประธานสภา 1 คน และเลขานุการสภาอีก 1 คน เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการประชุมสภาในแต่ละครั้ง

12.1 สำนักงานปลัด

ตารางแสดงตำแหน่งบุคลากรสำนักปลัด

ลำดับที่	ตำแหน่ง	จำนวน/คน
1	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	1
2	รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	1
3	หัวหน้าสำนักปลัด อบต.	1
4	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	ว่าง
5	นักทรัพยากรบุคคล	1
6	เจ้าพนักงานธุรการ	1
7	เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	ว่าง
8	ผู้ช่วยนักวิเคราะห์นโยบายและแผน (พนักงานจ้างตามภารกิจ)	1
9	ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ (พนักงานจ้างตามภารกิจ)	1
10	พนักงานขับรถยนต์ (พนักงานจ้างตามภารกิจ)	4
11	พนักงานขับเครื่องจักรกลขนาดเบา (พนักงานจ้างตามภารกิจ)	3
12	พนักงานดับเพลิง (พนักงานจ้างตามภารกิจ)	3
13	คนงาน (พนักงานจ้างทั่วไป)	3
14	พนักงานดับเพลิง (พนักงานจ้างทั่วไป)	2
15	นักการภารโรง (พนักงานจ้างทั่วไป)	1
16	คนครัว (พนักงานจ้างทั่วไป)	1
17	ยาม (พนักงานจ้างทั่วไป)	ว่าง
รวมบุคลากรสำนักปลัด		24 คน

ที่มา : แผนอัตรากำลัง 3 ปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2566 (ปรับปรุงครั้งที่ 1)

12.2 กองคลัง

ตารางแสดงตำแหน่งบุคลากรกองคลัง

ลำดับที่	ตำแหน่ง	จำนวน/คน
----------	---------	----------

1	ผู้อำนวยการกองคลัง	ว่าง
2	นักวิชาการพัสดุ	ว่าง
3	เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี	ว่าง
4	เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้	1
5	เจ้าพนักงานพัสดุ	1
6	เจ้าพนักงานธุรการ	ว่าง
7	ผู้ช่วยเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี	1
8	ผู้ช่วยเจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้	1
9	คนงาน	1
รวมบุคลากรกองคลัง		5 คน

ที่มา : แผนอัตรากำลัง 3 ปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2566 (ปรับปรุงครั้งที่ 1)

12.3 กองช่าง

ตารางแสดงตำแหน่งบุคลากรกองช่าง

ลำดับที่	ตำแหน่ง	จำนวน/คน
1	ผู้อำนวยการกองช่าง	ว่าง
2	นายช่างโยธา	1
3	เจ้าพนักงานธุรการ	1
4	ผู้ช่วยนายช่างโยธา	1
5	ผู้ช่วยนายช่างไฟฟ้า	1
6	คนงาน	1
รวมบุคลากรกองช่าง		5 คน

ที่มา : แผนอัตรากำลัง 3 ปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2566 (ปรับปรุงครั้งที่ 1)

12.4 กองสวัสดิการสังคม

ตารางแสดงตำแหน่งบุคลากรกองสวัสดิการสังคม

ลำดับที่	ตำแหน่ง	จำนวน/คน
1	ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม	1
2	นักพัฒนาชุมชน	ว่าง
3	ผู้ช่วยเจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน	1
4	คนงาน	1
รวมบุคลากรกองสวัสดิการสังคม		3 คน

ที่มา : แผนอัตรากำลัง 3 ปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2566 (ปรับปรุงครั้งที่ 1)

12.5 กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตารางแสดงตำแหน่งบุคลากรกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ลำดับที่	ตำแหน่ง	จำนวน/คน
1	ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	1
2	นักวิชาการศึกษา	ว่าง
3	เจ้าพนักงานธุรการ	ว่าง
4	ครู	7
5	คนงาน	ว่าง
6	ผู้ดูแลเด็ก	14
รวมบุคลากรกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม		22 คน

ที่มา : แผนอัตรากำลัง 3 ปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2566 (ปรับปรุงครั้งที่ 1)

12.6 ฝ่ายบริหาร

ตารางแสดงคณะผู้บริหาร

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/คน
1	นายพรพงษ์ เสาวคนธ์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
2	นายเสริมศักดิ์ สัตตบุษย์	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คนที่ 1

3	นายสมชาย พรหมบุตร	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คนที่ 2
4	นายประทีป ศรีบุญเรือง	เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
รวมคณะผู้บริหารทั้งสิ้น		4 คน

ที่มา : ฝ่ายทรัพยากรบุคคล

12.7 ฝ่ายนิติบัญญัติ

ตารางแสดงสมาชิกสภา

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/คน
1	นายชัยรัตน์ หอมประไพ	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2	นางรัชฎา ปานใจ	รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
3	นายประมุล หอมหวาน	เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
4	***สมาชิกรายอื่นๆ 14 คน***	
รวมสมาชิกสภาทั้งสิ้น		17 คน

ที่มา: ฝ่ายกิจการสภา

13. นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น

ภายหลังที่ นายพรพงษ์ เสาวคนธ์ ได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2556 ได้แถลงนโยบายต่อที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชเพื่อเข้ารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 นั้น ก็เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการบริหารงานตามนโยบาย (Policy) ว่าทิศทางและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นที่ควรจะเป็นต่อจากนี้ไป โดยนโยบายของผู้บริหารมุ่งเน้นการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก เหตุผลเพราะว่าพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชนบท เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม คือ ทำนาเป็นอาชีพหลัก วัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจให้มีความเจริญมั่นคง

และยั่งยืนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนภายในท้องถิ่นให้ดีขึ้น รวม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค การคมนาคมและขนส่ง การปรับระบบการบริหารภายในองค์กร การพัฒนาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรม

14. งบประมาณ

14.1 สถานะทางการคลัง

ตารางแสดงสถานะทางการคลัง

หมวด	รายรับจริง		ประมาณการ	
	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
หมวดภาษีอากร				
ภาษีโรงเรือนและที่ดิน	130,854.00	1,193.00	0.00	3000.00
ภาษีบำรุงท้องที่	167,773.90	6,300.00	190,000.00	15,000.00
ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	0.00	102,690.96	125,000.00	120,000.00
ภาษีป้าย	3,400.00	4,472.00	5,000.00	10,000.00
อากรการฆ่าสัตว์	1,574.00	320.00	0.00	2,000.00
รวมหมวดภาษีอากร	303,601.97	114,976.80	320,000.00	150,000.00
หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และ				
ใบอนุญาต				
ค่าธรรมเนียมการรับรองให้จำหน่ายเนื้อสัตว์	0.00	0.00	1,000.00	0.00
ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการขายสุรา	3,230.10	2,871.20	0.00	5,000.00
ค่าธรรมเนียมปิด โปรง ติดตั้งแผ่นประกาศหรือแผ่นปลิว เพื่อการโฆษณา	30.00	0.00	0.00	0.00
ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการควบคุมอาคาร	1,865.00	406.00	0.00	2,000.00
ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับทะเบียนพาณิชย์	1,620.00	1,310.00	2,300.00	2,500.00
ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง	0.00	1,000.00	0.00	3,000.00
ค่าธรรมเนียมอื่นๆ	101,820.00	460.00	0.00	2,500.00

ค่าปรับผู้กระทำความผิดกฎหมายจราจรทางบก	10,200.00	8,500.00	9,000.00	15,000.00
ค่าปรับการผิดสัญญา	74.40	0.00	12,500.00	5,000.00
ค่าใบอนุญาตประกอบการค้าสำหรับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	4,200.00	2,000.00	200.00	10,000.00
ค่าใบอนุญาตเกี่ยวกับการควบคุมอาคาร	0.00	1,981.00	0.00	5,000.00
ค่าใบอนุญาตอื่นๆ	0.00	868.00	0.00	3,000.00
ค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์	0.00	480.00	0.00	0.00
ค่าธรรมเนียมโรงพักสัตว์	0.00	96.00	0.00	0.00
รวมหมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต	123,039.50	19,972.20	25,000.00	53,000.00
หมวดรายได้จากทรัพย์สิน				
ดอกเบียร์	136,391.28	139,177.75	150,000.00	150,000.00
รวมหมวดรายได้จากทรัพย์สิน	136,391.28	139,177.75	150,000.00	150,000.00
หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด				
เงินที่มีผู้อุทิศให้	0.00	1.30	0.00	1,000.00
ค่าขายเอกสารการจัดซื้อจัดจ้าง	0.00	0.00	100,000.00	0.00
รายได้เบ็ดเตล็ดอื่นๆ	20,650.00	124,650.00	30,000.00	150,000.00
รวมหมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	20,650.00	124,651.30	130,000.00	151,000.00
หมวดภาษีจัดสรร	33,031,457.35	30,274,586.50	32,375,000.00	31,163,000.00
หมวดเงินอุดหนุนทั่วไป	49,054,980.00	50,811,790.00	50,000,000.00	51,333,000.00
รวมทุกหมวด	82,670,120.10	81,485,154.55	83,000,000.00	83,000,000.00

ที่มา : กองคลัง ตุลาคม 2564

14.2 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี

พ.ศ. 2561

องค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2561 รวมทั้งสิ้น 76,000,000 บาท โดยแยกเป็น 3 ด้าน รวม 9 แผนงาน ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชให้ความเห็นชอบ และนายอำเภอตาพระยาลงนามอนุมัติ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชลงนามประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2560 เป็นต้นไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางแสดงรายจ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

แผนงาน	ยอดรวม/บาท
ด้านบริหารทั่วไป	
แผนงานบริหารงานทั่วไป	16,231,520.00
แผนงานการรักษาความสงบภายใน	750,000.00
ด้านบริการชุมชนและสังคม	
แผนงานการศึกษา	18,915,406.00
แผนงานสาธารณสุข	460,000.00
แผนงานสังคมสงเคราะห์	2,012,280.00
แผนงานเคหะและชุมชน	8,934,600.00
แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	70,000.00
แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ	430,000.00
ด้านการดำเนินการอื่นๆ	
แผนงานงบทลาง	28,196,194.00
งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น	76,000,000.00

ที่มา : ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2561

14.3 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี

2562

องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2562 รวมทั้งสิ้น 76,000,000 บาท โดยแยกเป็น 3 ด้าน รวม 9 แผนงาน ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชให้ความเห็นชอบ และนายอำเภอตาพระยาลงนามอนุมัติ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชลงนามประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2561 เป็นต้นไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางแสดงรายจ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

แผนงาน	ยอดรวม/บาท
ด้านบริหารทั่วไป	
แผนงานบริหารงานทั่วไป	16,231,520.00
แผนงานการรักษาความสงบภายใน	750,000.00
ด้านบริการชุมชนและสังคม	

แผนงานการศึกษา	18,915,406.00
แผนงานสาธารณสุข	460,000.00
แผนงานสังคมสงเคราะห์	2,012,280.00
แผนงานเคหะและชุมชน	8,934,600.00
แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	70,000.00
แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ	430,000.00
ด้านการดำเนินการอื่นๆ	
แผนงานงบกลาง	28,196,194.00
งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น	76,000,000.00

ที่มา : ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2562

14.4 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี

2563

องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 รวมทั้งสิ้น 76,000,000 บาท โดยแยกเป็น 3 ด้าน รวม 9 แผนงาน ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชให้ความเห็นชอบ และนายอำเภอตาพระยาลงนามอนุมัติ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชลงนามประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2562 เป็นต้นไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางแสดงรายจ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

แผนงาน	ยอดรวม/บาท
ด้านบริหารทั่วไป	
แผนงานบริหารงานทั่วไป	16,231,520.00
แผนงานการรักษาความสงบภายใน	750,000.00
ด้านบริการชุมชนและสังคม	
แผนงานการศึกษา	18,915,406.00
แผนงานสาธารณสุข	460,000.00
แผนงานสังคมสงเคราะห์	2,012,280.00
แผนงานเคหะและชุมชน	8,934,600.00
แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	70,000.00
แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ	430,000.00

ด้านการดำเนินการอื่นๆ	
แผนงานงบกลาง	28,196,194.00
งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น	76,000,000.00

ที่มา : ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563

14.5 ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปี

2564

องค์การบริหารส่วนตำบลทพรราช ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2564 รวมทั้งสิ้น 83,000,000 บาท โดยแยกเป็น 3 ด้าน รวม 9 แผนงาน ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชให้ความเห็นชอบ และนายอำเภอตาพระยาลงนามอนุมัติ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทพรราชลงนามประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2563 เป็นต้นไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางแสดงรายจ่ายตามแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

แผนงาน	ยอดรวม/บาท
ด้านบริหารทั่วไป	
แผนงานบริหารงานทั่วไป	18,603,700.00
แผนงานการรักษาความสงบภายใน	676,000.00
ด้านบริการชุมชนและสังคม	
แผนงานการศึกษา	18,656,297.00
แผนงานสาธารณสุข	460,000.00
แผนงานสังคมสงเคราะห์	1,909,120.00
แผนงานเคหะและชุมชน	11,115,800.00
แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	70,000.00
แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ	278,000.00
ด้านการดำเนินการอื่นๆ	
แผนงานงบกลาง	31,231,083
งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น	83,000,000.00

ที่มา : ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2564

การแสดงความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

วันที่ เดือน

พ.ศ. 2564

การศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนา
โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว

*****

ชื่อ - สกุล.....

อายุ.....ปี สัญชาติ.....เชื้อชาติ.....ระดับการศึกษา.....

ตำแหน่ง.....อาชีพ.....

ที่อยู่ เลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....โทรศัพท์.....

1. กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราชกับ
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว

.....
.....
.....

2. ความสัมพันธ์ทางการเมืองกับการขอรับการสนับสนุนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช

.....
.....
.....

*****

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายมัชฌิมา จำปา
วัน เดือน ปีเกิด	6 สิงหาคม 2534
สถานที่เกิด	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ประวัติการศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
สถานที่ทำงาน	ที่ว่าการอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว
ตำแหน่ง	ปลัดอำเภอ

